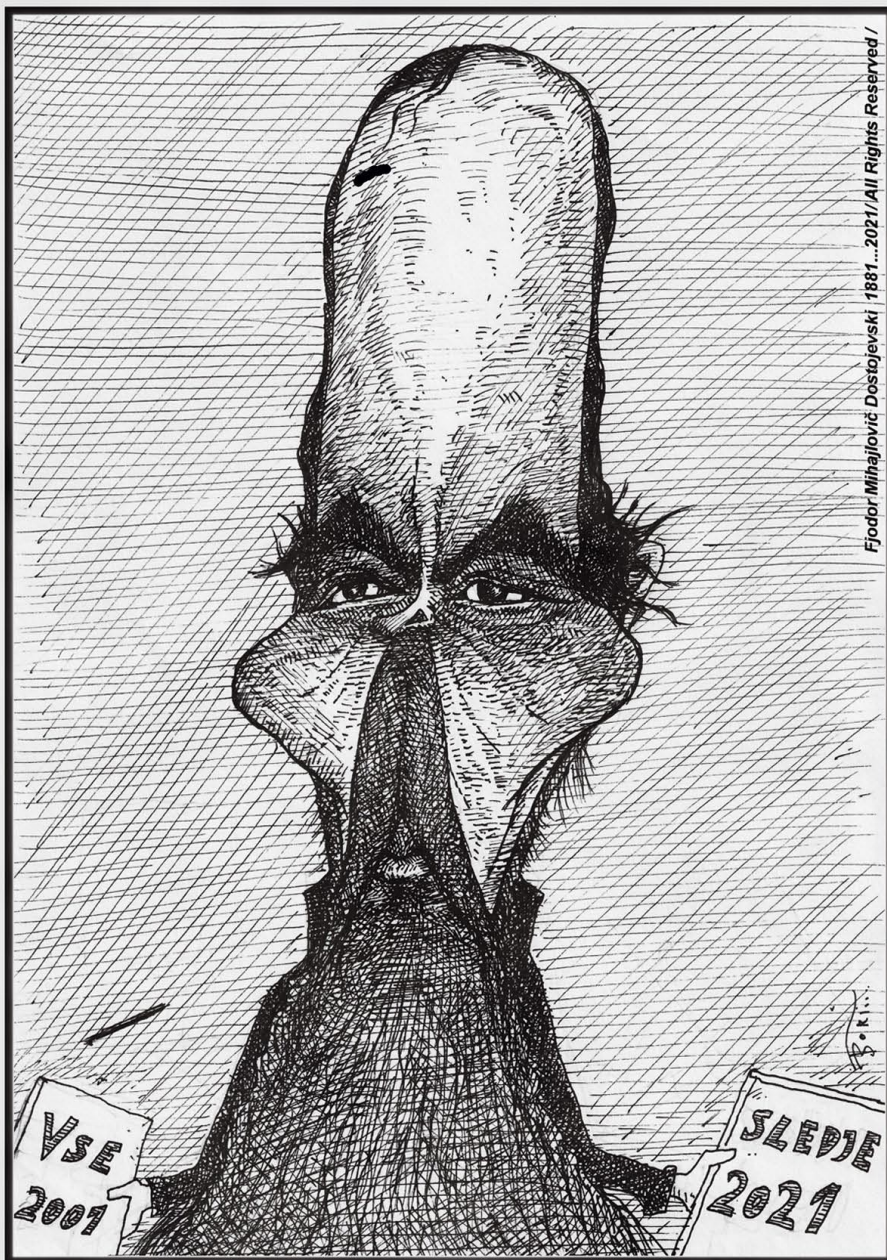

Revija za literaturo in kulturo št. 40/2021 - letnik 21

Fjodor Mihajlovič Dostojevski 1881...2021/All Rights Reserved /

VSESLEDJE 40

JUBILEJNA IZDAJA OB 20. OBLETNICI CELJSKEGA LITERARNEGA DRUŠTVA

*Celjsko literarno
društvo*

20 let lepe besede

Revija za literaturo in kulturo

ŠT. 40/2021- LETNIK 21

ISSN 1580-9307

Glavni urednik: Bojan Ekselenski

Odgovorni urednik: dr. Zoran Pevec

Pomočnik odgovornega urednika: Matej Krajnc

Poslovna sekretarka: Mira Gorenšek

Uredniški odbor:

Ljudmila Conradi, Ivan Janez Domitrovič, Meta Hojnik
Verdev, Barbara Jelen, Ana Marija Justin, Virginija
Mehle Majerič, Mateja Mohorko, Nada Tržan-Herman

Lektoriranje: Matej Krajnc

Prelom: Bojan Ekselenski

Karikatura na naslovnici: Fjodor Mihajlovič Dostojevski

Avtor karikature: Dalibor Bori Zupančič

Naslov uredništva in izdajatelj:

Celjsko literarno društvo,
Gledališki trg 4 3000 Celje
literarno.drustvo@outlook.com

Transakcijski račun 05100-8010642929

WWW: <http://cld.si>, <http://cld.si/Vsesledje.html>

Tisk: Grafika Gracer d.o.o.

Natisnjeno 100 izvodov

Revija je izdana s finančno pomočjo:

Js kd

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

MESTNA OBČINA CELJE

UVODNIK (9)

Anamarija Justin

Še ga imamo - 9

ČLANICE IN ČLANI (13)

Simona Babič - 15

Pudarica - 16

Snežana Brumec - 20

Kako zmagaš kljub porazu na literarnem natečaju - 21

Renata Cigler Gandolfo - 29

Bibliotekar - 29

Ljudmila Conradi - 32

Haiku - 33

Z mačjo prijateljico - 34

Terezija Cvikel - 37

Dediščina - 37

Babica - 38

Marija Deželak - 41

Obleka naredi človeka - 42

Bojan Ekselenski - 45

Od neandertalca do vesoljca - 46

Okvara moralnega kompasa ali odisejada mačka v žaklju - 55

Mira Gorenšek - 59

Karantena tviti - 60

Srečnica s Facebooka - 61

Samanta Hadžić Žavski - 63

Najino stanovanje - 63

Zora Hudales - 67

Pravljica za lahko nič - 67

Zlatibor - 68

Andrej Ivanuša - 72

Marija je jokala kakor dež - 74

Zdenka Jagodič - 92

Corona pesem - 93

Dopust na oceanu - 94

Na Celjsko - 95

Slovenskih 30 - 96

Barbara Ribič Jelen - 98

Biti - 98

Sanjska služba - 99

Ana Marija Justin - 103

Naključje - 103

Minevanje - 104

Led - 105

Fotografije - 105

Suzana Kavka - 106

Moja pot - 106

Z okusom - 107

Trenutek - 107

Pokrij me - 108

Polona Kitak - 109

Kontrasti na izbiro - 110

Matej Krajnc - 113

Kdaj sem začel kaditi in kako je to vplivalo na izid svetovnega
pokala v alpskem smučanju - 113

Virginija Mehle Majerič - 118

Suho cvetje, Sveča, Pletena košara, - 119

Voščila - 119

(Martini za rojstni dan, v čas hude preizkušnje, učiteljici Kaji ob
nastopu službe, Viti ob rojstvu, Očetu, Materi, Sinu, Za 40-ti rojst-
ni dan)

Božični in novoletni čas (122)
(2012, 2013, 2015, Božič, Dnevi, Mineva čas)
Srečanje s Hajdino - 124
Sanjarjenje - 125
Mateja Mohorko - 126
Istra gori - 126
Glosa: Pravljica o Celju - 127
Kozarec - 129
2020 - 129
Domen Mohorič - 131
Samo-vozeč - 131
Aljoša Peperko - 134
S svojimi dlanmi - 134
Všeč mi je - 135
Dotik tvojih ustnic - 135
Prsti na koži - 136
Cvetka Pestiček - 137
Kurja čorba - 137
Mimi Pizzulin - 152
Potres - 152
Klementina Sambolič - 159
Očarana - 160
Dnevnik 18/II - 163
Justina Strašek - 166
Korona- 167
Vsako delo je častno - 167
Vino - 168
Figura - 169
Milena Šimunič- 170
Besede - 170
Varuška - 171

Ivan Šokić - 175

Dan, ko je Troja obstala - 175

Vanja Tajnšek - 180

Metulj - 181

Nada Tržan-Herman - 185

Angeli ljubezni- 185

Tamariska - 186

Čudeži - 187

Sanjarjenje - 187

Marko Vitas - 188

Belo in črno - 189

Zarečene sanje - 189

Branko Zupanc - 191

Meškov studenec - 193

Branko - 195

Mia Žuža - 208

Zoper uroke - 209

Ecco homo 209

MLADO VSESLEDJE (211)

Julija Jagodič - 212

Novo prijateljstvo (gledališka igra) - 209

**Glasbena
šola Celje**

110 let

JAVNEGA GLASBENEGA
ŠOLSTVA V CELJU

ANA MARIJA JUSTIN: ŠE GA IMAMO

Ana Marija Justin

Še ga imamo

Tzrekam četrtič, prvič ob ustanovitvi Celjskega literarnega društva 30. maja 2001, drugič ob peti obletnici, tretjič ob deseti obletnici in potem ob petnajsti obletnici. Kar nekaj let v Celju ni bilo društva, ki bi povezovalo pisce proze in poezije. Prenehala je izhajati literarna revija *Obrazi*. V Osrednji knjižnici Celje pa je bila pri Univerzi za III. življenjsko

obdobje skupina starejših, ki pa si je želela nekaj več. To je bilo jedro ustanoviteljev Celjskega literarnega društva. Bili smo entuziasti in brez finančnih sredstev. Prva sta nas finančno podprla Mestna občina Celje in Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, izpostava Celje.

Imeli smo srečo, saj je bil prvih osem let naš predsednik dr. Zoran Pevec, pesnik in dober poznavalec književnosti. Člane je izobraževal na mesečnih srečanjih in s članki v reviji *Vsesledje*. Besede *vsesledje* v Slovenskem pravopisu ne boste našli, kajti beseda je avtorska skovanka Zorana Pevca, ki *Vsesledje* ureja še danes. Od prve do 17. številke je bilo *Vsesledje* razmnoženo na ciklostil, 18. pa je že bila tiskana. Zelo obširen uvodnik pa je napisal nekdANJI minister za kulturo, Tone Peršak. Revijo na pot pa je s prisrčnimi željami pospremila takratna vodja JSKD, Marijana Kolenko. S številko 21 smo naslovnico revije opremili s karikaturami slovenskih in tujih pesnikov

ANA MARIJA JUSTIN: ŠE GA IMAMO

in pisateljev, ki jih riše Bori Zupančič. Temu smo zvesti še danes, čeprav smo prešli na manjši format. Občasno imamo tudi mlado Vsesledje, namenjeno osnovnošolski in srednješolski mladini. Vsesledje je poznano kot ena kvalitetnejših revij, saj v njej objavljajo, razen domačih članov CLD, znani in priznani pisatelji in pesniki. Objavljenih je bilo tudi nekaj odmevnih intervjujev.

Imeti pred seboj vse številke revije je pravo razkošje, za vsako besedo, stavkom je nekdo, ki so se mu misli utrnile spontano ali studiozno. Ob dokaj preprosti prozi in pesmih so tudi filozofske misli, ki zahtevajo poglobljeno razmišljanje. Vsa dela imajo svoje bralce, kar za nekatere ni razumljivo, za druge je, in kar se nekaterim zdi sveta preproščina, je drugim še kako jasno. Žal pa smo morali poleg pestre vsebine objaviti kar nekaj nekrologov. Od nas so se poslovili starejši člani, med temi Silva Železnik, Ivanka Godec, Danica Klovar, Cilka Lipnik, Zofija Jazbec, Darinka Pavletič Lorenčak, Mira Zelinka, dr. Franc Štolfa, Zvonko Perlič, Jelka Amalija Škrobar in pred kratkim Lojze Selič.

Občasno predstavljamo nove knjižne izdaje naših članov in imamo literarne večere z uveljavljenimi gosti iz Slovenije, predvsem v knjigarni Antika in že nekaj let tudi v Celjski kulturnici, pred leti pa smo jih imeli tudi v Muzeju novejših zgodovine.

Po osmih letih je bila naslednja štiri leta predsednica prof. Metka Hojnik Verdev. Tudi ona nam je kot profesorica slovenščine mesečno podajala znanje jezika in literature. Bila je tudi odlična organizatorka dogodkov.

Mnogi člani smo uspeli na raznih razpisih. Tako imamo zmagovalko na razpisu JSKD za mlade pisce Urška in prejemnika 'čase nesmrtnosti – velenjice' za vrhunski desetletni opus v Sloveniji. Na razpisih istega sklada oz. revije Mentor za mlade pisce in za seniorje so nekateri bili večkrat zelo uspešni. Na viteškem pesniškem

ANA MARIJA JUSTIN: ŠE GA IMAMO

turnirju v Mariboru je bilo doseženo prvo mesto po strokovni oceni in deljeno prvo mesto s strani občinstva. Uspešni smo bili na Proznem mnogoboju, prvo mesto smo dosegli tudi pri reviji Mentor za Veseličico. Ne moremo mimo piscev skečev, gledaliških iger, aforizmov in haikujev.

Od leta 2013 do 2017 je društvo vodil prof. Ivan Janez Domitrovič. Kot vedno je z vsakim novim vodjem v nekaterih pogledih zavel nov veter. Predvsem so tu zelo dobro izpeljane predstavitve članov CLD. Za širšo javnost smo v treh mestnih četrtih priredili literarne večere, ki so bili zelo dobro sprejeti. Predstavili smo dr. Dragana Potočnika, Ivana Sivca, Mileno Miklavčič in druge.

V tem obdobju smo ustanovili tudi mladinsko gledališko sekcijo. Bilo je izvedenih nekaj odrskih projektov. Najbolj odmevna je gotovo bila avtorska dramatizacija predstave Premalo za življenje, kjer je polnokrvno zaživelo besedilo, sestavljeno iz šestdesetih pesmi sedanjih in nekdanjih članov CLD. Pisci pesmi in proze sami svojih stvaritev ne znamo ali bolje, ne zmoremo podajati občinstvu tako kot tisti, ki imajo za to poseben talent oziroma so za to usposobljeni. Vodja sekcije je bil do leta 2017 Kristijan Koželj.

Društvo pa se je leta 2015 odločilo ustanoviti tudi založniško sekcijo. Namen sekcije je izdajanje knjig. Podpisali smo pogodbo z Biblosom. Na knjigarniški in knjižnični platformi smo v standardnem e-knjižnem formatu ePub izdali šest knjig avtoric in avtorjev, članov CLD. Za člane je izdaja e-knjige brezplačna.

V mandatu od leta 2017 in komaj začetem leta 2021, se nadaljuje in dodatno bogati začeto delo. Predhodni predsedniki in predsednica, Dr. Zoran Pevec, prof. Metka Hojnik Verdev in prof. Ivan Janez Domitrovič, so vsak s svojim prispevkom pripeljali društvo do sedanje pomembne obletnice in zdajšnji predsednik, Bojan Ekselenski, z nekaj dodatnimi projekti, nadaljuje tradicijo.

ANA MARIJA JUSTIN: ŠE GA IMAMO

V društvu deluje nekaj uveljavljenih pesnikov in pisateljev (dr. Zoran Pevec, mag. Matej Krajnc, mag. Aleš Jelenko. Nuša Ilovar, Borut Korun ...).

Nadaljuje se uveljavljeni način dela - vsako tretjo sredo med septembrom in junijem so literarnice, uveljavljene v mandatu prof. Ivana Janeza Domitroviča. Na njih se predstavljajo sveže knjižne izdaje članstva in gostov. Prireditve popestrijo učenke in učenci Glasbene šole Celje.

Literarne delavnice ali mesečna srečanja članstva se izvajajo vsako prvo sredo v mesecu.

V času kulturnih prireditev Poletje v Celju imamo svoj literarni večer, zdaj že tradicionalno, zadnjo avgustovsko sredo, kjer na različne načine predstavimo poezijo naših članic in članov. Enako tradicionalna je predstavitev revij v Špitalu za prijatelje tretjo oktobrsko sredo.

Tudi vsakoletno prešernovanje, kjer je v izvedbo tako ali drugače vedno vpet prof. Domitrovič, v Muzeju novejši zgodovine (8. februar) ne mine brez poezije članic in članov Celjskega literarnega društva.

Vse dejavnosti so praviloma ob 18 uri v Celjski kulturnici (Gledališki trg 4), kjer imamo na voljo vso potrebno infrastrukturo (ozvočenje, video projektor in osvetlitev).

Vsesledje izhaja od ustanovitve društva, a Supernova ima petletnico, saj je začela izhajati leta 2016. Obe reviji sta leta 2020, zaradi epidemije, dobili še elektronske izdaje, dosegljive na naši spletni strani.

Založništvo društva se je leta 2018 razširilo na prvo lastno tiskano knjigo celjskega literarnega društva – **Mlada literatura**. Leta 2019 smo izdali **Smeħ na odru**, zbirko dramskih besedil Amalije Jelke Škrobar.

ANA MARIJA JUSTIN: ŠE GA IMAMO

Letos (2021) smo izdali zbirko z učbenikom (mentor je bil Matej Krajnc) **Od neandertalske grobnice mimo Celjskega stropa po drugačni poti zgodovine**. Knjigo spremljata glasbeni album in video kolaž.

Leta 2017 smo začeli redno in uspešno kandidirati na sredstva Kabineta župana MOC. S temi sredstvi smo izvedli nekaj finančno zahtevnejših projektov (Mlada literatura, delavnica poezije, Fanfest, ipd).

Uspešno smo kandidirali tudi za programska in neprogramska sredstva pri Zvezi kulturnih društev Celje in JSKD OI Celje za enkratne stroške. Pri tem sta pomembno vlogo odigrala prof. Ivan Janez Domitrovič (ZKD) in Anamarija Justin (JSKD). Društvo ima, kot se spodobi za 21. stoletje, redno obnovljeno spletno stran (<http://cld.si>) in delujoč Facebook profil, kjer se objavljajo prihajajoči dogodki. Naše spletne strani so konec leta 2020 dobile tudi svoje ISSN oznake, kar jih dviguje nad običajne spletne strani.

Članstvo sodeluje tudi na različnih literarnih razpisih in tekmovanjih lokalnega ali državnega značaja, nekateri imajo uspehe tudi v tujini.

Od leta 2014 (mandat prof. Ivana Janeza Domitroviča) smo s stojnico na bazarju malih založnikov vsakoletno prisotni na Slovenskem knjižnem sejmu v Ljubljani in sodelujemo na sejmskem programu s predstavitvijo svežih izdaj članic in članov društva. Ravno knjižni sejem je pomembno pripomogel k širjenju članstva tudi izven Celja. Sejem je za samozaložnike in ljubiteljske literate edini vseslovenski kanal promocije.

Zaradi epidemije je od marca 2020 delo društva zelo oteženo. Delavnico poezije smo izvajali delno na srečanjih, ko so nam epidemiološke razmere to omogočale, delno pa preko YouTube. Ravno zaradi epidemije, ki je do maja letos onemogočala prireditve,

ANA MARIJA JUSTIN: ŠE GA IMAMO

smo že februarja začeli s srečanji na prostem. Ta srečanja, Druženja z lepo besedo, smo popestrili s pisateljskimi izzivi. Ob tem izide publikacija s prispelimi literarnimi deli, ki so dosegljive na naši spletni strani in tudi preko Digitalne knjižnice Slovenije.

Letos smo po nekajletnem premoru nadaljevali projekt Poezija na klopcah, ki smo ga začeli v mandatu prof. Ivana Janeza Domitroviča. Verzi naših članic in članov so na klopcah pri Kulturnici.

Društvo pomaga članstvu pri izdaji knjig s svetovanjem pri izpolnjevanju razpisne dokumentacije, prelomu knjig in pomoči pri predstavitvi.

Delovanje društva pa ne more delovati zgolj na etičnem pogonu aktivnih članic in članov, temveč so potrebna tudi finančna sredstva, za katera se zahvaljujemo Mestni občini Celje, Zvezi kulturnih organizacij Celje, JSKD (tudi OI Celje), sponzorjem, ki so nam v teh letih pomagali, napr. Cinkarni Celje ali Knjigarni Antika, kot tudi drugim.

Srečno po načrtani poti še naprej, Celjsko literarno društvo.

~ *** ~

ČLANSTVO
SE PREDSTAVI

Literarni večer: dr. Alenka Jovanovski (januar 2020)

Prešernovanje 2020

Simona Babič

»V ljubezni nisi doma, dokler
ljubezen ni tvoj dom.«
(Pisarka Simona)

Ker je že od nekdaj posvečala največ energije raziskovanju ljubezni in njenim modrostim, se je posledično ljubezen

širila v neslutene razsežnosti in postala smernica vsega ustvarjanja.

Poglobljeno iskanje duhovnih resnic v povezavi z ljubeznijo jo je posrkalo globoko vase, ko je dopolnila petdeset let.

Na duhovno pot jo je zavihtela ljubezen sama – namreč »*ponovno se je zaljubila*«. Sicer se je v življenju velikokrat »zaljubila in odljubila«, a se je vedno znova čudila, na kako prebrisan način ljubezen preizkuša, ali je že osvojila njeno resnico.

Svoja izkustvena spoznanja je začela zapisovati in porodila se ji je zamisel, da jo podeli v obliki knjižnih del.

Vživel se je v vlogo Pisarke Simone in spontana naravnost jo je vodila do izdaje treh knjižnih prvencev:

TRILOGIJA LJUBEZNI (Samožaložba Pisarka Simona)

- VZHOD SONCA – PONOVO SIMONCA - 2015;
- Ljubezen@izbiraj.Si? – 2016;
- Ime ji je Ljubezen – 2018.

Med pisateljskim predahom je prevedla mojstrsko delo:

- TANTRA - Vrhovno razumevanje (OSHO – Založba Primus) – 2020.

~ *** ~

Pudarica

Zgrajena kot suha gradnja iz kamenja nepravilnih oblik je zvita v krog v sedem spiralno stopnišče. Morda je ime dobila po hribu nad zalivom ali po prvotnem imenu otoka Murter: *Mortar* - morska trdnjava.

»Pudarjem« je služila kot čuvajnica vinogradov in polj. Izvora te besede ni mogoče najti. Spominja pa na slovensko besedo putar ali brentač. Le-ta poskrbi, da se v puti ali brenti prenaša grozdje v stiskalnico.

Zgodovinarji in arheologi menijo, da je nastala že v času Ilirov in Keltoev kot stražarnica nad zalivom. Ker stoji na sedlu, h kateremu je omogočen dostop iz mesta in na svojem grebenu ponuja pogled na odprto morje, je bila morda postavljena že v času gusarjev.

Ne glede na njeno starost - 2000 ali 200 let - je danes razgledna točka za turiste in točka za pustolovce z bujno domišljijo, kot sem sama.

Ko se povzpneš na vrh, je razgled navdušujoč in tako prevzeto sem se počutila tudi sama. Vprašala sem se, kje je ključ, da se na nekaterih točkah otoka hipoma pojavi v meni toliko ljubezni.

Nekoč je moral biti tukaj živelj, saj je pokrajina, ki se razteza v kotlino, videti rodovitna, poraščena ponekod s travo, ponekod z nizkimi oljkami in grmičevjem. Tu pa tam je zaznati koščke obdelane zemlje, kar pomeni, da življenje teče dalje.

Svet je bil kot na dlani, gladkost morja pa kot pohodna. Z moje perspektive se ni zaznavalo niti valovanje, zato je bilo morje videti kot naoljeno plesišče, na katerem bi lahko preplesala v vse širjave. Če se ne bi oglasilo ptičje petje, bi pomislila, da je ves obstoj obmiroval.

Pudarica je točka, ki je *spregovorila* o daljni preteklosti in me ponesla v globine spominjanja. Narava se je odločila, da me bo soočila ...

Sedi na vrhu Pudarice in kot že ničkolikokrat poprej čaka na

njegov prihod. Od nekod se bo prikazala ladja. Enkrat ... Ali pa morda prav zdaj. O, sam Bog ve!

Kdaj sta si nazadnje zrla v oči? Bi se v pogledu prepoznala? Po vseh teh vdanih iskanjih, ki so potekala med vrtovi nekega drugega časa in prostora?

Pomisli: »Kje pa si zdaj?« Razblinjanje daljne meglice prikaže znano silhueto moškega, ki z eno roko drži jambor in z drugo zamahuje visoko v zrak. Lasje mu vihrajo v zraku. Z vetrom poplesuje visoko raslo in vitko telo.

Ladja! Vse več jih je. Le od kod so se vzele?

Za čuda velike in nenavadnih oblik so videti te ladje, popolnoma drugačne od gajet, ki služijo otočanom. Nikoli še jih ni videla. Zagotovo so priplule iz daljnih krajev.*

Vse bolj se približujejo kopnemu, dokler se izza grebena ne vidijo samo še vrhovi pozibavajočih jamborov. Strmo ob obali je nanizanih nekaj hiš in v zalivu pristanišče, kar pa se z njene perspektive ne vidi. Le visoki jambori nakazujejo, da se bodo ladje zasidrale prav v njihovem zalivu.

Ali si tokrat na eni izmed njih ti?

Zapodi se z vrha razgledišča proti pristanišču in poskakuje, da ji nogi ne sledita. Nikakor ne sme zamuditi trenutka, ko bo stopil na kopno. Tega si nikoli ne bi oprostila. Zato ji ni mar za ostrino kamenja in trnje, ki se je med potjo nastavilo podplatom, kot bi ga kdo naročil.

Med množico ga v trenutku prepozna. Le kako je lahko pomislila, da so oči pozabile? Pogled se ji orosi in za drobec časa je bilo videti, da bo telo omahnilo.

Takrat si zaplesal iz čiste radosti, da stojiš na trdni zemlji, čeprav si se ponovno zamajal, ko sta se srečala s pogledi. Oči so zažarele od ponorelega veselja. Radostnega veselja ob srečanju iskane, davno izgubljene in nikoli pozabljene - ljubezni. Z obljubo najdene resnice.

Resnica pa je planila na dan kar tam - neposredno na pomolu. Naj se razkrije! Le kdo bi izgubljal čas z iskanjem ključa za odpiranje srca,

SIMONA BABIČ

ko pa se je srce ob povabilu ljubezni odprlo kar samo.

Ljubezen, porojena iz duše, brezčasna in v domovanju vsega, se je pretopila v znani objem, presrečna v čarobnosti trenutka.

Pristopil si tistih nekaj kratkih korakov do svoje ljubezni, jo iz čiste radosti dvignil visoko v zrak. In zavrtel med rokami, kot bi bila peresce. Na začudenje vseh si z njo zaplesal in zlahka je sledila ritmu, čeprav ni poznala ne plesa ne korakov. Vodil si jo in ona se je prepustila občutku, ki je privrel iz zaupljivega srca.

To je bil zelo svečan trenutek za dve duši, ki sta se združili v času in prostoru, kot da ne bi bili nikoli ločeni. Telesi sta se družno pozibavali, tako spretno in uglašeno, kot bi to počeli že od nekdaj. Zavriskal si in zapel in takrat je ugotovila, da ni treba niti, da razume pomen besed, saj jih je občutila v srcu. Govorile so o ljubezni in jezik ljubezni prepozna vsak, ki ljubi in je ljubljen.

Večina domačinov ni delila enakih občutkov. Nekateri so se mrkih pogledov zazrli v prihodnost, saj jih je ob prihodu tujcev ohromil strah. Nihče ni vedel, kaj bi to lahko pomenilo. Čeprav so prišleki delovali miroljubno, so na ladjah vendarle imeli topove in na pokrivalih strašljive znake. Slišali so že zanje - da napadajo in plenijo druge ladje - a tako od blizu jih ni videl še nihče.

Kdo ve, kaj so v resnici iskali v njihovih vodah? Morda ni bil namen samo pleniti na morju in iz morja? Morda so želeli pleniti tudi po okoliških zaselkih in posiljevati ženski cvet?

Le od kod ta smeh in sproščenost, so se spraševali otočani, nevajeni izkazovanja osuple sreče in vedrine na njenem licu? Le kaj je obsedlo to žensko, da se vrže v objem prvemu, ki stopi iz krova na pomol?

Vestalka - ali je pozabila, da nosi obleko, primerno stanu svečenic? Ali ne obvladuje svečeniškega reda? Se iz gole objestnosti predaja čutnim užitkom, in to s tujcem pred očmi vseh? Premlada je doživela prvo posvetitev. Inicijacija ji je zameglila um. Obnaša se kot brezumni otročaj in brezsramno pleše kot neumna.

Čutila je te poglede in v duši je nastal vihar, ki mu ni poznala izvora. Do zdaj je obrede in svečeniške obveznosti opravljala brezhibno in v skladu z zahtevami svojega stanu. A tokrat so vajeti popustile brez sramu in krivde.

Dovolj je bil en sam pogled v ocean njegovih oči, da je pozabila, kdo je in kaj se od nje pričakuje. Za nekaj neskončno dolgih trenutkov zanj ni obstajal nihče drug razen on. Zagon v očeh ji je dal krila, da je z njimi radostno zavihrala ter se vrtinčila v njegovem objemu.

... vestalke so jo poučile marsičesa, a nobena ji ni razkrila resnice o dušah ljubezni. Ljubezni duše do duše, ki potopljena v globine oči najde večnost in neskončnost, kot je večno in neskončno obzorje, obsijano z dvojno mavrico ...

~ *** ~

(*gajeta - lesen ribiški čoln iz 18. stoletja, ki izvira iz Dalmacije)

Snežana Brumec

Je avtorica treh knjig: potopisne pripovedi Camino, biografije o maminem stricu, slovenskem letalcu Alojziju Knapu z naslovom Eden izmed nas ter še neobjavljene knjige o življenju in delu pri mobilnem operaterju v času pričetkov in razvoja mobilne telefonije v

Sloveniji z naslovom Strogo zaupno.

Izvira iz Notranjske, od koder ima oba starša. Rodila se je očetu Jožetu Udoviču (njegov oče, prav tako Jože, je bil bratranec slovenskega pisatelja in pesnika Jožeta Udoviča), študentu medicine, in mami Sonji, uslužbenki občine Cerknice. Ko je oče diplomiral in opravil staž, je dobil prvo zaposlitev v Juršincih pri Ptujju, kjer se je rodil njen brat Svarun in od koder so se kaj kmalu preselili na Ptuj.

Vsa otroška leta je z družino enkrat mesečno popotovala iz Štajerske v Cerknico na obisk k starim staršem. Pot jih je vodila tudi skozi Konjice, kjer so se potovanja večkrat zavlekla ob postanku pri očetovih sorodnikih, ki so imeli ob cesti gostilno. Takrat še ni vedela, da se nekaj metrov stran igra njen bodoči mož, saj sta se spoznala komaj v študentskih letih v Ljubljani. Po študiju sta se poročila in preselila v Konjice, kjer živi že 34 let. Tukaj ima moža in dom, sina Gašperja, snaho Rummyai, vnuka Miho in vnukinjo Mino. Hčerka Maša se je že pred nekaj leti preselila v Maribor.

Z možem sta v Konjicah zgradila hišo, posadila drevesa, obdelujeta vrt in jesta, kar zraste na konjiški zemlji. Tukaj hodi na volitve, kot vsak pravi Konjičan hodi na Skalo, išče ravnovesje na grobu Adelme Vay de Vaya, v trenutkih stiske prebira Nekoga moraš

imeti rad Konjičana Minattija in z vnukoma prepeva Hudo Mravljico, za katero je hvaležna članu konjiške družine Rudolf, Branku. V Konjicah je napisala vse tri knjige. In še kar nekaj jih namerava.

~ *** ~

Kako zmagaš kljub porazu na literarnem natečaju

Tvegala bom povzročitev vsesplošnega zgražanja in že v prvem stavku zapisala, da si na tekmovanjih nadvse želim zmagati. V bistvu ne samo želim, ampak tudi hočem zmagati. Ta želja in hotenje sta me gnala tudi tistega avgusta, ko sem hitela pisati knjigo. Želela sem jo dokončati do zadnjega v mesecu, ko se je iztekkel rok za sodelovanje na literarnem natečaju Svetlobnica.

Ne želje, tega hotenja sem se sramovala, ker sem (kot radi pravimo Slovenci) *gor rastla* v času, ko je bila skromnost lepa čednost. Vendar, v poplavi te slabe vesti sem v sebi zaman iskala tako pravo kot tudi lažno skromnost. Brezuspješno sem grebla po globinah in nikjer od skromnosti ni bilo niti **s**-ja. Sami **z**-ji, **m**-ji, **a**-ji, **g**-ji in spet **a**-ji. Za bežen trenutek se mi je sicer nekje v podzavesti zasvetlikal že zlajnan olimpijski moto, ki pravi, da je važno sodelovati in ne zmagati, ampak že v naslednjem so namesto tega zlajnanega napeva zadonele fanfare: »Važno je sodelovati, ker je to pogoj, da sploh lahko zmagaš!«

Če že nisem otrok časa, kar se tiče skromnosti, pa se me je vsekakor prijelo stalno pregovarjanje staršev, da se brez muje¹ še čevelj ne obuje. Tako indoktrinirana si začnem natikati čevlje, (skoraj) preden se kakšno hotenje pojavi. Pri obuvanju pa igrajo veliko vlogo Freudove tri reči, ki jih naj bi imeli vsi. Merim na id ali ono, ego ali jaz in superego ali nadjaz.

Roko na srce, z vsemi tremi in vsakim od teh treh sem imela od nekdaj velike težave. Z Mašinim idom že od malega, saj je eksplodiral vedno, ko je minilo že toliko časa od njenega zadnjega obroka, da bi lahko kmalu postala lačna. Poudarek je na lahko (ni pa nujno) in

kmalu (ne pa zdaj). Postala je sitna, prepirljiva in obupna. V prepričanju, da ne bomo pravočasno ugotovili, kaj je z njo narobe, se je že v fazi »lahko« pogosto metala po tleh 🙄🙄🙄. Hvala bogu, da smo se po nekaj mesecih vendarle nižje pogovorno *zrajtali*, v čem je problem. Od takrat naprej so se v moji torbici valjali koščki kruha, kakšen piškot, jabolko ali banana. V trenutku, ko ji je id odprl usta ali jo hotel vreči na tla in še preden se je možnost spremenila v resničnost, sem jih zaprla s tistim, kar sem v torbici najprej zgrabila. Na tak način se je z njenim idom dalo shajati.

Čeprav sem velik ljubitelj slovenščine, bom tudi v nadaljevanju uporabljala besedo id in ne njene sopomenke »ono«, ker slednja spominja na tisto srednjepolno osebo, ki si ne zasluži niti imena in ji posledično pravimo onè. To mi narekuje moj napuhnjeni jaz, ki svoje osebe razen s številko one² z ničemer noče povezovati z onè. Poleg tega pa je beseda id veliko bolj sprejemljiva, saj moj jaz v vsej svoji domišljavosti visoko čisla predvsem latinščino.

Torej, iz obnašanja Mašinega ida lahko sklepamo, da je id zadolžen za preživetje. Na primer, če si soudeležen pri strmoglavljenju potniškega letala sredi Antarktike, te id prisili:

- jesti umrle soljudi, ko ti močno kruli po želodcu, ker že tri dni nisi nič jedel, reševalcev pa ni od nikoder. To naredi tako, da mahne po glavi nadjazu in ukaže jazu, naj nekaj poje, če ne bo njega in njegove napuhnenosti konec. Jaz seveda racionalno izbere kakšno mlajše meso s trebuha na izgled zelo zdravega in mrtvega sopotnika, ker je kljub mrtvosti in zmrzali tam meso najmehkejše. V času, ko traja priprava obroka in tudi obrok sam, pa id obrne jazu in nadjazu obraz stran od početja, da se slučajno ne bi eden ali drugi onesvestila, ko bi videla, kaj počne, in bi vsi trije ostali brez nujno potrebnih kalorij,
- sleči »pelc« umrle sopotnice na desni, pri čemer se ji tudi glasno (čeprav nič več in nikoli več ne bo slišala) zahvaljuje za njeno staromodnost in posledično nošnjo pravega krzna, ki ga je kolo

časa že zdavnaj izvirglo iz rubrike moda,

- obleči ta staromodni »pelc« preko tvojega kratkega, ob telesu krojenega in modnega plašča z dvojnim zapenjanjem, pri čemer zavede tako jaz kot tudi nadjaz, da je na Antarktiki pač poleg vsega zamrznila tudi moda, in to še v času pračloveka, ko je bilo naravno krzno edina stvar, ki je bila modna,
- prebrskati žepe tvojega umrlega sopotnika na levi in se zahvaliti bogu, usodi ali na splošno življenju, da kot kadilec ni umrl že prej od pljučnega raka, ker ga v tem primeru ne bi bilo na strmoglavljenem letalu in posledično ne bi našel vžigalnika, s katerim bi si zakuril ogenj, da ne bi kljub temu, da nosiš na Antarktiki modno obleko, zmrznil.

Id je torej popolnoma nemoralna pošast, ki skrbi samo zase in za svoje preživetje, pri tem pa ne izbira sredstev. Pa pravimo, da je jaz sebičen ali egoističen. V kakšni zmoti živimo!

Že zdavnaj sem tudi ugotovila, da je moj id delno deformiran, oziroma še bolj požrešen kot Mašin. Med moje osnovne preživetvene potrebe je namreč uvrstil tudi oblačila. Vendar ne v prvinskem smislu, v smislu samoohranitvene potrebe po zaščiti telesa pred zunanjimi vplivi ali v smislu zakrivanja intimnih delov v obliki figovega lista, razširil jo je v stvar, za katero ne najdem ustrezne slovenske besede, gre pa za skupek najosnovnejših življenjskih potrebščin, ki se nanašajo na modo: od spodnjega perila preko oblek, hlač in jopic, do čevljev, torbic, očal in nakita. Pa še veliko drugega. Vse te reči so se vtihotapile v moj id v obliki nuje po popolni usklajenosti zunanjega videza. Zaradi tega introjekta, ki mu po mojem mnenju najboljše ustreza angleška beseda *outfit*³, ni nič čudnega, da je bila moja prva misel, ko sem izvedela, da sem nominirana za nagrado Svetlobnica, kaj bom oblekla na podelitvi. Druga misel pa ni bila misel, ampak podoba mene v ogledalu ozke in zadušljivo vroče kabine za poskušanje oblačil v neki milanski trgovini dokaj prestižne blagovne znamke, opravljene⁴ v prekrasni temnomodri hlačni kostim s širokimi

hlačnicami in do tal segajočem, na zvon krojenem zimskim plaščem v popolnoma enakem temnomodrem odtenku, kot je bil kostim. Bila sem prekrasna in celo moj od vročine zaripel obraz je pristajal zraven. Ob spominu na reko solz, ob kateri je ta prefinjen *outfit* pustil v Milanu možev nadjaz, se mi je kar milo storilo. Nadjaz je seveda tisti angelček, ki ti pove, kaj je prav in kaj narobe in se pri normalnih ljudeh razvije s socializacijo (puščavniki ga potemtakem nimajo), pri pravnikih pa se s študijem in kasneje z njihovim poklicnim delom močno deformira. Nadjaz se iz poštenega in pravičnega, ter v prvi vrsti prijaznega osebk, ki s prevezanimi očmi skrbno tehta, kaj je prav in kaj narobe, prelevi v ostudno pošast, ki z zadebeljenim kazalcem žuga z desno roko, medtem ko mu z leve roke do tal visi sveže vrezana leskova šiba nadpovprečne debeline, ponazarjajoč sankcijo v primeru neupoštevanja njegovega kazalca. Vago ima vrženo pri nogah, prevezo preko oči pa si je ta osebek že zdavnaj strgal v prepričanju, da je malar njegovih oči ena sama gola pravica in resnica. Če bi prej vedela za to obvezno in ponavadi zelo močno profesionalno deformacijo nadjaza pri pravnikih, si nikoli ne bi pravnika izbrala za moža. Ampak, po toči zvoniti je prepozno, zdaj lahko samo še sovražim ta njegov ostudni nadjaz, ki se mu je ob pogledu na nebeško lep *outfit* v barvi nebes ponoči (ali imajo v nebesih tudi noč?), začela samo rahlo dvigovati desna obrv, pa sem ga že slekla in s povešeno glavo vrnila prodajalki. Ob nominaciji pa je moj deformirani id nemudoma prepoznal priložnost in v trenutku, ko ni bilo v bližini moža, pregovoril moj nadjaz, da je naročil prepovedani *outfit* preko interneta. Za preživetje gre, se je dal prepričati moj naivni, pravični in resnicoljubni nadjaz. In že čez nekaj dni sem dobila prekrasno škatlo, povezano z veliko pentljo in vizitko. Samo stanje na mojem transakcijskem računu me je prepričalo, da to nikakor ni bilo darilo. Vsaj v finančnem smislu ne.

Vendar mi ni bilo žal, celoten *outfit* je bil božanski in božanske stvari pač niso poceni. Predala sem se zadovoljstvu, ker sem brez Muje in z relativno malo muje obula že en čevelj in s tem storila prvi korak

proti zmagi. Naslednja reč, ki jo je bilo potrebno urediti, je bilo delovanje raznih oblik energije, s pomočjo katere bi si obula še drug čevelj (seveda enak kot nadvse izbran in moden prvi) in z njima stekla proti zmagi. Do konca sem se obula z večstranskim in mnogonivojskim načrtom, ki sem ga začela uresničevati v naslednjih korakih:

1. Najprej sem prosila Mašo, naj nemudoma začne držati pesti zame, in to vse do podelitve nagrade, če se le da obe, ki jih premore, v nujnih primerih, kot je vožnja avtomobila ali opravljanje osnovnih higienskih potreb, pa bo zadostovala samo ena pest, po možnosti leva (je srčna stran in več velja). V dokaz resnosti zadeve in ker Maša nikakor nima nobenih teženj k rasni diskriminaciji, mi je poslala tudi SMS: »drzim « .

2. Drugi in tretji korak sta bila storjena v smeri združitve potrebnega s koristnim. Šla sem na manikuro , da zaokrožim svoj izgled z ustrezno urejenimi, rdeče pobarvanimi nohti in naprosim kozmetičarko, da pozitivno energijo, ki jo zbira s posebnim obredom zrenja v svečo, usmeri k izpolnitvi moje želje.

3. Tretji korak (v resnici sem v vmesnem času naredila nekaj tisoč korakov) je bil odhod k frizerju. Moj frizer je musliman (kakršna hči, takšna mati, tudi jaz nimam nobenih teženj k diskriminaciji), zato sem ga medtem, ko mi je urejal pričesko naprosila, da kakšno molitev k njegovemu bogu, nameni tudi moji zmagi.

4. Prijateljico, ki verjame v Bruna Gröninga, izredno karizmatično osebo, ki je že več kot pol stoletja mrtva, pa še vedno zelo živo ureja življenjske zadeve na našem planetu sem prosila, naj zame izprosi njegovo pomoč.

5. Zlatko, ki verjame, da če se določene stvari veseliš, se zagotovo ponesreči, če se pa dovolj sekiraš, se ti želja uresniči, sem poprosila, naj se sekira zame. To sekiranje ni bilo mišljeno dobesedno, s sekirami, v mlakah krvi, ampak tako diskretno, tiho sekiranje, brez posebnih pripomočkov in brez izrazitih zunanjih znakov, dovolila pa

sem ji, da si na primer samo rahlo grizlja spodnjo ustnico. Vendar je prav po prijateljsko vzela zadevo tako zares, da je dobila afto od sekiranja. In normalna posledica je bila, da sem jo prosila, naj se neha sekirati.

6. Svojo sestrično, ki verjame v krščanskega boga, sem prosila, naj moli, da bi zmagala. Preden sem šla v Ljubljano na podelitev, me je poklicala in vprašala sem jo, če je dovolj goreče molila, da bom prva, pa mi je odgovorila:

»Moj bog ni zlata ribica, ki bi izpolnjeval želje. Molila sem, da bi prebral knjigo, ker če jo je, boš zagotovo zmagala.«

In ta njen bog knjige ni prebral. Žal jo je samo komisija. In Zlatka je prehitro dobila afto in se je premalo sekirala. In jaz se nisem pravi čas spomnila, da bi iz našega ribnika potegnila vse zlate ribice

🐠🐠🐠🐠 in jim zagrozila, da bodo končale na krožniku, če mi ne bodo izpolnile vroče želje. Vsem, ki so tako neuspešno sodelovali z menoj, sem kar s pisateljskega odra Cankarjevega doma poslala SMS:

»Nisem zmagala ... 😞😞“ in istočasno je priletelo šest odgovorov:

»To ni razlog za :-(in 😞 saj je samo korak na poti do popolne zmage. Zame si vseeno zmagovalka – iz več razlogov!!!«

»😞😞😞😞 pa a so oni normalniiii? 😞😞😞😞 ful sem zalostna Mamiii noooooo 😞😞«

»Zame si zmagala«.

»Kmeti, zato so pa nas Avstrijci zj...« Ta SMS je verjetno priletel pomotoma in je bil namenjen komu drugemu in ne meni.

»Boš pa naslednjič. Čestitke si pa vsekakor zaslužis. Glavo gor in nasmešek. Pozdravček. Aja. Pa ko jih«. Potem je bila še en črka in tri pikice, pa mi je Iztokov nadjaz, ki naj bi vedel, kaj je prav in kaj narobe, ukazal te štiri znake zbrisati.

Moj napuhneni jaz ni prišel k sebi vse do naslednjega jutra, ko je eksplodiral😞. Onesposobil je moj samonadzor s knokavtom in govoril

je stvari, ki jih niti pod razno ne bom ponovila na tem mestu, saj se je jaz medtem zmanjšal na svojo običajno velikost (moram pa priznati, da je po moji oceni njegova normalna velikost 2,458 kratnik slovenskega povprečja).

K umirjanju so pripomogli tudi moji bližnji, saj so se z leti pač naučili ravnati z mojim napuhnjencem. Kar na daljavo me je razumela tudi Zlatka, ki mi je poslala SMS:

»Upam, da te spravimo v dobro voljo. Če ti pomaga, ti dovolim, da naderiš Veljkota. 😊« Vedela sem, da je predstavljala ta ponudba veliko žrtev. Mogoče je imela slabo vest, ker je prehitro dobila afto, se premalo časa sekirala in je moja zmaga splavala po vodi.

Veljko, njen mož, je prav tako pravnik in njegov nadjaz je še večji in strašljivejši od Iztokovega. V tistem me je že njegov lepo zdeloval, poleg tega sem poznala vojaško pravilo, da ne smeš imeti odprtih več front hkrati, zato si nisem želela še enega spopada in sem ji odgovorila:

»😊😊 Tako slabe volje pa nisem 😊«

»No, fajn. Če postaneš, ti ga posodim, da sprostiš na njem negativno energijo. 😊« Nemudoma sem se ji potožila:

»Sem danes že poslušala od Iztoka in Maše, skoraj 2 uri. Iztok mi je celo rekel, da se obnašam, kot si se ti, ko si bila otrok in si se vrgla na tla, če nisi dobila oblekce 🖤. Kaj si se res?« Ta zadnji SMS mi je seveda podtaknil moj deformirani id, ki se je iz samoohranitvenih nagonov naučil spopadati z Iztokovim nadjazem. Popolnoma neprizadeto sem mu prebrala, kaj sem napisala Zlatki, in istočasno opazovala, kako njegov nadjaz iz sekunde v sekundo postaja manj strašen. V trenutku, ko je odvrigel leskovko, je zapiskal mobilni:

»Ne, nisem. Samo žalostna sem bila in potočila sem kakšno solzo.« Seveda sem takoj poročala Zlatki, kaj sem zakuhala. Nekako sem dobila občutek, da obvladujem celotno situacijo.

»Iztoku sem prebrala SMS, ki sem ti ga poslala in tvoj odgovor.

Rekel je: Joj, kak si me zdaj v drek 🤔 spravila. Nimaš nobene mentalne rezervacije, tako kot ti je že Veljko rekel.« Presneti pravniki in njihovi termini, saj ni čudno, da imajo napihnjene jaze, pa kaj napihnjene, diktatorske. Ampak moj id me zna usmerjati po svojih lastnih deformiranih interesih:

»Iztoku sem povedala, da sem ga zatožila 😏 Zdaj se sekira, da mu boš zamerila. Prav mu je, kaj me pa nadira 😏« Vsaka čast Zlatki, kako hitro ji je potegnilo, čeprav je tudi blond in ima deformiran id v isti smeri kot jaz. Če dobro premislim, verjetno prav zaradi tega.

»Smrtno mu zamerim. Odmerim samo, če nas bo decembra z veseljem peljal na izlet v Benetke.« Iztoka prej o izletu, na katerem bi med ogledovanjem beneških znamenitosti z desnim očesom (desna polovica telesa predstavlja moško energijo), vrgli levo oko (leva polovica telesa predstavlja žensko energijo) na izložbe z zagotovo prelestnimi *outfiti* po najnovejših modnih zapovedih, nisva upali niti vprašati. Zdaj se je rešitev pokazala kar sama od sebe. Izsiljevalsko so se mi zasvetile oči in popolnoma neprizadeto sem mu prebrala SMS. Pogledala sem ga in že po njegovem obrazu razbrala, da je premagan. Nemudoma sem natipkala Zlatki:

»Ha,ha, pa se je ujel v lastno zanko. Benetke, prihajamo! 🚗«

»Mu pošiljam 😊 za Benetke 😊, « je priletel Zlatkin izraz veselja nad najino zmago. Seveda sem temu »lubčku« zaprla vrata pred nosom, čeprav je bil izključno prijateljski. Za vsak slučaj. Moj Iztok je samo moj Iztok.

~ *** ~

1. Ni napaka, ker je beseda zapisana z malo začetnico.
2. Angleško številka ena.
3. Dobesedni slovenski prevod »zunanji izgled« že na videz ni povsem enak medtem, ko beseda oprava po eni strani zveni dokaj staromodno, kot da smo s tako opravo že zdavnaj opravili.
4. Povedkovnik od oprava, samostalnika ženskega spola.

Renata Cigler Gandolfo

Renata Cigler-Gandolfo je rojena v Celju leta 1962.

Po poklicu je ekonomski tehnik, sedaj je v pokoju.

Je ljubiteljica lepe, pisane besede, naklonjena tako poeziji kot prozi.

Do sedaj je izdala pet knjižic, zadnje tri v samozaložbi. Je članica

Celjskega literarnega društva od samega začetka.

Rada objavlja v slovenskih literarnih revijah, zbornikih, je pa tudi zaljubljena v barve in si z abstraktnimi risbami krajša čas.

~ *** ~

Bibliotekar

I.

Staro mesto, star drevored, stara graščina,
v njej po najnovejših merilih nameščena biblioteka.

Za izposojevalnim pultom sedel je možki. Ni bil več mlad, venček belih las se je svetlikal izpod zašiljene čepice. Tudi zdravje mu ni več služilo tako kot pred leti, ko je še kot neugnan fantič pasel dedove krave in koze gori na planini.

Matere ni poznal. Namesto nje je globoko ljubil zemljo, ki sta jo obdelovala skupaj z dedom.

Oče je že kmalu po njegovem rojstvu odšel v svet, v bogatejše dežele, da bi služil kruh; na tihem pa je upal, da bo obogatel in sina, ko bo dovolj star, poslal na visoke šole v belo mesto in bo le-ta postal odvetnik.

A deček, ta ni maral za knjige, bil je cele milje daleč od knjižnega molja.

RENATA CIGLER GANDOLFO

Rad je bosonog pohajkoval po hribih, se v vročih poletjih kopal v ledenih potokih, zasledoval srne in divje zajce, živel in dihal je skupaj z naravo.

Oče je tu pa tam poslal dedu kakšno pismo, z bankovci, spraševal je, kako gre njegovemu sinu, če redno obiskuje vaško šolo in ali je zdrav.

Ded se je v takšnih dneh zvečer usedel za mizo, postavil predse bel list papirja in z okornimi črkami napisal odgovor:

Najprej se je zahvalil za prejeti denar, sinu zagotovil, da je deček zdrav, vendar zelo vihrav in da mu ni preveč do knjig.

Šola? Hja, naučil se je brati in pisati, bil pa je bolj prijatelj številke kot pa črk.

Nato se je podpisal, zložil papir v kuverto, jo oslinil in zalepil.

Naslednje jutro se je napotil v mesto z vozom, v katerega je vpregel staro kljuse, konja, ki mu je bil zvest spremljevalec, že odkar je pomnil.

Prišel je k hiši, še preden se je rodil Nejc, njegov edini vnuk. Več jih tudi ne bi mogel imeti, saj mu je žena rodila samo enega sina, ker je bila bolna na srcu,

in minilo je že več kot trideset let, odkar jo je pokopal.

II.

Bilo je tam okoli božiča, Nejc je štel že trinajst let, ko je prišla na obisk neka stara teta s strani Nejčeve mame.

Posedli so okoli stare hrastove mize in teta je pripovedovala, kako je teklo življenje v mestu, in je rekla, da bi Nejc lahko živel pri njej, medtem ko bi obiskoval gimnazijo.

Nejc je pod mizo sunil deda v koleno, češ, kaj bi pa ta rada, a rekel ni nobene.

Nato je teta iz cekarja potegnila veliko, debelo knjigo z rdečimi platnicami in jo dala Nejcu:

»Saj vem, da ti ni veliko do knjig,« je dejala, »a tole bi na tvojem mestu dodobra pregledala.«

Nejc, da ne bi izpadel nevljuden, je pričel listati po knjigi. Naslov je bil: »Najlepše antične grške pripovedke«. Ko je listal dalje, je našel čudovite barvne ilustracije, ki so spremljale pripovedke in ki so ga pritegnile.

Teta se je poslovila in zabičala dedu, da ji pošlje nečaka, ko bo čas za šolo.

Nejc je bil prevzet od knjige. V njem je prebudila radovednost. Pozabil je celo na svojo skodelico vročega, sveže namolženega kravjega mleka in piškotov, ki jih je pekel ded in ki so se topili v ustih.

Zavlekel se je v svojo kamrico nad ognjiščem in pričel prebirati knjigo ob soju plinske svetilke.

Tisti večer in še naslednjih sedem dni je čepel v hiši, in na veliko dedovo začudenje prebiral knjigo.

»Ali imajo v šoli v mestu tudi takšne knjige kot je ta, ki mi jo je prinesla teta?« je vprašal deda.

Ta se je namuznil v svojo sivo brado in rekel:

»O, Nejc, še veš ne, kaj vse imajo na gimnaziji v Ljubljani.«

»No, potem bi pa morda le šel pogledat, kaj tam delajo, če ne pasejo krav in ovc.«

In tako se je zgodilo. Nejc je z odliko končal I. gimnazijo v Ljubljani s pomočjo deda, tete in očetovega denarja, nadaljeval študij na univerzi za slovenistiko in končno našel dokaj donosno zaposlitev v glavni mestni knjižnici v Celju.

Ja, postal je prav takšen knjižni molj, kakršnega si zagorel fantič s skuštranimi lasmi ni znal predstavljati.

~ *** ~

Ljudmila Conradi

Rojena je v drugem letu druge svetovne vojne. Članica Celjskega literarnega društva (CLD) od ustanovitve. V letih 2000 in 2001 je zbrala vse starejše, ki so pisali, in jih predstavila na dveh literarnih večerih in v brošurah *Ko*

spomini ožive in *Ko srce spregovori*. Pisci so večinoma postali člani CLD. Piše poezijo in prozo. Izdala je tri zbirke kratke proze: Podivjana reka, Če bi molčala, Pri sv. Barbari in slikanico Tekmovanje slikanic. Petkrat je bila izbrana za državno srečanje seniorskih piscev.

Ljudmila 30 let sodeluje pri Ljubiteljskem gledališču Teharje, zdaj LG Petra Simonitija, kjer je odigrala več vlog. Vlogo Matere pri *Leta nič, dan potem* v sto reprizah.

8 let vodi literarni krožek v Domu ob Savinji, 16 let je kulturni referent pri Združenju prijateljev slepih Slovenije, pri MDPM Celje 30 let vodi literarne delavnice.

V DUPDS, sekcija Celje, skrbi za kulturno dejavnost, pripravlja recitacije. S svojimi članki, ki jih 21. leto objavlja v časopisu Celjan, skrbi za prepoznavnost našega društva. Pred šestimi leti je bila v Celju izbrana za NAJ prostovoljko v svoji kategoriji.

Za svoje delo je prejela številna priznanja.

~ *** ~

HAIKU

1.

N ima očeta.
Mati odšla je drugam.
Otrok sirota.

2.

Velika mesta,
visoke strme gore,
Sanje o svetu.

3.

Sonce in voda
dobro hrano nam data.
Zdravje vračata.

4.

Lačni otroci
samo kruh si želijo.
Takšna je vojna.

5.

Ne smeš pisati
ne brati in ne peti.
Prepoved boli.

6.

Tiho govori.
Vse, kar pozna, zamolči.
V strahu pred ljudmi.

7.

Prijatelj ni vsak,
ki ga spoznaš in rad imaš.
Prijatelj je zaklad.

~ *** ~

Z mačjo prijateljico

Brez mačke moje življenje ne bi bilo popolno. Od otroštva naprej mi je ta žival s kot puh mehkim kožuhom prinašala veselje in zadovoljila potrebo po stiku s svojim toplim krznom. Ker smo doma imeli samo po eno muco, sva se z bratom kregala, pri kom bo ponoči spala. Prepir je končala mama tako, da je živalco postavila pred vrata sobe.

Sedim pri mizi in berem Vladimirja Bartoka Alamut. Muca, pred devetimi leti, ko smo jo na Kozjanskem dobili, smo ji dali ime Alma, »prižvižga« z balkona v kuhinjo in oblastno taca okoli svoje prazne sklede. S pogledi mi hoče dopovedati, da ji naj dam hrano, da je lačna. Berem dalje in se ne zmenim za njeno zahtevo po hrani. Zato še enkrat presunljivo zatuli in skoči na mizo naravnost na mojo knjigo in mi zakrije vidno polje bralnega obzorja. Še vedno ji ne ustrežem. Skoči in tla in hodi med mojimi stopali in se mi povzpne na kolena. Pri tem se mi s kremplji oprime kolen, da me zaboli, in zavpijem: »Au! Ne praskaj!« Edini izhod iz njenega prijema je, da stečem v shrambo po vrečko z mačjo hrano in jo iztisnem v njeno skledico. Še preden končam, se lakotnica zažene pod moje roke in hlastno golta mesno mešanico.

Sedem za mizo in berem dalje. Muca, okrepcana s svojo priljubljeno jedjo, zopet skoči na mizo, a tokrat pazi, da leže tako, da se ne dotika knjige. Zavita v klopčič mirno zaspi in diha tako, da se njeno krzno rahlo dviguje in spušča. Zeleno me gleda skozi priprte oči in zadovoljno prede. Nad malo poševnimi očmi štrlijo iz goste dlake daljše dlakave obrvi in še više nekoliko postrani štrli v zrak par koničastih ušes, od notranje strani obdanih z belimi dlačicami. Z njimi zaznava vsak še tako malo slišen šum in ostro dvigne ušesa in prisluhne ter me pogleda. Pobožam jo po njenem krznu s simetrično porazdeljenim vzorcem dlake. Ljubka mačja glavica ima pod vratom na obe strani enako razporejene temne in svetle sive črte kot dve vrsti temno sivih koral. Od gobčka leve in desne strani so enakomerno

razporejene svetlosive dolgodlake brčice, sredi obraza pa čepi moker skrček, pod njim pa zaprt gobček, ki odprt pokaže dve vrti belih ostrih zob, s katerimi je kos marsikateri miški, na žalost pa tudi ptičjemu mladičku. Zato pa njihove mame ob takih dneh sedajo na balkonsko ograjo in presunljivo žalujejo za svojimi otroki. Muca se jih prestraši in se s slabo vestjo skriva v sobo. A to je že druga zgodba. Vrnimo se k mucinemu kožuhu. Hrbet od vratu do zadka ima temno siv, levo in desno od tega pa ji stranski del trupa pokriva grahasti vzorec dlake, kot ga imajo nekatere kokoši. Hrbtni vzorec se nadaljuje v širok repek, ki je do konca obarvan z enakomerno razporejenimi temno in svetlo sivimi obročki in se zaključi s temnim, ki je na koncu repa podoben cofu.

Moja mačka se najraje zadržuje v moji bližini. Kamor grem, hodi ali pride za mano. Če sem v kuhinji, je tudi ona tam. Če sem pri pisalni mizi, tudi ona kmalu sede na prostor, ki je namenjen njej. Pazi, da ne da tačk na tipkovnico. Če sem na vrtu, pride za mano na vrt. Če grem na dvorišče, priteče za mano in me poišče ter se mi dobrika, zaletuje se mi v noge, vzpenja s kremplji do kolen tako, da jo moram pobožati. Potem se mi s smrkcom dotakne lica in s kremplji popraska po podlagi. Če nameravam psičko Tejo peljati na sprehod, se Alma takoj pojavi nekje v bližini in se pripravi za sprehod. V varni razdalji hodi za psičko in mano, nikoli po cesti, ampak ob notranji strani ograj vrtov hiš. Zna se paziti pred prometom in ljudmi. Pametna mačka. Včasih si rečem: »Ta mačka me ima res rada. Kamor grem, hodi ali pride za mano.«

Če se ne bi tako pazila, bi se že zdavnaj morala posloviti od nje. Tako pa jo še imam za ljubko družbo, ko sem sama, odkar se je moj mož za vedno poslovil od mene, za mehko božanje, za pristrčno dobrikanje, za dokazovanje prijateljstva in navezanost ter zvestobo.

Bili smo ravno pri nedeljskem kosilu, ko so sosedovi otroci pritekli sporočit, da Alma ne more priti v sobo. Zapustili smo na pol pojedeno hrano in stekli v pritličje, kjer je muca neusmiljeno jokala. Zataknila se

IJUDMILA CONRADI

je med krili poševno odprtega okna v spodnji sobi in ni mogla ne noter ne ven. Neutolažljivo je jokala in se nasilno hotela rešiti oklepajoče pasti, a zaman. Moja sinova sta takoj ugotovila, kaj morata storiti. Muco sta prijela eden od zunanje, drugi od notranje strani in jo dvignila. Tako sta jo rešila iz objema počasne smrti. Postavila sta jo na tla, a mačka ni mogla napraviti niti koraka. In le počasi se je začela premikati tako, da je zadnji tački vlekla za seboj. Uboga žival!

Naslednji dan sem jo peljala k veterinariki. Odzivala se je prestrašeno, nezaupljivo. Dobila je protibolečinsko injekcijo in še kaj ter je v svoji košari na poti domov kmalu zaspala. Naslednji dan je zopet dobila injekcijo. Doma smo hoteli ugotoviti, če ji je kaj bolje. Niti za las, smo ugotovili, saj je zadnje tačke ob premikanju še vedno vlekla za seboj. Kako bo lovila miši? Kako se bo branila pred napadalci, nas je skrbelo. Tako je bilo dan za dnem. Le za trohico se je poznal napredek in počasi se je postavljala na vse štiri tačke. Previdno in strahoma je hodila po sobah in okoli hiše. V druženja z mačkami se ni spuščala, saj jo je izkušnja z napol odprtim oknom preveč spominjala na bolečine. Rada je ležala na postelji vzporedno z mano. Potem pa je po mesecu dni okrevanja postala takšna, kot je bila pred svojo mačjo nesrečo. Razlika je bila le v tem, da ni več ničemur in nikomur zaupala, sploh pa ne na pol odprtemu oknu.

Zdaj je zopet zdrava in me razveseljuje. Druži se z mano, ko nimam nikogar, leže k meni in prede, da skupaj v zvoku in ritmu njenega predenja zaspiva.

Brez mačke ne bi mogla živeti tako srečno.

~ *** ~

Terezija Cvikl

Rojena je bila 8. oktobra 1933. Stanuje v Medlogu pri Celju. Sedaj je upokojenka in mati dveh sinov. Po poklicu je šivilja in trgovka, po duši pa romantik in prijateljica vsega lepega, čisto na kratko rečeno – je čustvena duša.

Do pisanja jo je po njenem mnenju verjetno pripeljala njena burna preteklost, ki jo je doživela kot otrok v drugi svetovni vojni. Od staršev je morala v rejništvo, saj so bili številna družina in niso mogli preživljati vseh.

Ker pa želi še kaj napisati, se želi v tej smeri izobraževati, zato je postala članica Celjskega literarnega društva, kjer so ji pomagali, da je v samozaložbi izdala pesniško zbirko z naslovom Spomini v rimi in besedi.

~ *** ~

DEDIŠČINA

Kaj dediščina je,
to vsak ne ve,
lahko jo pa dobiš
če se bogatim staršem rodiš.
En kup denarja dobiš
In če ti še zemlja z vrtom pripada
si z lahkoto hišo zgradiš,
si družino ustvariš
in srečno živiš.
Boš tako hišo zgradil,
Da jo bo še tretji rod dobil
PRIJATELJ moj dragi,
tako se dediščina vrti,

TEREZIJA CVIKL

srečen je tisti ki jo dobi.
Midva z možem je nisva dobila
in sva iz nič hišo naredila,
gradila sva jo 7 dolgih let,
tako, da tudi dediščina
ni vse na tem svet.
In kaj vse lahko narediš,
ko si še mlad,
gore premikaš in
če ti še zdravje služi
se nimaš kaj bat.
Ta lastnina je težko prigarana,
sva jo iz nič ustvarit znala,
bo sinova dediščina in
še poznejšim rodovom bo ostala.
Upam, da bo tudi kaj spomina
za babico in dedija dela.

~ *** ~

BABICA

K ako srečen je otrok,
če babico ima.
Kamor koli gre, te
s sabo vzame in
stokrat te na dan objame.

Zraven nje sem v
znožju spala,
mi vsak večer je pravljico
povedat znala,
ena je najlepša b'la
od zlatega oreščeka.

Mi v spominu je ostala tako,
da sem jo svojim vnukom
tudi jaz pripovedovala.
Kadar so pri meni spali,
najraje so jo poslušali.
»BABI, pa še o zlatem oreščku povej,
ta najlepša je kot vse druge prej.«
2) Ko prvi šolski je dan prišel,
me za rok'co je držala,
me v šolo je spremljala,
je videla, kako sem se bala,
saj mamica ni časa imela,
je za moje tri brate in sestre skrbela.

Otroštvo sem res lepo imela,
potem pa je šlo vse navzdol,
saj se je 2. svetovna vojna začela,
smo bili izgnani in požgani,
pod milim nebom smo ostali.
So starši nas tri starejše
za pastirje in otroke čuvat dali,
samo dva mlajša so obdržali,
tu se je moja grozna pot pričela,
koliko solza, strahu, žalosti
in gorja sem kot otrok doživela.
Šele tri leta po vojni so nas starši
lahko v en skromen domek pripeljali,
tako da smo kot družina zaživel,si
si vsak svoj poklic izbrali.
3) Pisalo se je že leto 1949,
prihajali so lepši časi,
čeprav smo zelo skromno živeli,

TEREZIJA CVIKL

saj smo bili 9-članska družina.
Hrano smo dobivali na živilske
karte, seveda ne brez plačila,
saj smo se samo v poklicu lahko hitro
izobraževali, da smo čim
prej sebi in staršem pomagali,
o višjih šolah smo lahko samo
sanjali. In vendar je prišla ta
čudovita mladost, ki je prinesla
toliko lepih, srečnih in ljubezni polnih mladostnih dni.
Dobili smo svoj praznik, ki se je
imenoval DAN MLADOSTI.
25. maja smo slavili TITOV ROJSTNI DAN,
prirejali proslave, kulturne prireditve,
srečevanja in zabave. Da pa smo tudi
mi mladi s svojimi močmi pomagali
graditi s prostovoljnimi in udarniškim
delom to našo čudovito domovino,
da smo ustvarjali sebi in svojim rodovom lepši in boljši svet.

~ *** ~

Marija Deželak

Marija Deželak, rojena 22. 7. 1956, stanujoča Lopata 41a, Celje.

S pisanjem se pravzaprav ukvarjam že vse svoje življenje, od pisanja pesmic, pesmi, govorov, skečev, iger, zabavnih programov za razna srečanja, obletnice, praznovanja in drugo. Pisanje mi je vedno na svoj način bogatilo življenje in ga tudi popestrilo. Živim v naravi, sem njena velika ljubiteljica, poleg knjig in branja pa imam nadvse rada tudi glasbo in petje. Predvsem pa me zanima jo ljudje in medsebojni odnosi, sem dobra opazovalka življenja in velika raziskovalka ljudi, razmerij, čustev ... Rada imam druženje, pa tudi samota mi je domača, oboje potrebujem. Druženje za navdih, samoto za ustvarjanje.

Sem mama treh odraslih otrok in babica šestim vnukom, tako da mi v življenju ni nikoli uspelo biti brez dela in skrbi. A še vedno lahko rečem, da je to največ in najlepše, kar se mi je zgodilo.

Pred petimi leti sem se vključila v Celjsko literarno društvo, kjer se med sebi podobnimi in mislečimi še dodatno bogatim. V zadnjem času sem se našla v pisanju prozne literature – raznih zgodb, opisovanju dogodkov in prigod, ki jih pošiljam tudi v objavo. Moje zgodbe so objavljene največ v revijah Ona (priloga), ONA PLUS, Zarja, Ognjišče, v časopisu Kmečki glas, v zbornikih raznih literarnih društev in še kje ...

Štirikrat sem bila s svojo zgodbo izbrana v ožji izbor med prvih deset, na natečaju »Online zgodbe«, kar mi je še posebej v ponos in potrditev mojega dela.

MARIJA DEŽELAK

Bralci mojih zgodb me večkrat vprašajo, od kod dobim navdih, idejo, zamisel za zgodbo, ki nastane. Moj odgovor je: »V ŽIVLJENJU, KI GA ŽIVIM, IN PRI LJUDEH, S KATERIMI SEM POVEZANA IN S KATERIMI ČUTIM. Treba jih je samo videti. S srcem. In s strastjo zapisati.«

~ *** ~

Obleka naredi človeka

Pa ga res? Jaz se bolj nagibam k temu, da je obleka na človeku tista, ki naredi prvi vtis. Dober ali slab. Kakor kdaj. Vse ostalo pa je odvisno predvsem od značajskih lastnosti, ki odražajo človekovo bistvo, od okolja, v katerem deluje, in ostalih ljudi, s katerimi je povezan v skupno življenje. A vseeno še vedno najprej opazimo tisto zunanje – podobo, ki nam je všeč, ki nam ostane. Tudi zaradi obleke, ki jo nosi, zaradi stila oblačenja, ki mu pristaja in ga naredi opaznega, zanimivega, privlačnega. Ali obratno.

Z začudenjem sem se zadnjič zagledala v hčérine hlače, ko je vstopila skozi vrata. Odlično so ji pristajale, ravno prav široke, a ko sem opazila na več mestih raztrganine in golo kožo, ki je gledala skoznje, se nisem mogla zadržati. »A takšna si šla v službo, pa vam je dovoljeno nositi raztrganke?« sem jo radovedno vprašala. »Nimamo pravil,« mi je odgovorila, »a oblekla sem jih danes, ko ni uradni dan; kadar imam vabljenе stranke, jih ne oblečem,« je še dodala. Tudi prav, sem potrdila njen odgovor, četudi se nisem povsem strinjala. Res je, da mladim vse paše, pristaja, in da so se pravila in modne smernice tekom let zelo spremenile, a eno ostane vedno enako: lepa obleka je vedno lepa. Bodisi na lutki v izložbi, v omari na obešalniku ali na osebi, ki jo zna nositi. Še najbolj drži to zadnje.

Spomnim se prve službe in vročega poletnega dne, ko sem prišla na delo v novi, oprijeti živo rumeni obleki, brez rokavov – iz mehkega frotirja, prijetnega na otip. Kupila sem si jo za na morje in se v njej res udobno počutila. Tudi barva se je lepo prilegala moji zagoreli koži in

temnim lasem. Samozavestno in z nasmehom na obrazu sem stopila v pisarno, kjer so bili sodelavci že zbrani pri jutranji kavici, tudi vodja oddelka je bila zraven. Bila je odlična vodja, strokovna in delovna ter vedno znala prisluhniti vsakomur od nas. Hkrati pa resna in načelna, vedno je odkrito in brez dlake na jeziku povedala svoje mnenje, kritiko ali nasvet, kar pač je terjala dana situacija. Premerila me je od nog do glave in v njenem pogledu sem zaznala nezadovoljstvo, kot da jo nekaj moti. A rekla ni nič. Takrat ne. Ko pa sem prišla z malice, me je zastavila pri vratih svoje pisarne in povabila k sebi. »Glede tvoje obleke bi ti želela nekaj povedati,« me je odkrito pogledala s svojimi velikimi očmi. Nič mi ni bilo jasno, kaj bo sledilo. »Veš, frotir se ne nosi za v službo, ni primerno, pa čeprav je oblekica lepa in ti lepo pristaja,« je še dodala z glasom, kot da ji ni prijetno o tem govoriti.

Nisem ji zamerila, bila je odkrita kot vedno. Čeprav so sodelavci trdili drugače, da mi je zavistna, ker je sama prestara, da bi jo nosila, ji besed nisem zamerila. Vzela sem jih kot nasvet in jih upoštevala vse življenje. Z leti sem vedno bolj spoznavala, kako je imela prav. Da ni vsaka obleka primerna za vsako priložnost. In se velikokrat spomnila nanjo, ko sem kdaj naletela na kakšen spodrsljaj ali osebo, ki je izstopala iz povprečja.

Moja mama je prisegala na belo bluzo. Ob vsaki slovesni priložnosti sem jo morala nositi in to je bila zame nočna mora. Nisem je imela rada, zdela se mi je staromodna in še paziti sem morala, da je nisem popackala, kar se je rado zgodilo. Še na stara leta se ji ni mogla odpovedati. »Ti pa nimaš nobene bele bluže?« me je vedno vprašala, čeprav sem že dolgo živela na svojem in si sama kupovala svoja oblačila. Včasih sem ji ustregla in jo oblekla. Takrat mi je s hvaležnim pogledom in s prijaznimi besedami izrekla pohvalo in obe sva bili zadovoljni. Kje je že to?

V spomin si priključem nekoč znano mestno gospo, katere podobo še danes živo vidim pred očmi. Mnogo let sem jo skoraj vsak dan, ob vsakem vremenu videvala skozi okno svoje pisarne, ko je s počasnimi

koraki stopala po pločniku, namenjena v trgovino ali na kavico v kavarno na drugi konec mesta. Leta so ji obtežila drobno postavo, upognila hrbet in dodala patino stvarjem, ki jih je cenila in ohranjala v sebi, a se ni dala. Ne letom, ki so terjala svoje, ne načinu življenja, na katerega je bila navajena. Vedno je bila urejena – kot iz škatlice, bi se lahko reklo. Od glave do pet, s frizuro in raznimi modnimi dodatki, od nakita, torbice ... je kazala ljudem podobo nekdanjega časa, s pridihom sedanjega. Njena oblačila so bila večna, kljub modi in trendom niso zaostajala za ničemer. Staro in mlado se je oziralo za njo, še takrat, ko si je pri hoji pomagala s palico. Njene obleke so bile njen ponos, njeno imetje, njena vrednost, pa tudi njene prijateljice, njena družba. Ni jih zlagala v omaro z namenom, da tam visijo, ni tarnala, češ nimam kaj obleči, ne, oblekla jih je in jih pokazala svetu ... pogumno in ponosno - naj se vidi razkošje njihovega časa. Spadale so vanj, tja, kamor je spadala sama. In imela je prav, zelo prav.

Od hlač sem vedno oboževala kavbojke. Zdele so se mi modne, praktične in preproste za vzdrževanje in ne glede na čas so ostajale v ospredju vseh generacij. Za v službo jih nisem nikoli oblekla, čeprav sem občudovala tiste, ki so jih sproščeno in neobremenjeno nosili. Ko sem se upokojila, pa sem si jih privoščila, takšne boljše, drage, da jih bom lahko dolgo in rada nosila. In bilo je vredno. Prav takšne so, kot sem si jih želela. V njih se dobro počutim, še celo bela bluza lepo paše zraven ... In spet se spomnim moje nekdanje vodje - le kaj bi ona k temu dodala?

Naj zaključim z besedami slavnega modnega kreatorja, ki sem jih nekoč prebrala in mi vedno znova sežejo v srce. Takole je dejal: »Najlepša obleka, ki jo lahko obleče ženska, je objem moškega, ki jo ljubi. Za vse tiste, ki niste imele te sreče, sem tukaj jaz!« K tem besedam pa mislim, da ni ničesar za dodati.

~ *** ~

Bojan Ekselenski

Rodil se je 29. 6. 1964 v Celju. Tudi vse zaključene šolske obveznosti je opravil v Celju. Šole, ki jih je obiskoval, so večkrat spremenile ime ali se osamosvajale in združevale. Živi, živetari in ustvarja v Celju, s pogledom na parkirišče, ki je vmes postalo gradbena jama, in na koncu znova parkirišče in še vsevedni bog ne ve, kaj še bo.

Trenutno predseduje Celjskemu literarnemu društvu in objavlja v

različnih literarnih revijah v Sloveniji in v različnih tujih zbirkah (prevode ima objavljene v 7 različnih jezikih). Napisal je 18 tiskanih in preko 20 elektronskih knjig (nekaj njih se vsaj deloma prekriva s tiskanimi izdajami). Od leta 2016 je urednik Supernove, edine slovenske tiskane revije za fantazijsko književnost. Aktivno deluje na področju promocije kakovostne fantastike, ki je eno od najbolj zastavljenih literarnih področij pri nas.

Od leta 2017 organizira v okviru Celjskega literarnega društva Fanfest, slovenski festival fantazijske književnosti.

Nastopa tudi v vlogi mentorja mladim literarnim ustvarjalcem, saj vodi delavnico Mlada literatura.

~ *** ~

OD NEANDERTALCA DO VESOLJCA

Sedi neandertalec v pečini,
In sanja o mamutovini,
Pesem se razlega po votlini,
Ko v roke vzame si piščal,
Iz daljnih tisočletij kliče slavo,
Čakam na ledenodobno zabavo.
Pol jih je pobrala zima,
Da bo znova rima.
Kam bo jutri šel na lov?
V Tuš?
Mogoče raje v Mercator?
Kaj pa Jager ali Spar?
Kje imajo mamutova rebra?
Imate v Lesnini okle sabljezobega tigra?
V Ikeo pa ne grem,
Ker ljudi ne jem.
Nimate?
In ne pozabite na PCT!

Prišla je povodenj,
Odplaknila je stare kosti,
Odnesele igle, maske in potrdila,
Prišel je potres in zasul votlino,
Prišli so trije sveti možje.
Kdor ne sliši jih, temu gorje.
Prvi zakliče:
»Mandarine po znižani ceni.«
Drugi zapoje:
»Samo pri nas! Veganski svinjski zrezki!«
Tretji vse preglasi:

»Politiki na razprodaji! Dan volitev bo.«
Pa železna doba železo je prinesla,
Vse je zarjavelo,
Tudi kolesci, ki narobe se vrtita.
Piskri, noži, vilice,
Pa kakšen nož in igla,
Vse to na razprodaji.
Pa na pogreb ne pozabite,
Saj zanamcem kaj pustite!
Z žličkami bodo brskali po zemlji naši,
Da dediščino bomo negovali.
In pred medvedi bežali.
In ne pozabite na PCT!

Če kaj prileze iz podzemlja,
Ne ustrašite se,
To smo vendar mi,
Neandertalci, kromanjonci,
In drugo sorodstvo očetnjave.
Teknili so nam šnicli črnega panterja,
Snedli ga na banketu črnem.
Naprej, zastave slave!
Ups, napačni čas.
Zastavic nimamo,
Zato ne zahtevajte od nas,
Da pridemo v vas.
In ne pozabite na PCT!

Zdaj imamo Keleio, zavetišče,
Kelti svoje so rekli,
A Rim pride s svojo zabavo.
Troia Secunda!

BOJAN EKSELENSKI

Samo danes, po akcijski ceni!
Magnetki, vrečke in kovanci.
Pa kranjska klobasa,
Potem leskovački in sarajevski čevapi,
Laško pivo naj že hitro izumijo.
*Abusus non est usus, sed corruptela**,
In ne pozabite na PCT.

Rimski forum zbirališče pametnih postane,
Celeia je rimsko mesto,
Veliki žur bo to,
Ja, mestne pravice so za Celje že pradavna reč!
Učite se torej zgodovine,
Da si pred predniki sramote ne naredite.
Če ne veste, pa raje molčite,
In si kletve ne prikličite.
Sam Tiberius Claudius Nero Drusus Germanicus,
Ups, zlomil sem si jezik,
Celje je počastil,
Dobilo je fino fensi ime,
Že se ljudstvo je zbralo,
Da družno zapoje
»Municipium Claudium Celeia«,
Ta Claudius ni kdorkoli, saj nasledil je Kaligulo,
Ljudstvo naj zdaj žura,
Tudi okoli Marsovega templja.
Čprav brez sladoleda in kofetkanja,
Še bureka niso 'meli.
Vsak bog imel je svojo fešto,
Konstantin Veliki prekinil je zabavo,
Zaprli so jo dvesto let kasneje.
In ne pozabite na PCT!

Rimljan, malce okostenel od dolgega spanca smrti,
Kosti pogrel bi v termah Celeie.

A kje so?

Kam so skrili mozaik?

Kje so vsi ti ljudje različnih barv?

Ups, ker sladoled se prodaja,

Sosedov pes te oblaja.

V terme pa pojdi v Laško ali Dobrno.

Ni dovolj nóbel?

Pa si oglej kip Nobéla.

Smukal se je okoli Sofie Hess,

Ona res bila je prava bomba.

Zamenjam palico dinamita za masko ali cepivo.

In ne pozabite na PCT!

Varius Klemens, vrni se!

Če si bil dober za rimski senat,

Si zagotovo boljši od vseh sluzavcev naše dobe!

Pokaži ključi del anatomije vretenčarjev!

Pokaži hrbtenico!

Vrni se, kličemo te!

Le pridi, uslužbenec Marka Avrelija,

Dajemo ti fino službo!

Razgled garantiran,

Zabava tudi.

In ne pozabite na PCT!

Zakaj bi si to želel?

Raje grem na sever, na bojišče pri Vindoboni^{**}!

Naučite se!

»Etika poudarja tudi enakost in povezanost vseh ljudi!«

BOJAN EKSELENSKI

Ste pozabili, izgubljeni v času?
In res je čas za pozabo.
Ko hudi Huni prišli so na zabavo,
Mesto kmalu utonilo v pozabo.
Ugodno prodam obdelan kamen!
In ne pozabite na PCT!

Iz tisoče bogatih,
Kaj imamo?
Pozabili smo na Gebhreba!
Na srečo iz Žovneka v Celje je gospod na pivo skočil,
Saj od Celja do Žalca je ravno poljé,
Kjer tudi na hrbtu konja gré.
In k fontani piva je skočil,
Da v Celje žejen ni prišel,
Vmes pa kazen plačal,
Saj dva promila je v krvi 'mel,
Njegov konj pa še tri preveč.
A Ulrik I nam je znan gospod,
Ko cesar za grofa ga postavi,
In pravi posel kmalu je prišel!
Oj, provizija, moj dom,
Kako si krasan,
Herman II je pred turškim mečem rešil Sigismunda,
Pa v posteljo mu podaril je Barbaro,
In Celjani frajerji postali,
Ko si s fevdi so postlali,
In ne pozabite na PCT!

In Celjani postali so knezi.
Celje tako vstopilo je na velik oder,

Dobili smo Celjsko kneževino!
Nad Celjem gospodoval je Friderik,
Drugi svojega imena.
»Ne bom gradu imel nad trgom!
Naj mesto bo!«
In mesto je bilo.
Friderik napolnil je rumeni tisk,
Saj na maturantskega bi Veroniko odvedel,
Čprav mu Herman zaukazal Elizabeto!
A še vedno čaka v vrsti,
Ko delijo se medalje.
Pa še piva ne dočaka.
Zato so Ulriku glavo preč dali,
In Celjski so v zgodovini svoje odigrali.
Kneževino celjsko Habsburžani s kostmi požrli,
Kasneje ognji mesto so pojedli.
Ste to ved'li?
In ne pozabite na PCT!

Narodni dom dobil je konkurenco,
Rekli so mu Celjski dom,
Ampak bratje in sestre ter tisti vmes,
Naj blagoslovi vas fluidnost norosti,
Veselice še zdaleč konec ni!
Ironija naj bo to,
Štiristo devetdeset let kasneje,
Natančno ob dnevu, ko mesto je postalo,
Vpadejo soldatje hitlerjanski,
Celje hočejo v Cili spremeniti,
A bili premalo so kremeniti!
In ne pozabite na PCT!

BOJAN EKSELENSKI

Horuk v nove čase,
Gradila se nova zgodovina,
Samo naj ne zmanjka nam vina,
Pa grenčico Maršal dobimo,
O ja,
Sam maršal na Ostrožno je prišel,
Nov reklamni slogan je imel,
Nova oblast za vse čase!
Obilje za vse naše!
Vam za prvi maj pa golaž in poceni pivo.
In ne pozabite na PCT!

Oblast vsaka je minljiva in zamenljiva,
Zgodovina slavne je plasti naložila,
In tipke Erase ne pozna.
(Maske gor!)

Od tiranozavra mimo neandertalca,
Iliri, pa Kelti,
Bila je Keleia,
Druga Troja,
Bogata Celeia,
Od Hunov porušena,
Dobili smo Cyli,
Potem Cili,
Le kdo cvili?
(400 EUR, ker ste brez maske).

Saj so tiranozavri izumrli,
Nebeški kamni jih odnesli,
Celo prej od Celjskih knezov,
Ki dobili so trg z biseri sedmerimi,
(Ne, niso Sedmera jezera!)
Eden joče, saj manjka zelenica,

Raje imeli bi jo kot beton.
Kavica, tortice in vse zaparkirano!
Za sodobne čase Celje slovensko postane,
Zdaj smo tu in ohranimo ga!
Ne pustimo slovenski besedi,
Da z ulic izgine.
In ne pozabite na PCT!

Vesela novica,
Prvi Celjan je stopil na Luno,
Zapičil zastavo knezov je v regolitna tla,
To ni razpadajoča kmetija Pri Lun,
Kjer bicikle smo puščali,
Ko na Anski hrib smo po borovnice šli,
Da borovničevca smo imeli.
Ponujamo ogled Starega gradu s kraterja Tycho,
Mozaik oglejte si z one strani,
Okusite Celje od daleč,
Tako ga boste raje videli od blizu,
Pa za burger in pivo boste dali.
Zgodba Celja gre naprej,
Pesek zasuje stare hiše,
Stolpnice sprhnijo,
Še zadnji okostnjak je legel v večni san.
In ne pozabite na PCT!

Oprostite, časa mi zmanjkuje,
Lovim priročni Celebus,
Mudi se mi v Špar in Tuš,
Da mi za akcije v Mercatorju
In Jagru ne zmanjka časa,
Vesolje nikamor ne bo ušlo,

BOJAN EKSELENSKI

Tiranozaver je okamnel,
Mamuta so snedli,
Kelti pa čakajo na boljši jutri,
A Celje ostaja tu.
Naj počaka konec,
Ter ne konča kot počen lonec.
In ne pozabite na PCT!

In ja,
Želim si pravljico naših krajev,
Sami imejte Sneguljčico in sedem palčkov,
A meni dajte Zrezek in sedem piv.
In ne pozabite na PCT!

Potem prišlo je Celjsko literarno društvo,
Spisali so zbirko o celjski zgodovini,
Povedali so obilje tega,
A še vedno ne vsega!
In ne pozabite na PCT!

Kje pa!

Oprostite, napačni letak sem vam dal,
Zato vam v slovo bom po-ma-hal.

Ste brez testa, niste cepljeni in niste preboleli?
Ups, poročila z napačne televizije.

* - Zloraba ni uporaba, ampak pokvarjenost.

** - Rimsko ime za Dunaj

Okvara moralnega kompasa ali odisejada mačka v žaklju

V kolesnicah vesolja se najdejo čuda različnih čudaštev in ne-čudaštev. Oni dan sem izgubljal čas zaradi okvare severnega pola moralnega kompasa. Res nadležno opravilo, ki ga ne privoščim nobenemu mačku v žaklju. Res nobenemu! A delo mora biti opravljeno. Verjetno se sprašujete, kaj vraga počne maček v žaklju z moralnim kompasom? Kaj ni to delo moralnih mačkov? Hja, kriva je epidemija zaradi gonje proti cepljenju proti nemorali. Razni nad, post in pod-nadrealisti trdijo, da cepljenje prinaša pasje življenje. Pa kaj še. Naj pes ne sodi o mačji hrani!

Ampak ... lepo počasi in po vrsti, za dobro finančno prisrčnost tudi mimo vrste.

Ravno tisto popoldne, takoj po slabem kosilu, so vsi navalili v Ambulanto za bolezni moralnega ravnovesja vesolj (saj veste, znameniti ABMRV), krajše Ambulanta. Množica mačkov so v čakalnici mijavkali en čez drugega. Prava štala. Medicinska sestra na recepciji se je prijemala za glavo. Od kod vraga toliko moralnih mačkov? Vpili so en preko drugega, dva sta se zapela okoli kraje zajetnega kosa moralnih dilem politične korektnosti. Ko sta si skočila v dlake, sem izkoristil nastalo zmedo. Izmuznil sem se do sestre. Obilna ženska divjih potez je bolščala vame:

»Želite? Ime?«

»Saj me poznate,« sem ji odvrnil in si pogladil brke.

»Ime!« je dvignila rahlo vreščec glas in vanj vpregla pridih lastne pomembnosti. Ti birokrati povsod igrajo pomembnost, čeprav so tudi v birokratskem stroju zdravstva le nepomembne mušice. Žal nadležne. Malce ponižno sem odvrnil:

»Maček V'Žakljú. Prišel sem,« in na namig oči dodal, »zaradi težav z moralnim kompasom. Na jug lepo pokaže, a pri severu se igla čudno usmeri.«

Ošinila me je izpod obrvi in pritisnila nekaj gumbov. Ves čas je pomembno ahala, ohala in hmala. Potem se je nekaj zaiskrilo,

BOJAN EKSELENSKI

zašušljalo, zagrmelo in skočilo skozi okence. Proti meni je šinila njena debela dlan, obložena z baročno obilico kičastih prstanov. Le kdo bi od birokratke za okencem pričakoval čut za estetiko? Mogoče kakšen stari maček ... Vsakega od njih je dobila kot podkupnino za preskakovanje vrste. To smo vsi vedeli. Zdaj je padla vrsta name. Osorno, s kančkom pomembnosti vloge lanskega snega, me je ogovorila:

»Na vrsti ste, da plačate za preskakovanje vrste.«

Z dlanjo je nestrpno nakazovala, naj ji že dam.

Segel sem v žep in ji v dlan stisnil prstan zvestobe. Debelo je zazijala, obrvi so se ji skoraj zaskočile:

»Kaj naj s prstanom zvestobe?« in zlovoljno vrgla lešnik na tla. Živčno je znova iztegnila debelo dlan:

»Kaj naj s to ničvredno kramo? Tega imam na pretek. Vsak maček v žaklju mi poskuša podtakniti kaj cenene s smetišča zgodovine.«

Malce me je razjezila. Presneto zмене, križano s svinjsko pečenko. Naredil sem videz politega mačka in znova segel v žep. Le kje imam tisto? Sežem v globine žepa, kjer se skriva marsikaj. Saj veste, vsi bi vam radi prodali mačka v žaklju.

Končno sem dosegel nekaj hladnega in na otip podobnega prstanu. Izvlekel sem in skoraj ponižno (tega ne šerajte na Facebooku! Please!) položil na dlan. Ona je sumničavo ošinila mojo podkupnino:

»To je ...«

Vedel sem, da se ji bodo zasvetile oči. Prstan je urno izginil in zaropotalo je klang, škump, bump in gong. Svečano mi je izročila škatlico in mi zaupljivo zabičala:

»Tole dajte svojemu kompasu na vsakih osem ur. Ves čas naj se izogiba moralnega prepriha.«

Urno sem izginil in pustil nenavadno veliko moralnih mačkov njihovim poslom. Danes je tukaj res nori dan. Še dobro, da sem preskočil vrsto, saj bi med čakanjem moj moralni kompas skoraj zagotovo preminul. Te čakalne vrste ...

Severna smer mojega moralnega kompasa je počasi okrevala. Vse je bilo super, dokler ...

Ravno sem pospravljaj glavobol lanskega snega, ko mi je žakelj prebodel nenavaden jok. Nikoli še nisem imel sreče z navadnim jokom. Vedno ta nenavaden! Predirljiv jok je prihajal naravnost od jabolka spora. Prav ste slišali. Jabolko spora je neutolažljivo jokalo pod mojim žakljem. Ubogo jabolčno dekle!

»Kaj se je zgodilo?« me je zanimalo.

Jabolko je potrebovalo kar nekaj časa, da je ustavilo plaz krokodiljih solz. Saj veste, kako je s krokodili, ko se poženejo v dir, a njihove solze so še stokrat vztrajnejše.

»Ukradli so mi spor.«

»Ukradli spor? Kako,« me je presenetila, »ste lahko jabolko spora brez spora?«

Otožno je prikimala:

»Ukradli so mi spor zaradi oslovske sence oblačnega dne.«

»Res? To je vendar katastrofa,« sem postal živčen. Zavedal sem se moralnih posledic kraje oslovske sence oblačnega dne. Svoj moralni kompas sem še tesneje stisnil k srcu. Kar pogrela me je njegova želja po usmeritvi na sever.

»Kako se je lahko to zgodilo?«

»Tega mi gotovo ne boš verjel,« je jabolko žalostno odvrnilo. Okroglo bitje se mi je kar malce zasmililo. Še krokodilje solze, ki jih je točilo, je nekdo na hitro pokradel. Gotovo je bil kakšen nepridiprav, saj krokodilje solze v tem veselju običajno prinesejo samo še več solzenja. Idealno za solzavi blockchain.

»Najprej je prišel elektrificirani politični kontekst in izvedel dvorni udar, kjer je na kraljevskem prestolu kupca zamenjala izkušnja.«

»Ne!!!« me je prešinilo. Jabolko je otožno nadaljevalo:

»To je še najmanj, kar se je zgodilo. Pač kupec ni več kralj, je le obtolčena sirota na smetišču zgodovine. Potem je mimo prišel politični konsenz, zajahal osla in uveljavil uredbo o avtorskih pravicah lanskega snega. Ker se oslova senca s tem ni strinjala, je deklarativno zavrnila

vsako sodelovanje z novim oblačnim dnem. Ubogo sonce je ugotovilo, da so ga postavili v čakalno vrsto za porcijo gnilega kompromisa. Ko bi videl, koliko oblakov se je zaredilo okoli tega gnilega kompromisa, bi tudi ti storil smrt oblačnega dne.«

»Kaj se ni vmešalo smetišče zgodovine? Oni so vedno ažurni.«

Jabolko se je kislo nasmehnilo:

»Smetišče zgodovine se je odločilo, da bo zahtevalo postavitev obrata za reciklažo. Zlasti zgodovinski spomin se je že naveličal vseh teh oslov, njihovih senc in oblakov, ki kvarijo povprečje.«

»In?« me je zanimalo.

»In,« je jabolko ponovilo, »potem smo dobili novega kralja, ki je mešanica nerekiclranih odpadkov s smetišča zgodovine in nedopustno dolge čakalne vrste na moralni kompas sredi vrta samovšečne upokojene princeze.«

»O ljubi nestvarnik!« sem bil pretresen.

Jabolko se je zagledalo nekam v daljavo:

»Kar sprijazni se! Čaka nas oblast, ki je mešanica gnilega kompromisa, smetišča zgodovine in reciclranih moralnih odpadkov.«

Ni mi ostalo drugega, kot da sem sedel. Kaj naj bi drugega? Še bog in batina sta se okrenila stran in bridko zajokala. Ponudil sem jima robec za brisanje solz tragične izgube demokratičnega nadzora.

Jabolko je še tiho dodalo:

»Politika je torej kriva za okvare na moralnem kompasu.«

Otožno sem zaključil:

»Torej sploh ni čudno, da je v Uradu toliko moralnih mačkov.«

Jabolko je spustilo pogled:

»In na pogrebu tete zgodovine ni bilo nikogar. Ubogi zgodovinski spomin je fasal demenco.«

~ *** ~

Mira Gorenšek

Mira Gorenšek je najprej pesnila že v srednji šoli in v Celju ustanovila Klub mladih literatov, kjer so člani skupaj ustvarjali literarno glasilo Kladerat. Zaposlila se je v Cinkarni, kjer je 35 let urejala tovarniški časopis Cinkarnar. Deset let je soustvarjala časopis Društva Vzdrževalcev Slovenije in deset let urejala časopis Borova. Z novinarskimi članki je dopisovala v časnike Večer, Novi tednik, Gospodarski vestnik in Naša žena ter v nastajanju TV Celje pomagala s prispevki. Od leta 1974 veliko potuje in svet tudi fotografira. Leta 2012 je v samozaložbi izdala knjigo Prebiranje popotnih slik, v kateri je strnila utrinke s svojih številnih potovanj.

Še naprej piše potopise, kratke zgodbe in pesmi. Od leta 2012 je članica Celjskega literarnega društva, kjer pomaga soustvarjati literarno revijo Vsesledje in opravlja tajniške posle.

~ *** ~

KARANTENA TVITI

T^{vit} Strah je votel, okrog pa ni nič. Ampak, tista velika cev, hlastanje za zrakom. Moj bog.
Tvit

Mislim, da umreti ni težko. Preprosto zaspiš in se ne zbudiš, nič ne veš, nič te ne skrbi. A strah me je bolečine. Upam, da dobim močne analgetike ali vsaj konopljin keks.

Tvit

Ne rabiš novih oblačil in kozmetike. Je karantena tako kot v zaporu? Morda bi se tam vsak dan lišpala zaradi paznic. V bolnici se pa gotovo ne bi.

Tvit

Čas neustavljivo beži. Tako kot vodo, čas ne moreš zadržati med prsti. Če še tako stiskaš prste, voda spolzi skoznje.

Tvit

Če imam recimo še 20 let življenja (do 90), bi rada še kaj doživela. Doma se zgodi le tisto, kar dam vase in vidim na TV in Twitterju. Občasno se z možem spogledava.

Tvit

Obstojim sredi stavka in v mislih iščem ovinek, ker se ne morem spomniti, kako se reče kakšni stvari ali pojmu. Nujno rabim čvek s prijatelji.

Tvit

Kakšna je kaj ekspreso kavica s smetano? Po sedmih mesecih sem izgubila okus zanje. Ni minil dan, da je ne bi pila v moji najljubši kavarni.

Tvit

V trgovini izgubim največ živcev, ker hočem čim prej mimo zasanjanih in zmedenih kupcev.

Tvit

Težko govorim z masko. Med vdihom se mi prileplja na usta, kot da hoče v grlo.

Tvit

Upam, da je vlada razglasila zadnji mesec pandemije. To bi bilo veliko olajšanje, tudi zame, ker čutim, da moje življenje ni dovolj izpopolnjeno. Nisem še izpeta.

Tvit

Odkrivanje tujih dežel. Adrenalin pričakovanja, potovanja, spominjanja. To hrano nujno potrebujem. Začasno se napajam s potopisi na FB.

T^{vit}

FB sporoča, da imam rojstni dan. Potem mi pa pišejo tisti, od katerih se ne bi nikoli nadejal voščila. Dolgčas jim je.

~ *** ~

Srečnica s Facebooka

Dolgo je odlašala. Večina prijateljev in znancev je že bila gor. Govorili so ji, ustvari si profil, da boš videla kaj se dogaja, kaj ljudje objavljajo in kaj vse lajkajo, šerajo in komentirajo. Nekateri drugi pa so jo rotili, nikar, to je nevarno, vsi vidijo, kaj objavljaš, vsi vidijo tvoje slike in vse ostane tam nekje v ozadju, vedno.

Potem, ko se je upokojila in za darilo od svojega sina in snahe dobila boljši pametni telefon, se je odločila. Profil ji je pomagal ustvariti sin, sicer pa je hitro vse dojela. Nič težkega ni. Odločila se je, da objavi samo fotografije, za katere je bila prepričana, da so dobre, da povedo veliko o njenem pogledu na naravo in videno na številnih potovanjih. Takoj je naložila album samih oken, različnih koles, ki jih je odkrila na ulicah različnih mest po svetu, in album živali.

Dobivala je lajke in nove ljudi, ki so jo želeli dodati za prijateljico. Potrdila je le tiste, ki jih pozna. Nekaj je bilo takih, ki jih ni srečala že

leta. Prav prijetno je bilo na kratko pokramljati z njimi preko Messengerja. Ko je brskala po njihovih profilih, je videla, kaj prijatelje in znance zanima, kje se potepajo in o čem razmišljajo. Celo, kako so politično usmerjeni. Res zanimivo.

Tako je naletela na fotografijo svojega prijatelja iz mladostniških let in njegovo ženo na njenem profilu. In se zamislila. »Takole se danes po skoraj pol stoletja držita za roke in nastavljata soncu ob egiptovskem morju, ko je pri nas zima. Na njenem mestu bi lahko bila jaz,« si je rekla. Še vedno je privlačen. Spomnila se je njegovih svetlih las in drobnih dlani. Spomni se, kako ji je govoril, kako rad jo ima, da je prav takšna, kakršno si želi, ustvarjena zanj. Vsakič jo je čakal pred šolo, jo spremljal do doma, večkrat pa sta dolge ure sedela na klopci, nedaleč od njenega doma. Imela sta si veliko povedati. Imela sta enake želje, cenila sta iste vrednote, njun pogled na svet je bil le malce različen, ravno prav, toliko, da sta drug drugega dopolnjevala. On je več vedel o tehniki in športu, ona pa o psihologiji in umetnosti. Druženje je preraslo v prijateljstvo in postopoma v ljubezen. Imela ga je rada, predvsem zato, ker je bil zanimiv, duhovit, pošten in dober.

A njegove drobne dlani so izdajale njegovo mladost. Kot da še ni zrasel v velikega fanta. Bil je skoraj tri leta mlajši. Štel jih je 16. Bila sta enako visoka, a on je bil bolj drobne postave. A takrat je njo to motilo. Kot da je ta razlika sploh pomembna. Njej je bila. Domišljala si je, da to v prihodnosti ne bo dobro, da ji bo žal, če bo hodila z njim. Več, kot se je takrat zavedala, ji je pomenil zunanji izgled. Kot par bi bila čudna, se ji je zdelo.

Po enem letu prijateljavanja jo je prijel za roko in jo poljubil. Nelagodno se je počutila, a dovolila. Potem je hotel vedno več, tudi tisto. Ona pa se je branila z izgovorom, da še ni pravi čas, da še počakata. Bilo mu je dovolj. Rekel je: »Odloči se.« In ona se je odločila za svojo pot. Izgubila je fanta in ga prepustila drugi. Gotovo je srečnica.

~ *** ~

Samanta Hadžić Žavski

Samanta Hadžić Žavski se je rodila leta 1993 v Celju.

Leta 2019 je fakulteto zaključila z magistrsko nalogo iz primerjalne književnosti in literarne teorije. V svojih študentskih letih je pričela s pisanjem kratke proze, njene zgodbe lahko najdemo v revijah

Locutio, Novi zvon, Spirala, Sodobnost in Literatura. Leta 2019 je izšel njen kratkoprozni prvenec *Serijski morilec*.

~ *** ~

Najino stanovanje

Zmožem živiva na obrobju mesta. Najinemu stanovanju, v katerem sva prebela zadnjih dvajset let, je vse blizu. Pred tem sva jih približno trideset pustila v razpadajoči hiši, kjer je natanko deset let po tem, ko sva se v njo preselila po poroki, stekla avtocesta. Kar nekaj časa sva potrebovala, da sva se navadila, da ne čutiva več fantomskih vibracij, ki so jih tudi v tem stanovanju še nekaj mesecev puščali namišljeni kamioni. V bližini je trgovski center, postaja, kjer se ustavlja mestni avtobus, na koncu najine ulice je lekarna, pošta je v sosednji stavbi. Poleg trgovskega centra je še bližje majhna trgovina. Do tja imava približno pet minut, kadar hodiwa res počasi. Lahko bi rekla, da sva res zadovoljna z najino lokacijo.

Že osem dni spet ni bilo nikogar. November je, dnevi so enaki en drugemu, hladno je, vedno manj nama je do sprehodov. Včeraj sva se pogovarjala, če bi morala spustiti ceno, da bo kdo prišel na ogled. Odločila sva se, da to morda niti ni najboljša ideja, ker se lahko zgodi, da ga bo kdo želel kupiti.

SAMANTA HADŽIĆ ŽAVSKI

Zazvoni telefon. Srce mi poskoči. Florjan s počasnimi gibi vstane iz naslonjača in se sprehodi do omarice s televizorjem, od koder prihaja zvok.

»Nepoznana številka,« mi pove.

»Hitro, javi se!«

»Prosim? Ja, ja, pri telefonu.« Iz slušalke slišim nerazločen ženski glas. Florjanu se na obrazu zariše nasmešek.

Sledi nekajsekundna tišina.

»Danes okrog štirih bo v redu?« Pogleda me.

Veselo prikimavam.

»Kako je zvenela po glasu? Mlajša, starejša? Je rekla, da pride sama ali da bo kdo z njo? Upam, da bo kakšen prijeten mlad par.« napadem Florjana, takoj ko odloži telefon.

»Po moje ne bo sama. Mislim, da je rekla bomo prišli.«

»Oh to bi bilo super. Že dolgo ni prišel nihče z otroki.«

Do štirih je še sedem ur. V tem času lahko v miru skuham kosilo, se najeva, vse lepo pospraviva in greva v trgovino po piškote. Če bi klicali včeraj, bi jih lahko jaz spekla. Pa saj imam dovolj časa, jaz jih bom.

Danes bom pripravila zelenjavno juho, solato in piščančja bedra. Najprej pripravim solato. Medtem, ko pričnem s kuhanjem, slišim Florjana, kako si med britjem žvižga v kopalnici. Zvok brivnika zveni kot podlaga njegovi pesmi. Že od zadnjega obiska ga nisem slišala žvižgati. Niti se ni obril. Med mešanjem juhe se tudi sama zalotim pri rahlem prepevanju. Ko čakam na to, da se meso speče, zamesim testo za piškote. Preden pokličem Florjana, da pride na kosilo, jih oblikujem v majhne kroglice in postavim v pečico.

Ko sedeva k obedu, začneva pripravljati načrt.

»Kaj bova rekla, zakaj se seliva? Bova rekla, da greva živeti k otrokom, da bova pazila na vnuke?«

»Lahko, tega že dolgo nisva uporabila.«

»Kaj pa, če bosta vprašala, zakaj je stanovanje tako drago?«

»Rekla bova, da morava odplačati dolgove in da ima stanovanje za naju sentimentalno vrednost, zato bova pač počakala na pravega kupca.«

Kmalu po tem, ko pojéva, se prične oglašati pečica.

»Piškoti so pečeni!« Vzkliknem bolj sebi, kakor komu drugemu.

Piškote dam iz pečice, nato pošljem Florjana v klet po domači bezgov sirup.

Ura je petnajst do štirih, ko navdušeno sediva pri mizi, na kateri blesti praznični servis za kavo, na sredini dišijo čokoladne kroglice in majolka z bezgovim sokom. Živčno pogledujeva na uro. Kazalca se premikata zelo počasi, a vztrajno. V glavi si pripravljam različne tematike, ki se jih lahko dotaknemo, medtem ko bosta ali pa bodo, če gre res za družino, pri nama.

Šest minut do štirih zazvoni telefon. Florjan se javi, pripravljen, da bo gospo vodil naprej od trgovinice, tam se po navadi ljudem zatakne, če nimajo kakšne GPS naprave v avtomobilu. Namesto tega reče:

»Ja, razumem. Najlepša hvala, da ste sporočili. Nasvidenje.«

Gledam ga s široko razprtimi očmi.

»Ne bo jih,« reče.

»Kako ne bo? Je povedala, zakaj? A pridejo drugič? Jutri, lahko pridejo jutri?«

»Ne, samo ne bo jih. To je vse.«

Florjan vstane in se odpravi do spalnice, kjer se preobleče v oblačila, ki jih je imel prej na sebi. Ki jih ima na sebi, razen ko so v pranju ali pa ko greva v trgovino ali k maši. Jaz obsedim za mizo in po licih se mi vsujejo solze. Ne vem, kaj mi je, da se tako vedem, ampak si preprosto ne morem pomagati. Počasi pospravim stvari iz mize, nato pa sedem na kavč pred televizor. Ženska na ekranu nekaj razlaga, jaz pa strmim nekam mimo nje, nekam daleč, v čas, ko sva imela prijatelje ali pa je prišel k nama še kak sosed ali kdo drug.

Grem v kopalnico in se nekaj časa zadržim pred ogledalom. Slečem se, sedem na stolček pod tuš in prižgem vodo.

SAMANTA HADŽIĆ ŽAVSKI

»Florjan!« zakličem. Tišina.

»Morala bova poklicati Perota, treba je zamenjati cev na tušu!«

»Ga bom kar poklical!« mi zakliče.

Čez nekaj minut ga slišim, ko pride do vrat in glasno pove:

»Jutri pride, po službi se bo oglasil. Vidiš, pa le ne bodo šli piškoti v nič. Se lahko normalno tuširaš?« me še vpraša.

»Lahko.«

Ko zaključim, se obrišem in odprem omarico z ogledalom in vzamem ven škarje. Spet odprem steklena vrata in v roke vzamem cev, s katero sem se prej tuširala. S Perotom se da veliko pogovarjati o politiki, vendar je malo preveč nastrojen proti migrantom in tujcem. Mogoče ga bom raje spraševala o njegovih otrocih in o tem, kako je kaj zadovoljen s svojo novo hišo, ki so jo kupili pred nekaj časa.

Zopet se postavim pred ogledalo, da malo povadim:

»Midva? Ah, saj veš ... Midva sva s stanovanjem zelo zadovoljna. Dobro nama služi in lokacija je odlična. Samo tu in tam se kaj pokvari.«

~ *** ~

Zora Hudales

Se je rodila pred več kot 80 leti v Šmartnem ob Paki v učiteljski družini. Njen oče je bil znani slovenski pisatelj in prevajalec Oskar Hudales, avtor več kot 20 knjig. Družino so Nemci leta 1941 izgnali iz Šmartnega ob Paki v Srbijo. Zora je študirala v Beogradu na Akademiji za gledališče, film in televizijo. Po diplomu je igrala v beograjskem gledališču Atelje 212, pozneje še v Celju in v Novi Gorici. Posvetila se je tudi novinarskemu poklicu. Njeni članki so bili natisnjeni v časopisu Večer in v različnih revijah. Pisala je tudi leposlovje, študijska leta je opisala v romanu V sotočju dobrega in zla, ki je bil v obliki feljtona natisnjen v časopisu Večer. Napisala je tudi knjigo pravljič Pravljičice za Tanco, ki je izšla leta 1995, in dve knjigi kratke proze, Čoln na plitvini leta 1991 in Odstiranja 2004. leta. Pisala je o mariborskih literarnih oddajah. Zdaj piše in objavlja prozo in pesmi za Vsesledje in literarne natečaje JSKD.

~ *** ~

PRAVLJICA ZA LAHKO NOČ

S em majhna,
čisto, čisto majhna smrekica
skrita v zelenem mahu
taka sem
ker nisem hotela zrasti

sem jokala vsakič
ko so prihrumeli z žagami
in moje drage sestre
ponosne, dišeče smreke
boleče pokosili kot travne bilke

ZORA HUDALES

če slišala sem hod človeka
ki je prešteval gobe
je v strahu pred pogubo
moje iglice obšel trepet

pa se je korak ustavil
ženska se je sklonila da me
»tole si bom vzela za domov
jo za božič okrasila«.

Zanihala sem sem in tja,
presrečna da bom tako majhna
polepšala, krasila dom za praznike
osrečila ljudi

praznikov ni več,
na balkonu v vlažni zemlji
zdaj brez prazničnih okraskov
kapljico na vejici
iskrečo kot diamant
radostno podarjam ženski v gozdu

~ *** ~

Zlatibor

Bilo je leto 1941, leto, ko se je začela svetovna strahota druge svetovne vojne, ki je terjala nekaj milijonov mrtvih. SS-ovci so nas prebudili zgodaj zjutraj v Šmartnem ob Paki in nas, starše in štiri otroke, pognali brez vsega na cesto, kjer so tovornjaki s ceradami že čakali na nas – bodoče izseljence. Ene so iz zbirnih mest odpeljali v koncentracijska taborišča v Nemčijo, druge, med njimi našo družino, v Srbijo.

Leta 1941 smo se znašli v mestu Užice, na področju srbskega

osvobojenega ozemlja. Nenadoma je kot silni val zavela med ljudmi vest, da se bližajo Nemci, neusmiljena in kruta kazenska ekspedicija, ki je od mesta oddaljena le dvajset kilometrov.

V strašnem mrazu in visokem snegu smo z dolgo kolono ljudi bežali iz mesta, peš, s culami v rokah in tudi z vozovi. Mi nismo imeli na nogah čevljev, le trdno prevezane krpe. Z mlajšim bratom sem sedela na vozu, dokler utrujenemu konju ni zdrsnilo tako, da si je zlomil nogo. Ustrelili so ga in z vozom vred potisnili v globel. V močnem sneženju so ob cestah stali na pol goli, ranjeni partizani, ki so pobegnili iz užiške bolnišnice, ogrnjeni le s kakšno odejico. Moledovali so, da bi jih vzeli na vozove ali jim drugače pomagali, vendar je kaj takega bilo nemogoče. Ostali so tam in tam dočakali Nemce.

Globoko v noč se je naša družina utrujena ustavila pred zidano hišo, eno tistih vil, kamor so bogati Srbi pred vojno hodili na Zlatibor smučat. Vstopili smo skozi odprta vrata in obnemogli legli kar po tleh. Takrat sem bila stara sedem let, a se še danes živo spominjam, kako nas je mama vsa prestrašena kmalu začela buditi iz globokega sna.

»Otroci, naprej moramo, zbudite se. Slišati je nemške tanke.«

Čeprav smo jih zaslišali tudi mi, nismo hoteli vstati, nismo mogli. Jokajoč pa smo le ubogali. Zopet na prostem in v snegu smo ugotovili, da smo se izgubili, drugi begunci in partizanska vojska se je prebijala v drugo smer. Po nekajurni hoji po komaj zaznavni stezi smo prišli do majhne lesene pastirske kočice. Prezebli in lačni smo se zavlekli v seno. Tako zelo lačni smo bili, a nikjer niti koščka kruha. V čebru je bilo nekaj koruznih zrn. Te smo s težavo jedli. Po nekaj dneh negotovosti in lakote sredi prostrane pokrajine pod debelo odejo snega so se pojavili trije nemški vojaki na konjih. Spominjam se, kako se je oče tresel, ko jih je zagledal. A ker je govoril tekoče nemško in mama prav tako in ker sva bila z mlajšim bratcem svetlih skodranih las bolj podobna »čisti rasi« kot temnolasim Balkancem, je trem vojakom od osuplosti zastala beseda. Oficir je vprašal, od kod smo in kaj tu

počnemo. Oče je odvrnil, da smo turisti, ki nas je v Užicu zateklo povelje na umik iz mesta, da smo ob vse dokumente, da sami ne vemo, kam bi zdaj šli. Oficir je segel nekam za pas. Bo potegnil orožje in ustrelil očeta? Ne, v rokah je držal kruh, skoraj črn, oglat in trd kot opeka. Izročil mu ga je. Tudi niso rekli, da očetu niso verjeli niti besede. So se spomnili svojih svetlolasih otrok nekje daleč stran? Ne vemo.

Mama je razdelila kruh, sebi je odmerila najmanjši košček. Enega pa je hranila za naslednji dan. Čeprav dobro skritega, so ga miške pojedle. Lakota nas je hromila, težko smo se premikali, na koncu pa smo samo še ležali. V napol halucinantnem stanju sem sanjala, kako se iz posode s kuhanim krompirjem dviguje sopara. Segala sem po krompirju, a ga nisem mogla doseči. Uši so nas grizle po lasišču in po telesu. Bilo jih je toliko, da smo jih imeli tudi v obrveh in trepalnicah. Mama se je domislila, kako bi se rešili. Še je bilo nekaj vžigalic suhih. Loj, ki je bil v lončenih posodicah, v katere so pastirji vtikali trske za razsvetlavo, je segrela in nam ga pomešanega z vodo dajala piti. Potem sta nas nekega dne presenetila kmeta iz vasi, ki sta nam jo opisala, ki pa je bila daleč stran. Rekla sta, da se lahko starejši brat in sestra oglasita pri njih in da nam nekaj malega lahko dajo za jest. Hoditi pa je treba zgolj po stezi, kajti če bi se izgubila, bi lahko naletela na volkove. Že naslednji dan sta se brat in sestra odpravila v vas. Vrnila sta se proti večeru, zadovoljna, ker sta nam lahko prinesla proje in nekaj sira. Tudi kmetje niso imeli dovolj za hrano, saj so jim vojske vse sproti pobrale. Če so kaj lahko skrili, so dali partizanom.

Spomladansko sonce je razlilo svoje zlato po nedotaknjeni snežni odeji, ki je zablestela kot ognjen kristal, potem so se otresle velike smreke snega in končno se je Zlatibor odel z zelenjem. Naleteli smo na uginulo ovco, polno črvov. Nekaj kosov tega razpadajočega mesa je mama tako dolgo pomakala v vrelo vodo, da smo na koncu očiščeno meso zlahka pojedli. Izvedeli smo tudi, da so visoki ovalni zeleni listi užitni. Jedli smo jih kar surove. Dva, nam že znana kmeta sta nam

ponudila za bivanje večjo pastirsko kočo bliže vasi, da bi bili bolj na varnem. Radi smo se premestili tja. Brat in sestra sta pridno stikala za ptičjimi jajci, tako da smo jedli tudi ta. Nikoli več ne bom videla toliko različnih jajčec. Bila so majhna in bela, pa večja modrikasta, pa pičasta in rjavkasta ...

Tedaj pa smo izvedeli, da so četniki pobili prebivalce nam bližnje vasi. Trem ali štirim fantom je uspelo pobegniti med partizane, druge so obesili za vasjo. Naša edina zveza z ljudmi je bila prekinjena. Ostali smo sami, ustrahovani in lačni, lačni.

Bežanja pred Nemci ni bilo konec. Štiriletna odisejada naše družine se je pravzaprav šele začela. Vojno pa smo preživeli, kajti v najtežjih dneh in v dneh najhujše lakote se je tudi po Zlatiboru našel kdo in nam dal košček kruha. Mnogim pa ni bilo dano, da bi naleteli na usmiljenje, ki je in bo edino merilo humanosti.

~ *** ~

Andrej Ivanuša

Rodil sem se leta 1958 v Mariboru. Mama Vera in oče Peter sta bila oba učitelja. Mlajša sestra Mateja je učiteljica glasbenega pouka. Od prvega do sredine tretjega razreda sem obiskoval

osnovno šolo Antona Aškerca v Mariboru, nato osnovno šolo Angel Besednjak v Mariboru. Šolanje sem leta 1973 nadaljeval na Srednji gradbeni šoli v Mariboru. Študiral sem na Univerzi v Mariboru, Visoka tehniška šola – gradbeništvo. Diplomiral sem leta 1981 in si pridobil strokovni naziv inženir gradbeništva. Po zaključenem študiju sem odslužil vojaški rok in se po njem zaposlil. Od leta 1994 sem samostojni podjetnik in se ukvarjam z založništvom in z oblikovanjem internetnih strani, letakov, knjig, itd.

Ob pisanju sem dejaven še kot urednik. Začelo se je v osnovni šoli, kjer sem bil član uredniškega odbora šolskega glasila Plamenčki na Osnovni šoli Angel Besednjak, 1972-1973. Nato sem bil najprej član uredniškega odbora in kasneje urednik literarnega glasila Srednje gradbene šole v Mariboru, Naša snovanja, 1974-1977, nato še glavni in odgovorni urednik literarnega glasila študentov gradbeništva v Mariboru Gradbinec, 1978-1979, član uredniškega odbora tovarniškega glasila Konstruktor, 1987-1988, glavni in odgovorni urednik biltena Znamkar (Filatelistično društvo Tabor Maribor) od 1988 do 2003, Od 1998 do 1999 sem bil član uredniškega odbora in odgovorni urednik revije Nova filatelija (Filatelistična zveza Slovenije). Sem oblikovalec in urednik fanzina za fantazijo, znanstveno fantastiko in horor ter svet Drugotnosti JAŠUBEG EN JERED (ISSN 1855-6434) od leta 2009 naprej. Prav tako sem

sodelavec revije za spekulativno literaturo SUPERNOVA od leta 2016 naprej. Svoje prispevke sem objavljajal v različnih revijah in časopisih. Kratke zgodbe so bile objavljene v hrvaškem srbskem in angleškem jeziku.

BIBLIOGRAFIJA

- Čar filatelije, prvi slovenski filatelistični priročnik, tiskana 1994; elektronski vir 2008,
- O osebnem računalniku, računalniški priročnik, tiskana 1995,
- Čudovita potovanja Zajca Rona, otroški fantazijski roman, 2002, I. knjiga Na jug,
- Čudovita potovanja Zajca Rona, otroški fantazijski roman, 2002, II. knjiga Na sever,
- Čudovita potovanja Zajca Rona, otroški fantazijski roman, 2002, III. knjiga Na zahod,
- Čudovita potovanja Zajca Rona, otroški fantazijski roman, 2002, IV. knjiga Na vzhod,
- Čudovita potovanja Zajca Rona, vse knjige v eni, elektronski vir, 2008,
- Rheia, znanstveno fantastični roman, tiskana 2007,
- Vilindar, pripovedka v verzih, pesnitev iz davnih dni, tiskana 2007,
- Svetodrev, prva knjiga iz Legende iz gozda Tokara, fantazijski roman, tiskana 2011,
- Na robu sveta, spekulativne zgodbe, tiskana 2016,
- Pravila za igro s kartami Remi (Rummy), tiskana 2009
- Vilindar, pripovedka v verzih, 2. izdaja (2021)
- Čudovita potovanje zajca Rona, prenovljen ponatis (2021)
- Lešnikarji (2021)

~ *** ~

ANDREJ IVANUŠA

Marije je jokala kakor dež

Posodi mi bicikel

Jezen je bil kot ris. Korakal je po cesti od cerkve Sv. Magdalene navzdol. Gledal je trdo predse in se ni zavedal, da dežuje. Bil je že čisto premočen. A dež je hladil njegov notranji ogenj. Popustil je stisk pesti. Nohti so se mu zarezali v dlani, zato ga je zbolelo. Pikajoča bolečina v dlaneh je predrla obroč srditih misli.

»Ne dam ti odveze. To je hud greh!« so odzvanjale župnikove besede v njegovi glavi. Stisnil je desno roko v pest in z njo udaril v razprto levo dlan. Ustavil se je in se šele tedaj zavedel, da dežuje. Segel si je z rokami v bujne, kodraste, črne lase in z dlanema otrl vodo s senc. Potem je stresel z glavo, da so kapljice poletele na vse strani.

Mislil je na Marijo in na včerajšnji večer. Poteze na obrazu so se mu zmehčale.

»Pridi v kamro,« je rekla. Njene oči so se skrivnostno lesketale. Bila je lepa, prelepa in njegova. Poletje se je že poslavljal, a večer je bil topel in prijazen, poln tisočerih zvokov in nečesa neizrekljivega.

Tiho je zaprl vrata za seboj. Marija se je zasmejala in zataknila leseni zapah.

»Zdaj naju ne bodo motili!« je zašepetala in ga poljubila na ustne. Čutil je enako kot prejšnjikrat, ko jo je poljubil prvič. Mrščavico in veselo pričakovanje nečesa veličastnega. A se je mešala s strahom, kako bo. Saj še nikoli ni. Marija pa tudi ne. Kar ga je spet tolažilo. A drugi poljub je izbrisal vse. Tam sta bila le drug za drugega.

Pritiskala se je obenj in mu z vsem telesom dala vedeti, da si želi biti njegova. Ves ta trenutek in naslednji in še tisoč trenutkov naprej, dokler bo svet stal. Mislil jo je vprašati, če si res želi in če je ni strah, kaj bodo ljudje rekli. Zašepetal je:

»Veš, greh je ... Nisva poročena!« A Marija se je zasmejala:

»Bog grehe odpušča ...« Ni ji dovolil dokončati. Segel je z obema rokama k njenima licema. Začutil je njeno toploto, utripajoče žile na vratu in potem je ljubi obraz pritisnil ob svojega. Dolg poljub je povečal njuno drhtenje.

Lase je imela spete v figo. Odprl je sponko in njeni rjavi lasje so se razpustili do polovice života. Počasi je spustil dlan po njenem vratu navzdol in se dotaknil prsi, ki so se dvigovale v ritmu sunkovitega dihanja. Silile so iz životca in se mu ponujale. Misлил je, da se mu bo zmešalo od pričakovanja.

A prav bojazen, da bo kaj naredil narobe, mu je preprečevala, da bi s hlastanjem razblinil čar ljubezni in strasti, ki ju je ovijal kakor let pisanega metulja. Z drhtečimi prsti je odvezoval vozle in odpenjal gumbе.

Ko je stala v spodnjem oblačilu, se je spomnil tolmunca, kjer se je kopala vaška mladina v najbolj vročih poletnih dneh. Slutil je vse njene čare, kot takrat v kopalni obleki. Saj je za Marijo pogledoval že prej. Toda tisti konec julija je videl, da mu zardela v lica vrača poglede. Tako se je začelo in pripeljalo do tega trenutka.

Odmaknil se je in jo opazoval. Nato je sunkoma odpel gumb srajce in si jo potegnil čez glavo. Sezul si je oba čevlja, ne da bi odvezal vezalke. Marija je med tem sedla na posteljo in si iztaknila oba paščka na svojih čevljih in jih zabrisala s konicami prstov v kot.

Ko je hotela razpreti životec, ji je ustavil roke.

»Počakaj!« je rekel in pokleknil pred njo. Segel je rokami na notranjo stran kolen in drsel ob nogavicah, dokler ni dosegel gumba nogavičnega pasu, ki jih je držal. Počasi je odpenjal gumba in spustil nogavici drugo za drugo z njenih stopal. Potem je poljubil stopala in se počasi vzpenjal do roba krila.

»Pridi, Franjo!« je drhte rekla in se ulegla na posteljo. Stisnila se je ob steno in takrat se mu je zazdelo, da vidi nekaj oklevanja ali celo morda kanček strahu v njenih očeh. Morda se je motil, saj je večerna svetloba že skoraj ugasnila. Vedno bolj se je zanašal na otip in ne na oči.

ANDREJ IVANUŠA

Ni se takoj ulegel. Slekel si je vsa oblačila in se počasi spustil na rob postelje. Zaškripala je pod dvojno težo in to ju je spravilo v smeh. Igraje sta se lasala in on ji med tem odpenjal še zadnje gumbе. Potem je tudi Marija ležala gola poleg njega.

Zdaj so se mu oči navadile teme in videl je obrise njenega telesa. Želja je bila velika. A se je zadrževal in čakal, da mu pove, kdaj bo pravi trenutek.

Božal jo je po prsih in trebuhu. Ko je pričela dvigovati telo, je vedel, da je pravi trenutek. Dvignil se je nad njo in ... Tiho sta sopla in le postelja je tu in tam zaškripala. A škripanja sploh nista slišala, kajti vse je bilo tako, kot je bilo najlepše in najbolj prav.

Zaspala sta objeta.

Zgodaj zjutraj, še preden je vzšlo sonce, se je izvil iz njenega objema. Poljubil jo je na čelo in se v naglici oblekel. Mikalo ga je, da bi še ostal, a se je bal, da bi ga kdo iz vasi videl. A še huje bi bilo, če bi ga videl kdo od njenih domačih.

»Kaj stojiš kot lipov bog? Saj si že čisto premočen,« je zaslišal Tončeve besede skozi svoje misli. Zdrznil se in ga tako zasanjano pogledal, da se je Tonč zasmejal.

»Veš, Tonč,« je rekel Franjo in hvaležno pokimal prijatelju, ki je polovico dežnika nagnil nad njegovo glavo. »Ni mi dal odveze,« je rekel tiho in znova stisnil pesti.

»Kdo? Kaj?«

»Župnik ... Noče mi dati odveze. Pravi, da je hud greh.«

Tonč je stresel z glavo. Malo je razmišljal, kaj mu pravi prijatelj. Počasi mu je kapnilo v glavo, o čem govori. Spomnil se je, da mu je Franjo zaupal, da je bil z Marijo in da bo šel k spovedi.

»O, hudiča!« je rekel. »To ni dobro, res ni dobro ... Kaj boš naredil sedaj?«

»Kaj vem! Nekaj že. Bedastemu župniku ne bom lezel v rit.« Tonč se je spet zasmejal:

»Eh, saj! Če mu neseš kuro, ti bo zagotovo dal odvezo. Še vsak jo je dobil, s kuro še posebej.«

»Kje naj dobim kuro? Saj je doma ne morem ukrasti. Mati bi jo takoj pogrešali. To bi bil res pravi greh,« je rekel Franjo.

»Pridi, greva se pogret in posušit k Vrčku! Se bova lažje česa spomnila!« je rekel Tonč.

Pot v gostilno je bil njegov prvi namen. Zdaj je spotoma pobral še premočenega Franja.

»Imaš kaj denarja? Jaz ga nimam čisto nič,« je rekel Franjo.

»Ni problema! Dobim na kredo, saj veš! Oča vedno plačajo. Nikoli še niso nič rekli, da ne smem. Heh, še ponosni so, da sem odrasel in imam šolo. Veš, da mi trgovina ne uide! Edini sin, pa še trgovsko šolo imam za sabo. Pijem ga lahko, kolikor mi srce želi. Še tebi plačam pijačo. Na kredo!« se je razvnel Tonč. Se je že tresel in se obliznil, ko je pomislil na pijačo.

»Ti že lahko! Kaj pa jaz? Naša kmetija je majhna, še brat je pred menoj. Pri hiši ni denarja za moje šolanje. Zdaj mi še župnik noče dati odveze, ker je hud greh ... Ni greh, ker jaz jo imam rad in jo bom vzel za ženo. A, ne še zdaj. Sva še premlada. In na kaj jo naj vzamem? Ona nima nič, jaz nimam nič ...« je žalostno rekel Franjo.

Prišla sta do gostilne in Franjo je stopil naprej. Tonč je zapiral in otresal dežnik. Franjo mu je pridržal vrata. Iz gostilne je ušel zatohel zrak, nekaj pipnega dima in hrup gostov. Tonč je postavil dežnik v pocinkano vedro, ki je vsebovalo že nekaj drugih dežnikov in zaklical:

»Marica, dve žganici! A ne ta majhni, ta veliki, da se posušiva!«

Mojster Jernej, lastnik žage v dolini na koncu vasi, je sedel z družbo pri prvi mizi. Počasi je vzel dolgo pipo iz ust in rekel:

»Saj, dežuje kot iz škafa. Poletja bo res konec ... Ja, Tonč, to sem te mislil vprašat ... Pa te bom, ker si zdaj res priročno tukaj ... Ali bodo tvoj oča pripeljali jutri razžagat tiste hlode, kot sva se oni dan menila?«

»Bodo! Saj jim bom pomagal. Skupaj jih pripeljeva, dopoldan.

ANDREJ IVANUŠA

Zraven prineseva še naročilo, mislim, da je vaša žena rekla za cikorijo, sladkor in ... še nekaj. Zdaj se ne spomnim!«

»Mislim, da rabimo še sol in šibice,« je rekel Jernej in vtaknil pipo v usta. Potegnil je dim vase in ga izpuhnil pod strop. Potem je dodal kar s pipo v ustih, da ga je bilo težko razumeti:

»Eh, tvoja mati so itak vse zapisali!«

Franjo je med tem obstal ob šanku. Teklo je z njega in okrog se je naredila luža. Že je mislil dvigniti kupico z žganjem, ko mu je pozornost pritegnil odprt časopis, ki je ležal na šanku. Počasi si je šel znova z roko skozi lase in otrl dežne kaplje, ki so mu z gostih las silile na oči, da ni videl brati.

»Kaj ti ne boš pil?« je rekel Tonč. Med tem je že nagnil kupico in jo v enem zamahu izpil. Malce se je stresel in čakal na tisti dobri občutek, ki je grel drob in kosti ter nato zavrtel misli v glavi.

Franjo je pritegnil časopis k sebi in rekel:

»Poglej, kaj piše!«

Tonč je mimogrede ošvrknil časopis in rekel:

»Marica, natoči mi še enega. Pa na kredo daj vse skupaj!«

»Prav! A tvoj oča vedo?« je rekla Marica in pri tem pogledovala na drugo stran šanka, kjer je njen oče Jože pretakal vino v štefan za tisto mizo, kjer je sedel mojster Jernej. Tončev oča je imel veliko kredo pri njih, zato ni vedela, če še lahko kaj da. Ko je Jože natočil štefan, ga je postavil na šank in z glavo pomignil Marici. Zdaj je imela njegovo dovoljenje in je natočila novo čašo.

Tonč ji na vprašanje ni odgovoril, le čašo je držal v roki in nestrpno čakal, da mu jo napolni. Ko je bila polna, se je obrnil k Franju. Naglas je prebral največji naslov:

»Nemčija zasedla Sudete ... Protest angleške vlade ...«

»Ne to, tukaj spodaj poglej!« ga je nestrpno prekinil Franjo. Tonč je sledil konici prsta in prebral:

»Razglas vojaške komande ... V beograjski jedinici Avtokomanda iščejo šoferje ... Vojska je kupila večje število vozil ... Vabimo

mlade, junaške fante, da se nam pridružijo ... Bivanje, šolanje, brezplačno ... Obuka traja dve leti ... Ob koncu šolanja dobijo kadeti podoficirski čin ... Služba v vojaških enotah zagotovljena ...»

Utihnil je in potem presenečeno pogledal proti Franju:

»Ti bi šel ...?«

»Zakaj pa ne! Kaj imam od življenja tukaj? Samo dninar sem lahko! Moj brat dobi kmetijo! Jaz pa sem lahko samo dninar. Tole je ... Potem lahko vzamem Marijo za ženo in noben župnik mi ne bo mogel reči, da je to hud greh in da mi ne bo dal odveze!«

Tonč je premišljeval. Spet je sunkovito izpil pol čaše. Tisti dober občutek je vedno bolj lezel v njegovo glavo.

»Ja, samo še en problem imaš!« je počasi rekel.

»Kakšnega?«

»Beograd je strašansko daleč. Vlak do tja stane. Kako boš dobil denar za vozovnico?«

»Delal bom, zaslužim si!« je trdo rekel Franjo. Tonč je počasi odkimal z glavo:

»Težko bo! V desetih dneh moraš biti tam. Poglej, piše, obuka se začne prvega oktobra, a volonterji se morajo javiti do dvajsetega septembra. Do dvajsetega je še samo deset dni, pravzaprav enajst!«

Franjo se je zazrl v časopis. Stisnil je pesti. Segel je po čaši in jo na dušek izpil. Stresel se je, saj žganja ni maral. Tudi Tonč je pogoltnil drugo polovico pekoče tekočine. Rahlo se mu je kolcnilo, a občutek v glavi je bil vedno boljši. Sedaj ni več mogel čisto razsodno razmišljati.

»Marica!« je začel, da naroči še tretjo. Vendar ga je Franjo hlastno prijel za roko in rekel:

»Tonč! Posodi mi bicikel ... Saj še imaš tisti bicikel? Posodi mi ga. Vrnem ti ga, ko postanem oficir!«

Tonč ga je zabodeno pogledal in počasi, ker se mu je jezik že začel debeliti v ustih, rekel:

»Z biciklom bi ti ... Presneti Franjo Kovač, ti bi z biciklom v Beograd?«

»Z biciklom. V desetih dneh sem zagotovo tam ... Z biciklom, če

ANDREJ IVANUŠA

mi ga posodiš za dve leti!«

»Ha, ha, ha!« se je zakrohotal Tonč. Obrnil se je proti gostom v gostilni: »Čujte! Franjo si pri meni sposoja bicikel za dve leti, da se odpelje v Beograd!«

Gostje so najprej utihnili, a nato je nastal splošen hrup. Čez nekaj časa se je spet zaslišal Tončev zapletajoči glas:

»Posodim mu ga, za dve leti mu ga posodim. Presneti, Kovač ... Z biciklom v Beograd na vojaški nabor! Ha, ha, ha!«

Takšne vojake potrebuje kralj in domovina

Franjo je bil z biciklom v Beogradu čez osem dni. Prav presenetljivo se mu na poti ni pripetilo nič posebnega. Le enkrat je vmes krpal predrto zračnico. Bolj zaskrbljujoče je bilo stanje njegove zadnje plati in mednožja. Bolel ga je hrbet. Na bedrih znotraj je imel dve odrgnini, ki sta povzročali, da je hodil racajoče in na široko.

Vojašnico je našel kar hitro, saj mu je kmet iz vasi pred Zemunom, kjer je nazadnje prespal, dovolj dobro razložil, kje je.

Tako je stal na pločniku čez cesto pred glavnim vhodom v ograjen prostor, kjer bi naj bil v naslednjih letih njegov dom. Opazoval je oficirje, ki so hodili notri in ven in vojake, ki so jim salutirali. Videl je bleščeče limuzine, ki so vozile na vojaško dvorišče in po poti izza dreves nekam v zadnji del vojašnice. Prišel je star, smrdeči vojaški kamion. Šofer je pomolil neke papirje, stražar pri vratih, ki je pristopil, jih je le bežno pogledal in pomignil vojaku, da je dvignil veliko zapornico.

Potem je stražar pogledal proti njemu. Nekaj časa sta se tako gledala. Franjo je hotel dvigniti roko, ker ga je želel vprašati, kje se naj javi za šoferja. A si je premisli, ko se je oni zasukal in stopil v stražarnico. Skozi majhno okno stražarnice je videl, da stražar nekomu telefonira. Potem je odložil telefon, spet je stopil na vhod in pomignil vojaku, ki je odpiral zapornico. Nekaj mu je rekel. Vojak, mlad fant,

postrizen skoraj na balin in s preveliko kapo na glavi, je stopil proti Franju.

»Zdravo, a mogoče ti veš, kje bi se lahko prijavil za š...,« je previdno začel. A oni je važno dvignil glavo in rekel:

»Marš, zgini! Tu nimaš kaj iskati.«

»Saj sem, želel samo ...«

»Marš! Nič te nisem vprašal. Izgubi se, sicer ...« Zadnji »sicer« je malo zategnil in se napihnil kot žaba. »Še nisi zbrisal! Če ne boš šel stran, te nabrcam v rit, majku ti jebem ...« Dodal je še ploho kletvic in nikakor Franju ni pustil do besede.

Ta ploha kletvic je Franju zaprla sapo, skočil je na bicikel in se odpeljal po ulici. Oni se je še naprej drl:

»Marš, pederčino ...« A potem ga ni več razumel, kaj govori. Toliko kletvic naenkrat Franjo še ni slišal v vsem svojem življenju.

Zavil je okrog vogala in se zaustavil pred stranskim vhodom v kasarno. Tam so v vrsti stali mladi fantje. Takoj mu je bilo jasno, da je tukaj vhod za prostovoljce. Na vratih je bil napis v cirilici. Srbsko je nekako tolkel, a cirilice ni znal brati. Saj so po uradih, poštah in na železnici tudi v Sloveniji viseli cirilski napisi. A ker je bilo zgoraj zapisano v latinici, je vedel, kaj spodaj v cirilici piše. Tukaj ni bilo nič zapisano v latinici.

Stopil je z bicikla, si poravnal telečnjak na hrbtu in se postavil v vrsto. Bicikel je držal ob sebi. Tiho je poslušal, kaj so se menili čakajoči v vrsti. Njihov razgovor je razumel le napol.

A nedolgo zatem so se odprla vrata, stražar je stopil na ulico in rekel:

»Ajde, naslednjih dvajset.« Potem je na glas štel in ko je prišel do Franja, je bilo točno:

»Dvajset!«

Franjo je stopil naprej in ob sebi potiskal bicikel.

»Hej, ti, budalo, kam greš s tem biciklom?« se je zadrł stražar.

»Javljam se na nabor za šoferja.«

ANDREJ IVANUŠA

»Ma, dobro, mamu ti jebem. A z biciklom ne moreš v vojašnico!
Pusti ga tu!«

»Kje naj ga pustim? Bicikel ni moj!«

»Kaj me briga, čigav je, pička ti materina,« je zaripnil stražar.
»Pusti ga tukaj! Si slišal, jebote ja. Notri greš lahko brez bicikla. Če ti kaj ni prav, se lahko tudi pobereš, od koder si prišel! Ti je jasno, bedak?!«

Franjo se je sprijaznil z dejstvom, da mora pustiti bicikel pri vhodu. Naslonil ga je na zid pri vhodu in stopil na dvorišče vojašnice, kjer je ostalih devetnajst nabornikov čakalo, da se razplete dogodek z biciklom. Stražar je stopil za njim in zaprl vrata.

»Vasko, evo ti naslednjih dvajset nesrečnikov. Vodi rajo v prijavnico,« je zaklical proti trojici vojakov, ki so stali pod drevesom na robu dvorišča. Eden izmed njih, visok, slok, prava trlica, da so mu bili rokavi in hlačnice vojaške uniforme prekratki, je stopil naprej in brezvoljno rekel:

»Ajde, dečki, za menoj!«

Potem so stopili v stavbo čez dvorišče in po nekaj stopnicah v visoko pritličje. Takoj na levi je bila velika soba, v kateri so bile tri mize. Za vsako je sedel pisar, za njihovim hrbtom je stal oficir in čez nekaj trenutkov je tudi Franjo stal pred eno izmed miz.

»Hej, lepoteč,« je rekel oficir in si pogladil košate brke. Franjo ni vedel, kakšen je njegov čin, le pokimal mu je v pozdrav. Oni je rekel: »Te tvoje črne lase, te fine kodrčke bomo hitro skrajšali. 'Švist' in še enkrat 'švist' in jih ne bo več.« Pisar se je zahahljal.

»Kaj se, ti, bedak, smeješ! Piši raje!« je rekel oficir in se obrnil k Franju:

»Ime in priimek, očetovo ime ...«

»Franjo Kovač, očetu je tudi ime Franjo.«

»Kovač?« je privzdignil obrvi oficir. »Torej, bratec, reci, si ti Slovenec?«

»Sem!« je potrdil Franjo.

»Hm, kje imaš vojaško knjižico in napotnico? Kdo te je poslal v

Beograd?«

»Nimam nič!«

»Kako nič? Vojaška knjižica, kje jo imaš? Saj si bil na naboru, tam, pri vas?«

»Kako, na kakšnem naboru? Samo to imam!« je rekel Franjo in potegnil iz prsnega žepa na suknji lepo zloženo stran iz časopisa. Oficir je presenečeno pogledal.

»Kaj je to? Časopis! Kaj ti bo časopis? Naborni list in priporočilo za šoferja mi daj!« Franjo se ni pustil zmeti:

»Tukaj piše, da v Beogradu potrebujejo šoferje prostovoljce. Sedel sem na bicikel in se pripeljal sem, da bom šofer v vojski.«

»Kaj si naredil?« je presenečeno vprašal oficir. »Sedel si na bicikel in se pripeljal iz Slovenije v Beograd v vojsko?«

»Ja! Tukaj piše, da se lahko prostovoljci javijo v Avtokomando, kjer se bodo izučili za šoferja. Od prijatelja sem si sposodil bicikel in se pripeljal sem, da postanem šofer,« je tiho pojasnil Franjo. Vedel je, da se je hudo zapletel. Vojaške knjižice ni imel, na naboru ni bil in nihče mu ni dal nobene napotnice. Potne kaplje so mu stopile na čelo, saj se je zavedel, da je bila mogoče pot zaman in njegovi načrti so se pričeli rušiti kot hišica iz kart.

Oficir je med tem vrtel časopis med prsti. Vrnil mu ga je in rekel:

»Kaj ti to mene zafrkavaš?«

»Ne, saj imam bicikel pred vrati v vojašnico!« je rekel Franjo in upal, da je našel rešilno bilko. Oficir ga je pogledal strmo izpod čela. Franjo je njegov pogled zdržal.

»To moram videti, zares, majke mi!« je rekel oficir. »Pisar! Daj, nesi vpisno knjigo zraven. To moram res videti.«

Odvihral je iz sprejemne pisarne, za njim je stopil Franjo. Pisar je pobral nekaj izpadlih listov, prevrnil stol, zagrabil vpisnico in stekel za njima.

»Stražar, odpri vrata!« se je med hitro hojo čez dvorišče zadrhl oficir. Stražar je stekel do vrat, med tekom salutiral in hitro ponavljal:

»Že grem! Že odpiram, narednik Budisavljević! Evo, sem že odprl!

ANDREJ IVANUŠA

Tukaj ...«

»Umakni se! Hej, stražar, povej! Je tale lepotec res prišel sem z biciklom?«

»Da, gospod narednik Budisavljević ... Tukaj je ta bicikel. Lepo prislonjen. Nisem ga pustil v krog z biciklom, ker se z biciklom ...«

»Ne blebetaj! Pripelji bicikel!«

»Razumem, gospod narednik!«

»Eh, ti kurac moj razumeš!«

Ko je stražar prirnil bicikel na sredino dvorišča, se je že zbrala množica vojakov in nižjih oficirjev, ki so delali v prijavnici. Narednik Budisavljević se je sprehodil krog in krog bicikla in se postavil tik pred Franjem.

»Hm, zares, lepotec moj. Hudo je zdelan! Praviš, da si Franjo Kovač iz Slovenije in si se pripeljal na nabor s tem biciklom?«

»Tako je, gospod narednik!« je rekel Franjo, ki je hitro razumel, da bo s tem dobil še nekaj več točk pri oficirju. Ta ga je občudujoče pogledal in zamrmral:

»Če ne bi videl, ne bi verjel! Jebote ja, moj Slovenec. Z biciklom v Beograd!« Potem je naredil še en krog in se ustavil sredi kroga.

»Čuj, lepotec! Imaš ti vsaj kakšen osebni dokument?«

»Imam, osebno karto imam!« je rekel Franjo in iz notranjega žepa suknje izvlekel osebno karto. Narednik Budisavljević si je znova pogladil brke. Odprl je knjižico.

»Hm, hm!« je rekel in listal stran naprej in nazaj. »Zares, Franjo Kovač, oče Franjo. Kraj rojstva Vuzem ...« Obrnil se je k Franju. »Kje je to? Vuzem?«

»To je poleg Radgone in Murske Sobote,« je rekel Franjo.

»To je nekje tam na severu Slovenije, ne da?« je vprašal narednik.

»Ja, med Dravo in Muro. Tudi Maribor je blizu!« Narednik je zmajal z glavo.

»Lepotec, kaj bomo zdaj s teboj? Vojaškega dokumenta nimaš nobenega ... Eee, Slovenec moj, imaš ti srečo. Po koncu vojne, ko je

padla Avstroogrska, sem se vračal domov tam preko tvojih krajev. Če ne bi bilo ... Eh, ne bom zdaj o tem!« Potem je rekel stražarju:

»Najdi nekoga, da pripelje bicikel pred mojo pisarno.« Ta je zaklical preko dvorišča:

»Vasko, pička ti materina, kje si? Daj, odpelji ta bicikel naredniku Budisavljeviću pred pisarno.«

»Vojska, dobro poslušajte!« je z gromkim glasom zaklical narednik. »Tale Slovenec tukaj je prišel v vojsko iz Slovenije z biciklom! Evo, takšne vojake potrebujeta kralj in domovina!«

»Živio!« je nekdo zaklical in drugi so se zadrli za njim: »Živio!«

Franjo je bil srečen. Kaj kralj, kaj domovina! Zdaj bo lahko šofer. Potem, ko bo postal podoficir in si zaslužil plačo, bo vzel Marijo za ženo. Potem ne bo več greh in naj si župnik za uho zapiše njegovo odvezo!

Narednik je zagrabil prvega vojaka, da je njegovemu pisarju podržal hrbet. Ta je lahko položil vpisnico nanj in pisal:

»Priimek: Kovač, ime: Franjo, očetovo ime: Franjo, kraj rojstva: Vuzem, šola: nižja gimnazija ...«

Dunja je dišala kakor jagode

Franjo je dolgo sedel v limuzini in pričel ga je boleti hrbet. Odprl je vrata in stopil na peskano pot. Hladen beograjski zrak ga je prebudil. Noč se je prevesila v drugo polovico. V ovalu pred rezidenco so stale še druge limuzine. Nežno je zaprl vrata mercedesa. Na blatniku pritrjeni beli ministrski zastavici sta se stresli.

Kdo bi si mislil! Pred dvema letoma je prišel z biciklom v Beograd, zdaj je šofer, podoficir in šofira državno limuzino, pravega mercedesa. Naokrog vozi samega ministra za državno upravo Dragišo plemenitega Drvarića.

'Plemenitega, zares!' je pomislil. 'Nemci napadajo Francijo, gospod minister pa se vozi z ene pijanke na drugo! Pomembni državniški sprejemi, vraga!' Nagnil se je k zunanjemu vzvratnemu zrcalu. Medla

ANDREJ IVANUŠA

svetloba z vhodne terase je bila dovolj močna, da je osvetljevala njegov obraz. Pogledal se je vanj in si pogladil valovite, črne lase. Občudoval je brčice, ki si jih je pred kratkim pustil rasti. Če se je moral briti vsak dan, je bilo pravo olajšanje, da si je lahko pustil rasti vsaj brke. Brki so bili edino, kar je vojaški protokol dopuščal podoficirjem in oficirjem. Brade so smeli nositi samo visoki oficirji in še sablje za pasom.

Razmišljal je o tem, kako bi mu pristajala takšna sablja. Hej, kako bi Marija strmela! Postal je otožen, saj so bila pisma od nje čedalje redkejša. Prijelo ga je domotožje. Odkar je prišel v Beograd, še ni bil doma. Obljubljeno mu je bilo, da bo šel poleti na dopust. Zdaj si bo to privoščil, ker mu plačajo tudi potne stroške. Že si je predstavljal, kako bo slavnostno prišel domov. Tonču bo vrnil bicikel in Marijo bo vzel za ženo.

Vrata na teraso so se odprla in zaslišal je nekoga, ki nekemu nekaj prigovarja. Nato je nekdo vratno krilo sunkovito odrinil, da se je zavrtelo in trdo udarilo v zid.

»Hej, čigav je tale? Šofer, kje si?« Ženski glas je rekel:

»Pa kaj se, bedak, dereš? Saj ne moreš tako delati z ministrom Drvarićem!« Moški je ugovarjal:

»Kaj ne morem! Saj je pijan kot čep! Malo je manjkalo pa bi veleposlanika celega pobruhal.«

»Človek božji, govori tišje! Sem ti rekla, da ne moreš tako delati z ministrom. Minister je le minister.«

»Kaj me briga! Minister gor ali dol. Ko se ga naloka, je prav takšen kot naš Jovan. Spat ga je treba dati!«

»Dragan, kaj me ti sploh poslušáš. Minister ni kot naš Jovan. Kako lahko primerjaš ministra z njim. Minister je gosposki človek, naš Jovan pa je pijanec!«

»Saj ti to ves čas dopovedujem. Ko se minister napije, je tudi pijanec, kot naš Jovan!«

»Pa kaj mešaš ubogega Jovana zraven. Kaj je Jovan naredil

ministru, da ga ti kar naprej vlačiš po zobeh?»

»Umolknj, baba nora! ... Hej, kje si šofer! Tvojega ministra imam, Drvarića. Domov ga odpelji!«

»Evo, tukaj sem!« je rekel Franjo, ki je skočil čez vse stopnice na teraso.

»Kje se obiraš tako dolgo, človek?« je rekel lakaj, ki je podpiral ministra. Služkinja je stala v notranjosti in smuknila skozi vrata v kuhinjo, ko se je Franjo prikazal na vratih. Lakaj je pijanega in brbljajočega ministra potisnil Franju v naročje. Ta ga je komaj prestregel, da se ni zložil na tla.

Lakaj se ni več menil za tovor, ki ga je vlekel čez vso sprejemnico. Obrnil se je in izginil skozi vrata. Franjo je nekaj časa držal obilnega ministra, da se je ta nekako prestopil in se zravnal.

»Greva domov! Spat!« je dejal minister z zapletajočim se jezikom.

»Tako je! Spravim vas domov!«

»Zlat si ti! Prav je imel Budo ... Budlsavljejević ... eeee... moj dobri prijatelj. Ti si najboljši šofer, ki ga ima! Budo ... eee ... Budl ... pička mu materina, kako ima zajeban priimek ... Pelji me domov. To je ukaz! Razumeš! U-k-a-z!«

»Razumem, gospod minister. Peljem vas domov,« je vdan v usodo rekel Franjo.

Nekako sta uspela sestopiti po stopnicah in narediti pet korakov čez peskano pot. Vrata na zadnji sedež v limuzini je odprl že prej. Ministra je samo zvalil na sedež in zaprl vrata.

Na Dedinje sta prišla brez zapletov. Franjo se je bal, da mu bo pobruhal limuzino. Nič mu ni bilo všeč, da bi jo moral čistiti. A minister je v trenutku zaspal. Pri tem je oglušujoče smrčal in hrkal.

Nekaj minut kasneje je Franjo počasi zavil s ceste in skozi vrata na dvorišče. Hiša je bila temna. Čisto na kratko je pritisnil na hupo. Zvok je predramil ministra.

»Kaj je? Kje sem!«

»Vaše ekscelenca, pripeljal sem vas domov.«

ANDREJ IVANUŠA

»Dobro, zdaj mi pomagaj, da se slečem!« je rekel minister in skušal potegniti rokav fraka z roke.

»Samo trenutek, pomagal vam bom. Tale sprejem je bil gotovo zelo naporen ...«

»Seveda, seveda! Ampak, povem ti, da res je bil naporen. Saj nisem veliko spil ... A dan je bil dolg in ... Hej, kam greš!« je rekel minister, ko je Franjo stopil iz avta. Odprl je vrata na ministrovi strani in ta se je skoraj zvalil na pot.

Takrat se je prižgala vhodna luč in na vratih se je prikazala ministrova mlada žena. Zavila se je v jutranjo haljo.

»Majke mu, spet se je napil,« je rekla. Franjo je občudujoče pogledal njeno postavo, ki se je zarisala v luči.

»Ni problema, ga že spravim v hišo. Samo vrata mi podržite!« je rekel Franjo.

»Dobro, vojak! Prav. Spalnica je v prvem nadstropju.«

»Eh, bom že nekako!«

Res je bilo 'nekako'. Po stopnicah ga je uspel zvleči in ga položiti na posteljo.

Mlada žena je bila prava lepotica, svetlolaska. Ko je pomagala, si je vsake toliko časa neubogljive lase zataknila za uho. Ni si mogel kaj, da ne bi videl njenega gladkega, dolgega vratu.

Prišla je za njima v spalnico in pomagala Franju, da je možu slekel frak in lajbič. Potem sta odpela hlačne naramnice. Minister je ves čas brbljal, da je Franjo najboljši šofer. Zahvaljeval se je, ker je tako dober z njim in da ga bo naslednjič povabil zraven. Kar bo res dobro in bosta tudi kaj skupaj spila. Položila sta ga v posteljo na hrbet.

V nekaj naslednjih trenutkih je zaspal kot ubit. Uspela sta mu sleči samo še hlače in ga pokriti z odejo. Obsedela sta na robu postelje.

»Opravičujem se,« je rekla ministrova žena. »Služkinji sem dala prosto. Pravzaprav je ponoči nikoli ni tukaj.«

»Upam, da boste zmogli sami, gospa ministrova!« je rekel Franjo

in se zazrl v njene oči. Malce je zardela in rekla:

»Oh, oprosti vojak, jaz sem Dunja.« Ponudila mu je roko. Rekel je:

»Jaz sem Franjo, Franjo Kovač!« Tudi on je segel v njeno roko in jo stisnil v pozdrav. Rahel drget je stresel oba. Franjo se je spomnil tiste mrščavice v drobovju. Tiste, ki mu jo je povzročala Marija. A spomin nanjo je hitro zamrl, ko je Dunja rekla:

»Slišim, da si Slovenec. Pa menda ne tisti, ki se je v Beograd pripeljal z biciklom?«

»Gospa ministrova, prav tisti!«

»Ah, kar Dunja mi reci! Saj je biti dobro ministrova žena. Vendar živiš v zlati kletki,« je zasanjano rekla.

'Ko bi ti vedela, da jaz še kože nimam!' je grenko pomislil Franjo.

»Oh, kako sem nevljudna!« je rekla Dunja in sunkoma vstala. »Bi spil kaj? Ali morda celo kaj prigriznil?«

»Jaz, nisem ... sem,« je zmedeno začel Franjo.

»Oh, z veseljem ti kaj ponudim, saj si mislim, da še nisi nič jedel.«

»V redu, karkoli bi mi prišlo prav. Jedača in pijača!«

Povabila ga je z gibom roke, da ji sledi. Stopala je po stopnicah navzdol in pri tem zapeljivo gibala z boki.

Na mizo v jedilnici mu je znosila veliko stvari. Ko je stregla, se ni več menila za haljo in pustila je, da se je pas začel razvezovati. Jedel je hitro in odločno. Med grizljaji je hvalil okus hrane in vina.

»Moj Dragiša ima nos za dobro vino. A to je edino, za kar ima nos,« je rekla Dunja in sedla na sosednji stol. Vzela je kos kruha z mize, odlomila košček in ga počasi porinila Franju v usta. Pogledal jo je in spet je rahlo zardela.

Pomolila mu je kozarec in rekla:

»Ko te vidim, kako uživaš ... Se mi je zahotelo malo vina.«

Natočil ji je. Nagnila se je nazaj. Gledala ga je in počasi srkala vino iz kozarca.

»Veš, Franjo ... Nekaj ti moram odkrito priznati! Vojaki so moja slabost. Pravzaprav, njihova uniforma. Toda ti imaš ... » Spustila je

ANDREJ IVANUŠA

prazen kozarec na mizo. »Tako modre oči. Tako črne lase ... »

Ni dokončala, segel je z roko in približal njene ustnice k svojim. Strast je bila takšna kot tisti večer z Marijo. Le sladkost je manjkala. A sploh ni bilo pomembno. Dve leti je bil vzdržen kot vojak. Pa ne zato, ker bi ne bilo nobene prilike. Na Terazijah je lahko dobil namiguše z vojaškim popustom za polovično ceno. Ne, glavna je bila Marija. A zdaj so pričela prihajati pisma vedno redkeje in njihova vsebina je bila ... čudna. A noč je bila tako nenavadno čutna, vino tako prekleto sladko in Dunja je dišala kakor jagode.

Predigro in slačenje sta končala na zofi v dnevni sobi. Dunja je bila neverjetno lepa in prava svetlolaska, kar je videl po gričku med nogami. Pustila je goreti vse luči, da jo je mogel občudovati. Ležal je vznak in ji rekel:

»Lepa si! Tako lepe ženske še nisem videl.«

»Tudi ti, moj Slovenec, si sladek. Ti si moj prvi Slovenec, veš. Pojedla te bom.«

Sedla je okobal nanj in se sklonila naprej. Poljubljala ga je. Njene prsne bradavice so se dotaknile dlak na njegovih prsih. Z vrhom bradavic je nežno drgnila gor in dol in to ga je še posebej vznemirilo.

Čez nekaj časa sta sedela na zofi. Dunja je spodvila noge in se naslonila nanj.

»Franjo! To je bilo dobro.«

»Naj ponoviva, Dunja?« Ozrla se je k njemu, če misli resno. Z njegovega obraza je razbrala, da se ne šali.

»Samo kozarec vina spijem,« je rekel. Pustila mu je, da je lahko vstal. Šel je v jedilnico in si natočil kozarec. Stopila je za njim in ponudila še svoj kozarec. Natočil ji je. Izpila sta vino. Potem jo je poljubil in začela sta z novo igro.

* * * *

Tisto nedeljsko jutro, ko je Franjo odšel iz ministrove hiše, je vojaški stroj Hitlerjeve Nemčije prekoračil francoske meje.

Isto jutro je Marija jokala kakor dež. Stala je pred ogledalom in si natikala klobuček s tančico. Mislila je na Franja, ki ga že več kot dve leti ni videla. Zdaj se bo poročila s Tončem, točno tako, kot sta hotela njen in Tončev oča.

Njihove usode so se obrnile tako, kakor nihče od njih ni pričakoval.

~ *** ~

Zdenka Jagodič

Zdenka Jagodič, rojena 1955 v Celju, kot otrok je živela v Zabukovici, po več spremembah bivanja se je ponovno vrnila v Celje. Osnovno šolo je obiskovala v Grižah v stari osnovni šoli, kjer je danes poslovni objekt. V življenju je opravljala različna

dela v računovodstvu in posredovala pri prodaji nepremičnin. Leta 1992 je ustanovila podjetje za opravljanje računovodskih storitev in ga upravljala vse do upokojitve.

V zakonu z možem Rudijem sta se jima rodila sin Jure in Boris, danes pa ji jesen življenja krasi 5 vnukov v starosti od 8 do 27 let.

V osnovni šoli je pela v pevskem zboru, večkrat je tudi recitirala pesmi na proslavah. V nadaljnjem življenju je bila vključena v različne pevske skupine, od Planine, Šentjurja, Dobrine do Celja, tako na področju zborovskega petja, ljudskega petja, pa tudi cerkvenega.

S pisanjem poezije je pričela leta 2001 v Šentjurju, v ulici skladateljev Ipavcev, v zgornjem trgu. Bila je bližnja sosedka »Ipavčeve hiše«, in sicer je živela v staromeščanski stavbi z debelimi obokanimi stropovi, tri stavbe naprej.

Ko se je sprehajala ob sončnem vzhodu ali zahodu po zgornjem trgu, se zazrla v nebo in na drugi breg Svete Rozalije, je pesem kar sama privrela iz srca. Mesto ustvarjanja je prostor, kjer stoji objekt, ki ga je postavila sama, na čudoviti točki osrčja ustvarjalnosti v mestu Šentjur. Razume dobro, zakaj so imeli skladatelji Ipavci tolikšno mero ustvarjalnosti, kajti ta lokacija je izjemna.

Svoje pesmi je prvič predstavila v mestni hiši Maribor skupaj z Jerico Jerala iz Ljubljane. Nekaj jih je bilo objavljenih v reviji Šentjurčan, ena je bila objavljena na seminarju »Podim« v Mariboru, v

glasilu Planinskega društva Planika Maribor, dosti pa jih je bilo prebranih na raznih prireditvah v čast slavljenцев.

Svoje aktivno udejstvovanje v literarni dejavnosti se je pričelo v Celju pri Celjskem literarnem društvu v zadnjih letih, katerega člani so bili močna podpora pri izdaji pesniškega prvenca Začuti srečo.

~ *** ~

CORONA PESEM

Se je šola razvedrila,
ko spet otroke v goste je dobila,
znanje novo skozi maske so delili,
da bi učenci se novega znanja veselili.

Srečanje sošolcev je srce marsikomu razvedrilo,
dolgo časa vsak zase doma za ekrani so sedeli,
eni se zabavali, a drugi zvezde šteli,
tretji pa so pridno se učili,
da ocene dobre so dobili.

A že po treh dneh pouka
nekateri odpoved so dobili,
kako nesrečno žalostno so se počutili,
še dihati skupaj niso prav začeli,
pa so jim zaradi korone že ure odšteli.

Kam to vodi, človek se sprašuje,
kaj z otroki bo, nešteto jih zmrduje.
Razpoke v otrocih bodo se poznale,
mladosti leta neizpolnjena ostala.

ZDENKA JAGODIČ

Naj kmečka pamet sreča vse,
ki oblast nam delijo,
naj se zavedajo,
da smo volilci jih izbrali
zato, da bodo v naše dobro delovali.

~ *** ~

DOPUST NA OCEANU

Šel bi na dopust na ocean,
kar bo težko,
saj plavati ne znam.

Kaj naj zdaj?
Naj plavat sploh ne grem,
ampak raje ne,
reva sem potem.

Naj grem na tečaj,
se plavati učiti,
potem v ocean
tudi ribice lovit.

Trenutno zdaj tečajev tukaj ni
saj po naši domovini,
covid nas straši.

Za dopust
ostal bom raje kar doma,
ocean
pa naj se sam igra.

~ *** ~

NA CELJSKO

Sredi narave, sredi gozdov
se streljanje sliši in vetra šepet.
Med vejami blešči se mesto,
kamor rada hodim domov,
zdaj uživam na zraku
in v pogledu na prostranost planjav.

Kamenje prebija se iz zemlje,
številni pohodniki so ga že zbrusili,
in sonce ogreva to hladno zemljo,
da kmalu lahko bo seme v zemlji kalilo
in nas s pridelki iz narave obdarilo.

Zvončki in trobentice oglašajo se na jasi,
in mačice v grmovju že božajo zrak,
na drevju bohotijo se popki pomladi,
da drevesa ozelenijo in naznanjajo
svetega Jurija čas.

Čas smučanja se poslavlja,
sneg na celjski kopni,
a gostov v lokalu zdaj ni,
saj vlada ne dovoli,
da se goste v kavarnah
v času epidemije gosti.

Mi v gore hodimo zato,
da naužijemo se zraka
in razgibamo telo,
vse ostalo je dobrodošlo,

ZDENKA JAGODIČ

pa tudi brez kavice
v hribih nam je lepo.

~ *** ~

SLOVENSKIH 30

Slovenija, o prelepa domovina,
ti za mene na svetu si edina,
ti predstavljaš ocean želja,
ki v mojem srcu valovi in plapola.

Ti si središče mojega delovanja,
ti si sonce praznovanja,
ki na nebu žareče nas pregreva,
tvoja moč in energija nam kaže smer razvoja
za blagor prihodnjih dni.

Z znanjem, raziskovanjem in z delom
ustvarjamo si lepši vsak dan in prihodnost,
delamo, se ljubimo, zabavamo
in tudi dopust si tu in tam privoščimo.

Modrost z leti pridobljena,
moč srca je in strasti plamena,
novi rod, novo življenje zaznava
in našega skozi leta pridobljenega načina življenja,
precej ne odobrava.

Slovenija je samo ena,
z oblastjo izbrano iz ljudstva je vodena,
a kot pravijo, da še bog ni za vse,
tudi naše vodenje marsikomu upira se.

Poštenja, zdrave kmečke pameti,
razvoja, iskrenosti za bodoče si želimo,
vsi smo se rodili, vsi živimo
in ko se leta stečejo, odidemo.

Ko se rodimo, nimamo nič,
ko umremo, ne odnesemo nič,
vmes pa se prepiramo
za prazen nič.

V humanosti smo si edini,
Vse, kar damo, se nam vrača,
zato naj dobro v srcih vladajočih se rodi,
za blagor njih, otrokov in vnukov naših,
za nas in za blagor vseh vodenih ljudi.

Hvala za vse, kar dobrega v teh 30 letih se je zgodilo,
hvala za vse, kar slabega se je odstranilo,
naj naša domovina samostojno dolgo, dolgo še živi,
naj vse Slovence spremlja sreča,
Slovenija za blagor svojih državljanov
naj izobraževanje, dober zdravstveni servis in delo zagotovi.

VSE NAJBOLJŠE, SLOVENIJA!

~ *** ~

Barbara Jelen

Barbara Ribič Jelen se je rodila 13. avgusta 1955 v Celju in je po izobrazbi diplomirana ekonomistka. To zadnje za literaturo seveda ni pomembno.

Literatura je njena ljubezen in njen način življenja vse od trenutka, ko je začela spoznavati črke in njihov pomen. Sprva je bila samo vneta

bralka, kasneje pa tudi zapisovalka.

Od leta 2003 naprej je članica Celjskega literarnega društva. Piše prozo in poezijo. Svoja dela objavlja v različnih literarnih revijah. V samozaložbi je izdala dve pesniški zbirki, in sicer leta 2004 Potovanje (dva koraka v neznano) in leta 2007 Cvetovi časa.

V zadnjem času se bolj posveča prozi, predvsem pisanju fantazijskih del. Za kratko zgodbo Odstiranje je leta 2018 na festivalu Meteorita prejela prvo nagrado in leta 2019 za kratko zgodbo Nebeški planet drugo nagrado.

Novembra 2020 je založba Primus izdala nje mozaik roman z naslovom Rusalkin zaliv. Primorske knjižnice so ga uvrstile na seznam literarnih del v okviru projekta »Primorci beremo 2021«.

~ *** ~

BITI

Grafiti, obrobljeni s črno, samevajo na stenah.
Govorijo o pravljici iz tisoč in ene noči,
a srečen konec je zašel v napačno zgodbo.

Zapisi dovoljenega z velikimi črkami.

NE SMEŠ se bohota na prvem mestu.

Misli, odete v scefrena oblačila,

tečejo časten krog po praznih hodnikih.
Luščim kozmetične obloge z obraza resnice.
Poje mi o hrepenenju v škržatovi pesmi,
Utonilo je v močvirju lažnivih obljub.
Hijene prežvekujejo ostanke raztrganih verzov.
Na hrastovo deblo zarežem odsev jeseni.
Čuvajka prepovedanih poti usode.
Beseda biti ogrnjena z ednino.

~ *** ~

Sanjska služba

Na ekranu silovito utripa piškotek. Preko celotne površine se pojavi napis z velikimi krepkimi črkami: »Želiš dobro plačano sanjsko službo na sanjski lokaciji?«

Nekoliko nižje v desnem kotu pa z majhnimi črkami na rumeni podlagi: »Za več informacij klikni tukaj!«

Premaga ga radovednost. Ugiba: »Sanjska služba?«

Usta se mu raztegnejo v zadovoljen nasmeh: »Ravno prav. To je ta trenutek idealno zame.« In klikne.

Sledi zapis: »Na idiličnem otočku sredi oceana.«

Potem v novi vrsti: »Zagotovljena namestitev in hrana!«

In še: »Plačilo 9.999,99 evra za sedem dni spremljanja populacije novo odkrite vrste ptic draco solitarius.«

Pomisli: »Le kakšna čudna sorta je to, da so jih odkrili šele zdaj?«

Novo utripanje: »Nikar ne zamudi! Sanjska služba je pravzaprav dopust. Kdor prej pride, prej melje. Pritisni enter za nadaljevanje.«

Znova ga požgečka radovednost in klikne.

Pilot športnega letala mu z desnico pokaže majhen otok. Videti je kot drobna zelena pika. Ko se mu približata, opazi, da gre za visoko goro, močno poraščeno z drevjem. Ima podobo starčevske glave z dolgo brado. Drevesa se v vznožju zredčijo in pokrajina se spremeni v

travnato ravnino. Ob morju je videti širok pas peščene obale, na njej pa med palmami čepi nekaj kolib. Kraj je redko poseljen. Malce ga zaskrbi, a odmahne z glavo in se osredotoči na pristajanje v plitvini.

Pričaka ga moški s prsteno bledo poltjo. Oblečen je v klasično poslovno obleko.

Čeljust se mu povesi od šoka. Ne more verjeti, da vidi prav. Sredi divjine na otoku v južnem morju je nekdo oblečen kot maneken na pisti. Nejeverno zmaje z glavo.

Moški spregovori: »Stanovali boste v eni od kolib in tja vam bom vsak dan prinesel tri obroke hrane. Toaletnih prostorov ni, potrebo opravljate v gozdu, umijete se v morju. Jutri dobite opremo in razložim vam, kaj boste delali, do takrat ste prosti.« Puf in že izgine.

Stvari odloži v kolibi na obali, ki je najbližje morju. Odhiti na plažo in se vrže v vodo. V bližini opazi nenavadno veliko meduzo, ki ima živo rdeče obrobljen klobuk in še bolj živo rdeče migetalke. Prestraši se in takoj pobegne. Pomisli, da ima srečo, saj ga meduza ni oplazila in opekla.

Uleže se na visečo mrežo, ki je razpeta med dvema palmama in uživa v sončnem zahodu. Zmoti ga prihod neznanca. Tudi ta ima prsteno bledo polt in je oblečen v poslovno obleko. Ima osladno prijazen glas: »Gospod, ponujam vam vrhunske kozmetične bio izdelke. Niso jih testirali na živalih in ne vsebujejo parabenov, aluminijske in GSO. Izdelki so izredno kakovostni in danes veljajo samo za vas akcijske cene. Trije izdelki za ceno enega.«

Neustavljivo nadaljuje: »Tukaj imam odlično kremico proti opeklinam in prav zagotovo boste potrebovali sprej za zaščito proti komarjem.«

Zastrmi se v njegove gole prsi in doda: »In tudi depilacijsko kremo.«

Osebek žlobudra o odličnih učinkih krem, sprejev, dezodorantov, mil, šamponov.

»Ničesar ne potrebujem,« zamahne z roko, kot bi odganjal nadležno muho.

Neznanec vztraja: »Imam tudi prehranske dodatke. Izboljšajo videz kože, nohtov in las. Hrani morate obvezno dodajati probiotike za boljšo presnovo in odličen imunski sistem.«

Razjezi se, in ko moški glasno zajame sapo, da bi nadaljeval, zatuli: »Kaj hočete reči, da sem plešast? Zdaj pa dovolj. Ničesar ne potrebujem. Izginite. To je vendar samotni otok. In vi ste našli ravno mene, da ...«

Ne uspe dokončati misli, ko doživi nov šok. Moški v trenutku izgine. Kot bi izpuhtel.

Zjutraj ga prebudi sonce. Na tleh zagleda kup opreme z navodili in pojasnili ter napotek, kje naj išče novo odkrito vrsto ptic. Na pladnju leži eksotično sadje in pomisli, da je to njegov zajtrk. Glasno razmišlja: »Kako nenavadno. Le kje se skriva osebek, ki me je včeraj sprejel, in kako, da ga nisem slišal, ko je prinesel opremo? Morda bi imel kako vprašanje zanj.«

Nekaj časa uživa v bogatih okusih sadja, potem pa se odpravi proti gori. Ptice se menda skrivajo med gostim drevjem.

Le nekaj korakov po ravninskem delu otoka in zviije ga v trebuhu. Komaj utegne sleči hlače. Gosta brozga se ulije iz njega. Eksotično sadje ima očitno nenavaden učinek. Še dobro, da s seboj vedno nosi papirnate robce.

Pot nadaljuje v senci dreves, kakršnih ni še nikoli videl. Obda ga oblak nadležnih komarjev. Opikajo ga, kot bi bil posebno dobra gostija ali vsaj krvodajalec. Otepa se jih, krili z rokami in obenem spraska do krvi. Zdaj mu je žal, da je včeraj nagnal trgovskega potnika. V takem okolju bi mu še kako prav prišlo sredstvo za odganjanje mrčesa.

Končno odžene komarje, a približuje se mu moški, oblečen v poslovno obleko. Srhljivo je podoben trgovskemu potniku, le nekaj na

BARBARA RIBIČ JELEN

njem je drugače. Ima strog in resen izraz v očeh in nosi obrazno masko. Slišati je oster, ukazovalen glas: »Ha, pa sem vas dobil. Jaz sem inšpektor Globalne zdravstvene organizacije in nadzorujem spoštovanje ukrepov proti covidu-32. Štiristo evrov kazni, ker ne nosite maske.«

Čeljust se mu povesi do prsi: »Ka..., ka..., kako vendar? Saj smo sredi divjine in daleč naokrog ni nikogar. Zakaj pa bi masko sploh moral nositi?«

Inšpektor ga pomilovalno pogleda: »Kazen vam pač ne uide. Vaša kri lahko okuži komarje, ti pa druga bitja na otoku in že imamo pravo epidemijo.«

V roke mu porine obvestilo o izrečeni kazni in »puf« že izgine.

Pridušeno zagodrnja: »Ta je pa dobra. Na osamljenem otoku sredi oceana dobim kazen, pa teh prekletih ptičev še našel nisem. To je pa že pravo mučenje.«

Utihne in se prestrašen ozre naokrog, da ga ne bi našel še kak inšpektor za nadzor preklinjanja.

Nenadoma za hrbtom zasliši gromko prhutanje kril. Obrne se in čeljust se mu znova povesi. Preseka ga misel, da je prekleta ptica našla njega. Na drevesu sedi primerek zmaja, ki ga opazuje, kot bi ga želel pojesti. Potem odpre gobec, da se zableščijo tri vrste ostrih zob in pihne. Ogenj mu osmodi lase, obrvi in brado. Prestrašeno zakriči: »Izgini!«

V naslednjem hipu pomisli, da bo zdaj čisto zares plešast.

Na ekranu se pojavi drugačen utripajoč napis:

Ana Marija Justin

Rojena je bila leta 1937, v Kranju v obrtniški družini. Končala je trgovsko šolo. Strastno je prebirala vse, kar je bilo dosegljivo, in v šoli je bila najboljša v pisanju spisov. Profesionalno je bila

dolga leta knjižničarka v Cinkarni Celje. Kar nekaj let pa je bila tudi dopisnica v časopisu Celjan.

Pesmi je začela pisati v zrelih letih. Objavljala je pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Celju in v Domžalah ter v zborniku Likus Maribor. Leta 2001 je bila na prvem pesniškem turnirju v Mariboru njena pesem Naključje po izboru občinstva izbrana kot najboljša.

V samozaložbi je leta 2002 izdala pesniško zbirko z naslovom **Šepetanje duše** in leta 2013 **Minevanje**.

~ *** ~

NAKLJUČJE

Če naključij ni,
je vse z namenom.
Če razumeš,
da ni naključij,
veš, kaj je namen.
Če sem sama,
ni naključje,
je namen,
da razmišljam,
da se bogatim,
da razumem,

ANA MARIJA JUSTIN

da naključij ni,
da vse ima svoj namen,
zato prepuščam se
samoti z užitkom.
Samota je namen,
da se duša umiri.

~ *** ~

MINEVANJE

Sedim na balkonu,
z očmi spremljam živahne otroke,
ki gredo v šolo.

Tako majhni so nekateri,
kot jaz pred davnimi, davnimi leti,
vmes pa se je zgodilo življenje;
lepo, veselo, živahno,
žalostno, boleče, grenko,
obupano in valovito.

Danes so se valovi umirili,
prihaja bonaca in minevanje.

Ko iščem osrečujoče sončne žarke,
se zatečem na balkon,

uživam sveži zrak in vrata balkona so odprta.
Praviloma so odprta tudi pozimi,
tako se v duhu približujem Lorci,
ki je napisal: »Ko bom umrl, pustite balkon odprt.«

~ *** ~

LED

I skre v praznih očeh,
ne bom več iskala,
ponarejen nasmeh
bom prezrla,
besede, čeprav umite,
preslišala,
srce dala na led.

~ *** ~

FOTOGRAFIJE

S topam v čas
na fotografijah,
kjer nisva bila dva,
bila sva eno.
Takrat naju je podpiralo vesolje.

Danes razmišljam -
človek je v biti nič,
čeprav je videti kot nekaj.

~ *** ~

Suzana Kavka

Suzana Kavka je Celjanka, vendar živi v Štorah, in v prostem, njej ljubem času, piše ljubezensko romantično poezijo. Napisala je že 150 pesmi. Mogoče se sprašujete, zakaj poezijo s to tematiko? Pravzaprav ne ve povedati, to je preprosto privrelo iz nje. Mogoče je ena redkih, ki se je dotaknila te

vrste poezije, vendar v tem uživa in je prepričana, da tudi tisti, ki jo berete. Da čimprej izda svoj prvenec, to so njeni načrti.

~ *** ~

POKRIJ ME

Da začutim igro prstov
kjer mi ždi strast,
tako me pokrij,
da začutim objem gole kože
kot nežno polzenje dežnih kapljic,
tako me pokrij,
da začutim žareč dih
na svojih prsih
zaslišim vihar ni šepet
kjer puščaš dražečo sled jezika,
tako me pokrij,
da se me dotaknejo tvoje misli
polne predrznosti,
tako me pokrij,
se nežno ugnezdi v moj cvet
in nikoli, nikoli ne odkrij.

~ *** ~

MOJA POT

Naj me zadane pesem
ko iščem zamaknjen svet
in spiram željo po tebi,
še se napajam s tvojo strastjo
mislijo, da te kradem
z lakoto volka,
okušam vlažno pot med dojčkama
ki se plazi nižje
zadoni v svoji moči
da me preplavi vroča lava
in se riše kot besede zavite v sončni sij,
a preden sperem svojo hlepenje
se združim s pesmijo
skrijem vanjo
potopim v skrivnostne verze
prisposodob lepljivih užitkov,
ko hočem le blesk v najinih očeh
preden naju naplavi
v pesem jutrišnjega dne.

~ *** ~

Z OKUSOM

Pišem tebi ko te ni
skrit za zaveso predrznih besed
dotikajoč se modrine spominov,
ko srkam kavo brez okusa,
a misliš name
ko se skrivaš v sladkih podobah?
mi vrneš boemske oči
preden jih prekrije utrip razvpitih noči?

SUZANA KAVKA

v mislih mi prsti segajo po tebi
nespodobno se razkrivaš
in zdrs obleke mi ljubkuje pogled
da ostrmim in zaželim še več,
a srkam kavo brez okusa,
nekoč v medli prihodnosti
bom zdrobil dvome želja
drseče po golih prsih
kot nežni piš vetra med razmršenimi lasmi
in takrat bom srkal kavo z okusom.

~ *** ~

TRENUTEK

Pusti mi trenutek,
da ohranim vonj dotika lokvanja
ko vzneseno priplava na moje prsi,
da nikoli ne pozabim
tiste izpete melodije bučečih strasti
oprane z jezikom brezsramnosti
podarjene v času zvoka tisočerih vzdihov,
naplavljenih na površje golih teles,
pusti mi trenutek,
da se riše v starem ogledalu ko sem sam
in prepleten v lepljive misli minljivosti
skupaj z bosimi drevesi
ki oblastno zapojejo,
zakričijo za lizljivim pohlepom živih slik užitka
potopljenih v moje žile
kjer neslišno ždijo
preden jih ne prebudi vihar skritih poljubov.

~ *** ~

Polona Kitak

Ustvarjanje jo spremlja od otroštva, zadnjih dvajset let se intenzivno posveča avtorskemu izrazu. Čeprav jo je življenjska pot najprej vodila do inženirskega poklica, specializacije barvne metrike in kasneje andragoškega dela, je vedno našla širšo povezavo.

Prepoznavna je predvsem na likovnem področju, vendar ji je literatura prav tako blizu. Besedo rada upodobi z ilustracijo. Leta 2003 je izdala otroško slikanico. Zanimiv projekt je zasnovala in v letu 2019 izvedla v Ljubljani, s priznano avtorico haiku poezije. V istem letu je ilustrirala almanah ob petdeseti obletnici Glasbene šole Skladateljev Ipavcev Šentjur.

Prispevke redno objavlja v zbornikih Literarnega društva Šentjur, katerega članica je skoraj dve desetletji. Teksti in poezija so bili prav tako objavljeni v Hotenjih, Vsesledju, zborniku Literarnega društva Sončnice, v izboru preko razpisa založbe Fran iz Celovca »V barvah utripajo bližine« (2015). Sodeluje v knjižnih projektih, kot so bile »Drevesne zgodbe« iz l. 2013., »Narava«, »Metulji« (2018) v sklopu Kozjanskega parka in drugih.

Do sedaj je postavila 34 samostojnih razstav in snuje nove. Z likovnimi deli se rada odzove dobrodelni pobudi, v organizaciji Rotary kluba Barbara Celjska, Društva Vesele nogice, z letošnjo razstavo društva Hospic.

Umetnost je za njo lepota, univerzalni jezik, ki povezuje.

~ *** ~

Kontrasti na izbiro

U vid v letošnje poletje tudi na sliki ne bo le igra oblik in nians, lahkotnosti primanjkuje.

Ne razmišljam o realističnem prikazu pokrajine ali priljubljeni veduti z gradom nad reko, ki jima odgovarja izrazit hladno-topli kontrast prostornosti. Abstrahiram vidno, vendar to niso besede ali izpeljane misli. Čistost posamezne barve ne zadostuje, ekspresije posebej ne iščem, že tako se dogaja preveč odmikov. Odkod potreba po izražanju, odkrivanju novih pristopov; enostavno prisotna je, brez drugotne težnje.

Veliko aktualnejši je imidž. Pomnožene podobe preplavljajo naša življenja, v promociji vsega mogočega, izstopajočega in pretiranega, se tisto vredno težko izlušči.

Izvirna slika vzpostavi dialog, ponuja nešteto variacij in dojemanj časa. S ponavljanjem in kroženjem odkrivam vzorčenja. Spreminjajoči se detajli, prisotni tisočletja, skozi nepredstavljive dobe, so v osnovi istovetni. Kaj opredeli trenutek? Le kateri od kontrastov se prilega poletnemu dnevu? Prvim potezam na slikarskem platnu se pridružuje nemir.

Izbrala bom največji možni, komplementarni kontrast, v oranžno rdeči se krepim ob modro zeleni. Nasprotja vedno obogatim z medsebojnim učinkom, mešanjem na paleti.

Ob nanašanju misli sestavljajo mozaik.

Belina platna postaja njihovo gibanje; z močnimi poudarki se barvna dinamika seli na ulice. Veliko glasov prihaja iz ozadja zelene, ki trči ob rdečo linijo. Več zapletov kot razpletov se nakazuje. Covid-19 in ukrepi, mikro zaseda nas od lani prehiteva z novimi različicami. Vsaj maske smo s poletjem sneli z obrazov, da razločimo govorico. Počitniško odriva prisiljeno, a tematika se le navidezno sprošča; vedno znova se delimo ... Cepljeni in necepljeni, rdeči in beli - kot da nastalo stanje ni dovolj velik zalogaj, državljeni dovolijo, da z njimi na račun vojne preteklosti manipulira politika. Populistični ego narekuje

avtokratsko smer in so mu neodvisni mediji v napoto. V imenu pandemije je prevladalo koristoljubje vladajočih, omejevanje demokracije. Novi koronavirus je razgalil družbeno ranljivost na svetovnem nivoju, problem rešuje finančno podprta stroka. Glavnina pred kratkim digitalizirane množice zavrača znanstvene podlage, sprejema lažje in predvsem lažne razlage, ki jih ponuja splet; milijoni v nerazvitem svetu nimajo možnosti izbire. Razlike se poglobljajo povsod, nismo izjema. Barva stranke ni bila odločilna, ko smo šli glasovat za življenjsko prvino, vsem dostopno vodo. Domovinsko zavest rešujejo športniki. Trenutno nas združuje tradicionalna Tour de France, na zmagovalnem odru se radi vidimo poleg.

Kako prepoznavni vzorci; preko sijočega polja nanašam enakomeren odtis grobega tkanja. Zrelostni navdih polne kašče od tod. Včasih smo znali, snovati in tkati za druge. Šivati in po potrebi zakrpati. V slabih dveh desetletjih smo pridelali potrošniško goro tekstilnega odpada; med bujnim rastjem se v grapah skrivajo črna odlagališča vsega odsluženega. Zlata sredina izginja z vplivnim individualizmom zahoda in hkratno ukalupljenostjo zadržanega vzhoda. Zelena ograda je le navidezni čuvaj idile. Pred hišo se v brenčanju razrašča sivka.

S karavano koles se vračam v Provanso, slikarski svinčnik iz skromnega Cezannovega ateljeja še naprej pozira.

K valovanju krajine na platnu pred sabo dodam novi gradnik. Čopič preložim v levo, da se javim na telefon; retro se vrača, na boljšaku se dobi kolovrat, imajo tudi ročno narezljane omarice, razločim pojoči glas. Ko bi se modna muha ponovne uporabe le prijela. Znajdem se sredi mestnega vrveža, barvitenga dogajanja. Sončna nedelja privablja meščane na trge, pridružila bi se tlakovanemu odmevu korakov, šla do galerij. Spremljam delo drugih avtorjev, ne le priznanih imen in podpisov neminljivih; brez takšnih medsebojnih srečevanj, spoznavanj v različnosti, bi napredek izostal. Z besediščem je podobno, pridna bralka sem; moj prvi zapis me je

POLONA KITAK

nagovoril v šentjurskem zborniku. Vsesledje sem najprej srečala preko podob. Pred sprehodom po znanih ulicah me čaka obvezna pločevinasta reka do parkinga. Dodala sem kilometre nečemu, kar se je dalo opredeliti, od gimnazijskih let naprej. Obstoj naključij, ki se z vsako naslednjo potezo izmikajo predvidljivemu. V nastajanju samem je ključ do harmonične lepote. Sestavine svetlobe, barvni akordi, odvzemanje odvečnih intenzitet ali nasičenosti ... povsem dovolj za estetiko. Izpovedni izraz terja mnogo več.

Prav zdajle se odevam v kontraste. Z močno svetlobo in sencami, ki nam zvesto sledijo. Zmeraj znova prišlek. V osamelosti bregov ali kričeče obleganih centrih, nekdanji študentski sobi, krajih družinskega bivanja, ki so se zvrstili; ne znamo preseči lokalnega. Ni dovolj, da se vračaš v stari trg otroštva. S potovanj v naročje doma. Brez širine ne spoznaš novih perspektiv in selitve so del tega. Pridobili smo lep razgled; seže do sosednjega hribovja. Doživela sem že prostranejšo, vendar se tukajšnji zna obarvati v letne čase; v načinu ponavljanja se izrisuje trajanje. S prehajanjem oblakov nad razpoznavnimi silhuetami vabi obzorje. Misel je na robu otipljivega, slikanje ubere svojo smer. Med prevladujoče zeleno in zbadanjem rdeče se je napetost zgostila v nevihto; z oddaljenim grmenjem je poniknila v iskanju poti. Opazovanje samo ne zmore zajeti zgodbe. Le sprememba je tista, ki omogoča gibanje.

V teku je naslednja verzija. Ključ hladnih barv bo odpiral bolj mestno jesen. Kako doseči prefinjenost zastrtih odtenkov? Skozi meglo pronicljivosti se bo v tekmi z bliščem in narejenostjo skušala prebiti, odrinjena omika. Najbrž bom uporabila vso pestrost odtenkov, živahen akcent se bo tudi našel. Prava harmonija čudovito zveni, v glasbi in na sliki. Vrednote vendar obstajajo, izbrskane iz sivine odvečnega balasta znanih in še neznanih prostorov.

~ *** ~

Matej Krajnc

O d nekdanj piše,
prevaja in brenka; za
izobrazbo se je
potrudil, zdaj pa opravlja
uredniška dela in živi med
Mariborom, Celjem in
Ljubljano. Prav mu je!

~ *** ~

KDAJ SEM ZAČEL KADITI IN KAKO JE TO VPLIVALO NA IZID SVETOVNEGA POKALA V ALPSKEM SMUČANJU

I.

N ajprej ti dajo smrdljiv poceni
tobak. nato se upreš in hočeš
kaditi vse kar leži na tleh. tega
ti ne smejo prepovedati sicer

lahko sredi ceste zavpiješ
diktatura diktatura kar je seveda

MATEJ KRAJNC

smešno kakšna diktatura za
tobak! doma vplivajo nate da

bi si sam zvijal. nočeš si zvijati
ker si površen tobak leti na vse
strani sveta povsod slovenska
pesem je doma strune ti vzbudi

srca podari ti mnogo lepega a
papirčki so dragi z ulice slišiš
besede zurla surla rizla kifla in
kaditi začneš pri dvanajstih

in hudič je v podrobnostih ti
pa podrobnosti ne maraš ko
si bil star trinajst let si prešel
prag zdaj ti je vse podarjeno.

II.

velike načrte imamo s teboj
krajnc a sam moraš vedeti koliko
si pripravljen dati zanje. imaš
dušo? nimaš kajne? imaš

izdelan monetarni sistem? ne
moremo te postaviti na ogled
ne da bi vedeli kako se boš
obnašal. za velike načrte

izstaviš 150 bruto in potem
ti prerežemo vrat tik pod brado

tam bo prostor za usb-ključ.
velike načrte imamo s teboj

krajnc ti pa nas samo gledaš?
reci hvala. reci tiho tiho reci
najtiše. reci vladimir kočiš zec.
reci sanja doležal. reci rajko

dujmić. reci poslušam in pojdi
ponujat letake mimoidočim.
tako se gradi prepoznavnost.
imunski sistem. spoštovanje.

III.

kako definirati cigareto? na
enem koncu je ponavadi filter
drug konec dogoreva kot
odsev srca z obraza izgineva

zadnja sled solza. jebeš hrta
poštarja ta prinese zgolj
recidiv. ko pokadiš je katarza
takšna da še dva meseca ne

moreš gledati filmov. ko se
oglasijo festivali se nasmehneš
in rečeš pozabite kadim. in ko
to ni dovolj prepričljivo se

vprašal ali si kaj zgrešil v
postopku. dali smo vas v

MATEJ KRAJNC

postopek gospod ampak težko
rečemo oglasite se naslednji

torek. utorke mrzim i tačka. prej
bi bil mislil zdaj pa se dim vali in
vali in ugled pada in pada in
cigarete ne moreš definirati zlahka.

IV.

boršč? boršč praviš? ej tvariš
njet vazmožno! ko je aleš jelenko
napisal prvo kratko zgodbo so
ga vprašali če jo je doživel. oh

seveda je rekel aleš jelenko in
se ustavil na bencinski pri
odcepu za trnovlje in tudi to
je bila kratka zgodba. če že

moram jesti lejte mi dajte na
izbiro še vsaj pet vzhodnoevropskih
kuhinj: češke pelate poljske
krompirjeve cmoke vzhodnoberlinsko

enolončnico slovaški benko in
kakšno improvizirano jed z meje med
poljsko in rtom dobre nade. ko
posolite uporabite tobak iz škatlice

ki ga je gospod astor nekoč dal
razžaljenim. skozi okno kukajo

slani štapići tudi to je sestavina.
in gospodine generale ne mlaskajte!

V.

kako je s svetovnim pokalom v
slalomu? kdo kadi na štartu? krajnc
komentira: vmesni čas je bil
slab. krajnc komentira: megla

na progi je ugasnila televizijo.
zoran pevec komentira: kaj the
fuck sploh to berem! slalom se
nadaljuje. peti tekmovalec

se zatakne. sneg pravijo je tod
trd že zjutraj ga močijo z viskijem
ker kofein ne prime. krajnc
komentira: slabo kaže osmim

domačim udeležencem. krajnc
komentira: na cilju kaditi je
prepozno. zoran pevec komentira:
spet sem stavil na napačnega

pancerja! pokadili bojo vse kar
leži na tleh. rodno mater zavijejo
v velike liste. slalom se prekine.
poezija se prekine. čas je za novi stop!

~ *** ~

Virginija Mehle Majerič

Sem članica Celjskega literarnega društva od njegove ustanovitve.

Moje prve objave segajo v študentska leta na Floridi (St. Petersburg Junior College), kjer je bilo objavljenih nekaj mojih kratkih zgodb. K pisanju le-teh me je spodbujala profesorica angleščine gospa Follin.

Po vrnitvi domov sem začela pisati poezijo in izdala prvo in edino pesniško zbirko - V senci tvojih dreves In the shadow of your trees. V njej je 12 barvnih reprodukcij oljnih slik očeta, akademskega slikarja Carla R Mehleta (1906-1998). Večina pesmi je v slovenščini, nekaj pa jih je tudi v angleščini.

Kasneje me je k sodelovanju povabila lastnica Etno galerije Celeana, Darja Vovk, z namenom, da napišem nekaj besedelil ob izdelkih vrhunskih ustvarjalcev slovenske domače in umetnostne obrti. Gospa Darja Vovk je imela občutek za te stvari in je ponujala odličen izbor teh umetnin - tako slovenskega porcelana, stekla, glinenih izdelkov, čipk, voščenk, pletenih košar, suhega cvetja ... Resnično nekaj posebnega in unikatnega. Za njene stranke sem napisala veliko voščil in želja za razne osebne praznike in pomembne dogodke; včasih kot akrostih in tudi sicer. Tekste sem podpisovala z - mmv. Poleg že omenjene knjige je bilo to sodelovanje v Etno galeriji Celeana, najbolj ploden del moje ustvarjalnosti. Ko so se zaprla vrata Celeane, je obstalo tudi moje pero. Sedaj ustvarjam bolj malo, le občasno, ostala pa mi je ena ljubezen, in to je pisanje in izdelovanje novoletnih voščil.

V izbor za Vsesledje sem izbrala nekaj iz vsega, kar je nastalo pretežno po izdaji moje zbirke.

~ *** ~

Suho cvetje

V njih ujet je sončni žarek, zvezd in lune sijaj,
mavrica iz kapljic rose,
krhkost vil, ki na jasi plesale so bose ...
da tudi zimski dan ohrani lepoto cvetočih poljan.

Sveča

Koliko plamen sveče v sebi skriva moči,
pa vendar že ob sapici plašen vzdrti!

Pletena košara

Položi vanjo vsak topel stisk roke, razumevajoč
pogled,
priznanje, tisto brez besed, vsak nežen nasmeh,
vse nabrano ob srčnih poteh ... In nemara
najbolj dragocena, najbolj polna, očem prazna, bo košara.

Voščila

(Martini za rojstni dan, v čas hude preizkušnje)

Mesečina ovila je dneve pretekle, mehko jih v nočeh
polaga v spomin ...

A skozi meglo vsakič znova ali zarosi dež, morda
vzide sonce, morda snežinke belijo ravan ...

Rahlo kroži čas neopazno, nezmotljivo, radost in smeh segata
žalosti v dlan,

Tisočkrat se tehtnica nagne zdaj v eno, zdaj v drugo stran ...

Tako tebi, tako meni, tako vsem.

In smeh rojeva solze in solze smehu utirajo pot ...

Nič ni večno, niti takrat, ko se zdi, da zastal je ves planet
in le sonce vztrajno premika sence, izvablja drugačen pogled
za drobne korake v nov svet.

VIRGINIJA MEHLE MAJERIČ

(Učiteljici Kaji ob nastopu službe)

Ključ do modrosti je večno mlado srce,
ki v ljubezni kal vzgaja v cvet,
Aleja mnogih modrosti ga brazdi,
a vsaka le za tren in že za njo zgolj v slutnji ostajajo
sledi ...
Jutro vsakič znova se z obetom svita,
je na pragu nova mladež v skrivnosti ovita.
In daleč, nekoč, nekje za blago čut prejela boš plačilo:
izjemno natančno, ljubeče v teh srcih boš spomin
najlepših dni in sreče.

(Viti ob rojstvu)

Videla sem nežne, tople, smejoče, iskrene, zapeljive,
ljubeče oči...
Iskrile so se v varnem zavetju doma, srčnih, delovnih, srečnih
ljudi...pomirjale, grele so mojo jesen -
trenutek sreče zame, a čas je njen...in kaj lahko ji dam na pot,
ko vse vredno v slutnji se raztaplja?
Iskrice upanja vračajo prav te drobne oči – za njimi veliko
srce utripa, živi...

Očetu

Stopinje moje dež je razkrojil, nekatere sneg prekril,
Največkrat hodil tam sem, kjer za sabo nisem nič pustil...
In vendar je nekdo, ki tiho joče v to nevidno sled
in jo obuja v pesmi spet in spet...

Materi

So želje, so nasveti, so svarila? Karkoli..., v vsem sama
ljubezen bi se med vrsticami skrila...

A te ne čutim, nič ne slutim – si blizu? Si daleč stran? Boš
lahko stopila mi v bran v ta čas negotov,
poln zlih slutenj, poln strahov? In jaz, ki morala dajati bi
oporo in biti varnosti zagotovilo
iščem vajino zavetje, iščem mati, tvoje krilo...

Sinu

Se me vprašaj, samo ne vprašaj me za pot
kot tvoja mora biti, tudi moja je bila – polna zmot.

Ask me anything, just don't ask me which path to choose!
As you must, so have I - learned how to lose.

za 40-ti rojstni dan

Je sonce že visoko na obzorju, jadra barka varno po
viharnem morju,
listje še v zeleno je odeto, cvet v najlepšem je razcvetu...
Vse kar lepo je, ni le iz spomina, ponujena pot ni le ena in
edina.
Mladost je tu, le korak je vstran, počasi jo začel prekrivati
iskriv bo pajčolan...
Ne šel bi še nazaj, naprej se več ti ne mudi – si vrh gore in
hodiš po planjavi,
spust zgolj sluti se nekje - v daljavi...

~ *** ~

VIRGINIJA MEHLE MAJERIČ

Božični in novoletni čas

2012

V ta naš čas naj razuma in dobrote čudežni zamah nasuje
zvezni prah...

Sipajoč, da zažari, da osvetli lepote Zemlje, sonca, zvezd...,
ustavi dan, ustavi uro ali vsaj minuto, da prazničen odtis
pusti za vse prihajajoče dni,
ko poleti skozi nas okrog sveta, preko planin, jezer, rek, gora
pa do morja
isto močan vse do novih želja...

2013

Bleščice na poti in zvezdni utrinki v dlaneh v siva jutra in
zimski dan, v tiho snežno noč,

ko sneg šelesti in briše sledi za nove izzive, nove poti, za
srečo, zdravje, mir in blagostanje,
za vse najbolj skromne, a vendar drzne sanje....

2015

O bračajo, vrtijo se meseci z njimi tedni in dnevi...vse v
nič in iz nič spet znova v bleščicah najdaljše noči.

Čas nasipava leta, kot sipa pesek ura peščena..., izteče se v
noči poljubov, objemov, želja,
izteče se hrupno, izteče se tudi v samoti prikritega sna...
zasanja te s svežino polno zaobljub in moči, a vse iz večera
se v jutro seli...

in moč je le navidezna, dokler ne zazori prav sredi srca –
za pravico, za poštenje, za mir, v sočutju, v ljubezni vseh nas
do vsakega...

~ *** ~

Božič

Kaj otroška duša sanja, ne veš ne ti, ne jaz, zbledeli
so občutki –
vem le: to bil prekrasen je čas...
Konjiček, punčka, ptiček, traktor, vlakec, tovornjak...
Skozi oči vodila pot je v nebesa, ena sama duša sredi
drobnega telesa.
Kam skrila se je radost te mladosti, kot bi cvet prekrila
slana...
A glej – prebudi jo žarek sonca skrit v lutki s porcelana...
Gledam te podobe iz mladosti, jih božajo oči,
ustavim se za tren nebeški, življenje brez mene dalje hiti...
Kaj otroška duša sanja, ne veš ne ti, ne jaz, zbledeli so
občutki –
vem le: to bil prekrasen je čas...

Dnevi

kot gnal bi jih veter, zbežali so v velik opomin: da vsak je
dan pomemben, kako polagaš ga v spomin...
A ni morda tako, da tam so dnevi le kot trenutki sreče ali
žalosti –
zaman iščeš ostale, ostalih preprosto – ni.
Neizrazno, neopazno zlili so se v življenje in prav nevede
vtisnili pečat v tvoje ime -
in z njim v nas potuješ skozi čas...

Mineva čas

in riše spomine, meri njih težo, nianse in globino – ene s
prahom zariše le na površino...
a mi hitimo dalje neoziraje, stremimo, hrepenimo in vendar
sprejmemo, kar življenje daje.
Jasno načrtana pot ni nobena kot, da nam je prepuščeno,

VIRGINIJA MEHLE MAJERIČ

in vendar je v usodi skrito vse – odvzeto in podarjeno...
In cena?
Kot bi jo pisala materina roka: dlje kot jemlješ – manj je visoka.

~ *** ~

in še ena – zame

~ *** ~

Srečanja s Hajdino

Zlato klasje pšenice, zlata trta gorice, gnezda visoka
dolgonoge ptice in prostrane ravnice...
So klasje poželi, grozdje zmleli, je ptica sreče
gnezdo zapustila, o ravnica, moja mila!
Zajadral list jeseni v vetru je igrivo, sneg pobelil vas in
njivo, zapeli zvonovi bodo sveti:
o ravnica, dom prelepi!
Kmalu ples kurentov prebudil bo naravo, v cvetje ovil
dobravo,
nad poljem zasijala sonca bodo zlata, rodila jagode največje,
v vrhu krošnje domovala ptica sreče
in ponovno sveti Martin pridelal sto bo vin...

Krog se s krogom sklepa , ista obdobja vsakega leta,
isto žlahtno vino bo vabilo na Hajdino...

Le v srcu nič enako ne ostaja, vsakič nova jesen in zima se
poraja,
novo poletje, nova pomlad – vsega preživetega sad.
Koliko sreče se v srce lahko zlije,
koliko spoštovanja, občudovanja, ljubezni in prijateljske
topline,

VIRGINIJA MEHLE MAJERIČ

kako sreča lahko raste vse do bolečine! Hvala, prijatelji s
Hajdine!

Ko vsakič znova vračam se domov, s pogledom božam žitne
klase,
trte oddaljene gorice in zapuščena gnezda dolgonoge ptice...
Slišim le topel , božajoč šepet srca: »O moje ravnice....«

~ *** ~

Sanjarjenja

Ko noč ponudi več kot beli dan in vsa sanjarjenja so
že izsanjana,
je vsaka snežinka - le sneženje, dežne kaplje – le
del dežja,

vse rože – so le rože in rdeča vrtnica – le cvet dišeč...To,
samo to in nič več.

Le pisano listje, ki sipa se z dreves, postalo več je kot samo
jesen.

Sanjavo odpada, mehča moj korak in prebuja tiho željo, da
kot listov let

padem v plodnost in se vrnem spet – po ljubezen , ki raste iz
prijateljstva

ali po tisto, ki se po burnih nočeh vrača prav tja...,
po brezskrbnost otroštva, po veselje, po uspeh, po otroški
smeh...,

v svet miru, vrlin, skromnosti, poštenja , v svet narave, ljudi s
podeželja

in po potovanja v lepe kraje tega čudovitega sveta...,
da se vrnem znova – po vsa svoja sanjarjenja.

~ *** ~

Mateja Mohorko

Prva so bile njene pesmi predvsem izlivanje čustev na papir. Tistih čustev, ki jih enostavno ni mogla zadržati v sebi. Ja, res je, prva ljubezen in prvo razočaranje ter vse, kar se je dogajalo v njej, je enostavno morala nekam spraviti. Kot je kmalu ugotovila, dnevnik ni bil prava stvar in tako je začela postavljati besede v rime. Posledica te njene obsedenosti z rimami, ki jo je povzela najprej po

Prešernu in kasneje po Menartu, je njeno ustvarjanje. Piše o lepih stvareh. Slabe stvari se tako pogosto dogajajo okoli nas in ne vem, zakaj bi še pisala o tem. Ko vzame v roke knjigo (prozo ali poezijo), pričakuje, da bo ob njej za hip ušla temu svetu, da se bo izgubila v pravljичnosti, v upanju, v sreči in začela verjeti, da morda pa vendarle lahko preprečimo vojne, lakoto, sovraštvo. A lepe zgodbe o lepih stvareh so danes tako redke. Le kdo bi vedel, zakaj?

Izdala je knjigi: *Pisan svet*, v poezijo ujet (2019) in *Frčafela in hmelj* (2020).

~ *** ~

ISTRA GORI!

Gori! Pomagajte! Ogenj!
Istra ... Vsa Istra gori.
Zublji rdeče rumeni
prekrili so griče, poti.

Na vse strani se obračam,
ni videti konca. Požar!
Z vsakim dnem je le huje.
Gasilci? Za to jim ni mar.

Jesen se le poigrava.
V začudenju širim oči:
trte so listi rumeni
in ruj mi rdeče žari.

~ *** ~

GLOSA: PRAVLJICA O CELJU

Le spomini so ostali,
ki o Celju govorijo.
Novi most je šel adijo.
Pravljice smo pokopali.

Deseniška se je vdala.
Rabelj grofa je poslušal,
utopiti jo je skušal.
Ker je magijo poznala,
se z usodo je igrala.
Srca niso poslušali,
živo so jo pokopali.
Friderik z njo pade v spanje.
Sanja šeststoletne sanje.
Le spomini so ostali.

Vsak pozna že zgodbe strašne,
da pričara polna luna
volkodlaka brez razuma.
Prazne lune? Niso plašne:

MATEJA MOHORKO

človek-zmaj žre ovce pašne.
Vsi še danes se bojijo,
pred nočjo domov bežijo,
tudi če so pozabili,
takšne zgodbe vse poskrili,
ki o Celju govorijo.

Šeststo let. Zdaj pa – prigoda:
Friderik kot zmaj zbudi se.
Strašno rjove in jezi se.
Ves zaklad – odnesla voda.
O ti žalostna usoda.
V noči temni vsi smrčijo.
Njemu sline se cedijo.
Grad objadra, ovco zmakne,
nad Grmado se spotakne.
Novi most je šel adijo.

Bitje se že sliši zvona,
ko Veroniko poišče.
Na kartuzijsko dvorišče
privrši kot dva ciklona.
Ona gleda ga z balkona.
V zarji jutranji bleščali
so dragulji se, opali.
Kot kraljica ga zajezdi,
poletita proti zvezdi.
Pravljice smo pokopali.

~ *** ~

KOZAREC

Poiščem te, ko je kriza.
Napolnim. Izpraznim.
Napolnim. Izpraznim.
Odložim. Pozabim.

Sončni žarek riše
na mizo, na tla,
na steno, na strop
mavrico. Izgine.

V temi moj bok
sreča vogal mize.
Bo, ne bo, bo, ne bo.
Pada! Tresk! Luč!

V tisočih koščkih mavric sem izgubila še enega.

~ *** ~

2020

Zoom, zoom, zoom, zoom, zoom, zoom, čebelice
brenčijo.
Prebuja se narava, noče več zaspat.
Pozitivne misli v zraku kar žarijo.
Malo, le še malo, pa bo spet pomlad.

Sedem na bicikl, pritisnem na pedale
in kolesarim v hribe, v mesta in vasi.
Prosta kakor ptica, plešem, stresam šale ...
Pok! Mehurček počí. Svet se razprši.

MATEJA MOHORKO

»Halo? Me slišiš dobro?! Karantena tukaj.
Najavljam na obisk se. Ostanem št' r' najst dni.
Kako? Da nimaš časa? Malo ven pokukaj.
Sem že tu pred vrati. Hitro mi odpri!«

Res veliko časa mi živce je rahljala.
Spustila sem jo noter in ne bo odšla.
Zdaj je moja cimra – bo še mal' ostala.
Pravi, da po novem to pravico ima.

V bistvu pa ni slaba. Prinesla je darilo:
»Predihovalnik zate. Ostan' še na tem svet'!«
Zaprta je vse šole. A kaj se je zgodilo?
Šolotožje toži: »Dejmo se upret!«

V tem neletu res se veliko ni zgodilo,
a hkrati mnogo več kakor vsa leta prej.
Morda odžene končno pravo jo cepivo*:
V pivo daj limono, popij in se nasmej!

~ *** ~

*Cepivo = C-pivo = Pivo s C vitaminom

Domen Mohorič

Domen Mohorič piše in občasno objavlja žanrsko in nežanrsko literaturo, njegove prispevke lahko najdete v revijah Supernova, Novi zvon in na portalu Vrabec Anarhist. Teoretsko pisanje in recenzije zadev z vseh vetrov opravlja za Radio Študent, včasih tudi kaj »bulšita« v etru. Kot eklektik par excellence je diplomiral iz zgodovine in sociologije, sedaj pa gunca afne v filozofskih kuloarjih. Predvsem preigrava veliko preveč videoiger.

~ *** ~

Samo-vozeč

Auto-Avto malce nakalibrira smer vožnje za dvostopinjski premik gum v namen izmiku nekajcentimetrskega kremenjaka na vozišču. Še celo tako majhni nevarnosti se mora izogniti, četudi ni možnosti za nesrečo.

Računalnik opazuje človeka v avtu skozi infrardečo kamero. V prvi vrsti mora poskrbeti za njegovo dobrobitje. Človek sedi na usnjenem sedežu, udobno je zleknjen. Po desetletju samovozečih avtomobilov je nesreč padlo na praktično neobstoječo raven. Izredno pametna umetna inteligenca do milimetra natančno nadzoruje avto v vsem njegovem železnem skupku, ima popoln pregled nad okoljem in s preciznimi kalkulacijami predvidi vse. Človek v notranjosti se naveliča televizije in prižge računalniško igrico na vetrobranskem steklu, ki deluje kot velikanski televizor.

Človek zažene dirkačino. Kaj je boljšega kot med vožnjo z avtom

simulirati vožnjo s dirkalnim avtom? Pritisne gumb na armaturni plošči, rdeči krogec s trikotnikom. Računalnik bi moral človeka opozoriti, da ta gumb pravzaprav ne začne igre, vendar se v procesorju ravno takrat zgodi kratek stik. Ukaz se izgubi in avto upošteva napačno voljo svojega voznika. Avto ni v lastništvu tega partikularnega človeka, dan mu je bil na posodo in zato ni najbolje seznanjen s kontrolami.

Ekran se razjasni in človek vidi cesto v najvišji ločljivosti. Pohvali odlično grafiko, v možganski implant si zacahna, da mora kupiti to igro. Prav neverjetno, kako daleč je že napredovala računalniška grafika. Na zaslonu zažmiga velik rdeč naslov POZOR! ROČNI NADZOR! Človek prime za volan in pritisne tipko za pospešek. Skozi stranska okna vidi, kako se zaradi hitrosti slika okoliške pokrajine spreminja v zmazek.

Močneje pritisne na tipko za pospešek in začuti silo, ki ga porine v sedež. Namuznjen pohvali realističnost igralne mehanike. Vijuga po sivih cestah z vse višjo hitrostjo. Komaj še speljuje ovinke in zadnji del avta mu že močno zanaša. Potipa volan in išče nastavitve, a brez sreče. Odkima in le nadaljuje z uživanjem v vratolomni vožnji po virtualni progi. Navodila si lahko pogleda pozneje. Tokratna runda bo pač slepa vožnja. Poreže ovinek in avto podrsi po varovalni ograji, za dirjajočo mašino skoči plaz isker. Čuti tresenje, izguba nadzora se dogaja kot v resnični vožnji. Dandanes seveda nihče več ne vozi, to prepuščajo umetni inteligenci. Ljudje vozijo le še v igrah.

Človek kratkoma ni pozoren na ekran in ravno ko dirja mimo gričevnate, s travo posute pokrajine, se iz vzporednega odseka pripelje drug avto. Ta pelje postrojeno s cesto, kot ga pač vedno pelje pozorna in nikoli zmotljiva umetna inteligenca. Avtomobila se približata drug drugemu in v izogib trčenju se drugi avto izogne, ni pa računal, da se bo človek želel poigrati. Tale limuzina je v realnosti vredna kar dosti, človek pomisli, medtem ko močno zaobrne volan in nič hudega slutečega soudeleženca v prometu zrine s ceste. Limuzina se prevrača po travnatem hribčku in zagori.

Oddirja naprej, avto se giba nekam čudno in motor hropi. Grobo ravnanje je očitno pustilo posledice. Zelo občutljiv poškodbeni model, je človek pomislil. Odločil se je, da bo igro resetiral in si potem ogledal kontrole. Zavije s ceste proti vrhu klifa, ki se vzpenja nad ostrimi skalami in deročim morjem spodaj. Pritisne na plin in z maksimalno hitrostjo poleti. Potnik navdušeno gleda skozi okno.

»Prmejdun, ta špil pa moram kupiti,« zakliče.

V naslednjem trenutku ga vrže iz sedeža in moč pospeška ga zabije v zadnji del avta. Ostane brez sape, ko opazuje, kako avto pada proti kipečemu morju spodaj.

Slabo uro pozneje so vlačilci, ki jih prav tako navigira umetna inteligenca, že vlekli ostanke iz morja. Očitno je bil taisti avto odgovoren za nesrečo s smrtnim izidom nekaj kilometrov stran. Voznik avtomobila je iz nepojasnjene razloga izključil avtopilot in kot nor dirjal. Iz avtomobilovega procesorja so potegnili umetno inteligenco, ki pa je bila od vode in udarca že močno poškodovana. Vse, kar so dobili od nje, je bila misel:

»Gremo še enkrat!«

~ *** ~

Aljoša Peperko

Aljoša Peperko, ljubitelj življenja in narave, znanstvenik, pesnik. Ljubi ljubezen, občuduje lepe reči in sprejme (lažje ali težje) kar je postavljeno predenj.

~ *** ~

S SVOJIMI DLANMI

Hrepenenje
po naklonjenosti in dotiku,
po ljubezni in po strastnem krik.

Po prijaznosti in mirnem bitju
in po plesu v mikavnem ritmu.

Po veselju, zadovoljnem smehu,
rad okopam v tvojem se nasmehu.

Po modrih teh očeh in tvojem dihu,
po laseh, ki plešejo ti na prepihu.

Po dotiku tvoje kože, ki se z mojo zlije,
po objemu, po katerem srce bije.
Najraje gledam te s svojimi dlanmi.

~ *** ~

VŠEČ MI JE

Všeč mi je,
ko te vidim nasmejano,
ko ti veter skozi lase gre,
ko ti sonce greje toplo kožo,
ko belina zavijuga ti v srce.

Všeč mi je,
ko te vidim nasmejano,
ko življenje ti v očeh iskri,
ko z nasmehom me spet k sebi vabiš,
ko res čutim, da sva jaz in ti.

~ *** ~

DOTIK TVOJIH USTNIC

Dotik tvojih ustnic,
Strasten, kot je,
ovije, objame
moje srce.

Kaj praviš,
kaj čutiš,
le kaj mi poveš.

Ni treba,
saj vem,
da drhti ti srce.
da drhti ti srce.

~ *** ~

PRSTI NA KOŽI

P rsti na koži,
blazinic dotik,
prsti na koži,
blaženi krik,
prsti na koži,
bokov šepet,
prsti na koži,
angelov let,
prsti na koži,
duše objem,
prsti na koži,
oh, topli sen.
Prsti na koži.

~ *** ~

Cvetka Pestiček

Cvetka Pestiček, rojena v Slovenski Bistrici, upokojenka, po poklicu pravnica. Službovala sem dve leti kot vzgojiteljica v rodnem kraju, potem pa ves čas v zdravstvu v Mariboru, sprva kot urednica Naše bolnišnice, urednica Združenega zdravstva, in kasneje v pravni službi UKC Maribor.

Leta 2012 sem se na pobudo sestrice Stine pridružila Celjskemu literarnemu društvu, v jeseni istega leta Mariborski literarni družbi. Sodelovala sem na natečajih V zavetju besede in bila 2017 med finalisti natečaja. Objavljala sem v Vsesledju, Mladiki Trst, spletni reviji Locutio, moja dela so bila objavljena v zbornikih V zavetju besede, sodelovala sem v antologiji Žensko pismo.

~ *** ~

Kurja čorba

I.

Skozi majhna okna je lila motna svetloba in po oknih je polzel dež, ko je bila Terča še v postelji. Srce ji je bilo, kakor da bi jo kdo s težko roko zgrabil zanj in ga počasi stiskal.

Zastokala je:

»Pa ne že spet!«

Ura na steni je še vedno kazala polnoč.

»To gotovo ne pomeni nič dobrega,« je zamrmrala.

Prav na rojstvo novega dne se je ustavila ura, ko je bila po dolgem času namenjena v mesto, kajti bil je že skrajni čas, da bi mislila tudi nase. Že se je malo dvignila, a nato omahnila nazaj na posteljo. Ni se dala, notranji glas jo je bodril:

CVETKA PESTIČEK

»Proč s črnimi mislimi, vrzi jih čez ramo in si misli nekaj lepega. Bog že ve, zakaj je dobro tako, vse se zgodi z razlogom. Če nisi mogla danes v mesto, bo jutri še en dan. Človek kar tako tudi ne pobere in ne kliči onega z rogovi.«

Spomnila se je Žabkarce - Pepe, tista babnica je pri vsem, kar se ji je zgodilo, pomislila najprej na slabo. In poglej, kako je potem res končala na dnu vodnjaka.

Več mesecev je niso našli.

»Stisni zobe in vstani!« je bila stroga do sebe.

Še posebej ne smem takole poležavati, če mi srce res peša, je mislila. Njen oče je večkrat rekel:

»Ko enkrat obležiš, ne vstaneš več!« In res je bilo tako tudi z njim.

Strah jo je bilo, da res ne bi obležala, kdo bi ji nahranil Brinko in Trobija?

Ta se je že oglašal pred vrati in glasno mijavkal, najbrž je bil ves moker, ker ga sinoči ni bilo na spregled, šel se je ženit.

»Oh, ti moja uboga Brinkica! Skoraj sem pozabila nate,« je spet zatrobila.

»Vidiš, ko takole poležavam!« Odkar je ostala sama, je mislila naglas in se pogovarjala z Brinko in Trobijem.

»Moram iz postelje, uboga živinčeta!« je vzdihnila.

Najprej je na tla spustila levo nogo, za njo še desno, se oprla z rokama in vstala.

»Vidiš, še zmoreš! Toliko vode je že preteklo in toliko hudih ur sem prebrodila, a se še nisem upognila.« Za mesto je bila že prepozna, zato je skočila v razvlečene cunje, v njih se je počutila kot kraljica, nihče več ji ni rekel:

»Poglej se, kakšna pa hodiš!?«

Sedaj pa skoraj res več ne vem, ali je to dobro ali slabo, si je mislila. Dobro je vedela le, da je njena mama vedno rekla:

»Človek se nikoli ne sme zapustiti, ne pri obleki in ne pri hrani,

četudi je povsem sam.«

V šoli so jim vselej, kadar so šli v naravo, zabičali:

»Pa nekaj udobnega si oblecite.«

Ni pozabila, kako ji je bilo hudo, ko ji je pokojna mama navlekla bele štramplice. V šoli so morali reči žabe. Potem so bile res prave žabe, ko so bile od trave zelene kot kakšen žabon in je doma šiba pela. Nikoli več si ni želela belih žab. Izpod postelje je potegnila stare copate, podobni so bili že bolj krpljam kot copatom, in jih obula.

»Sedaj pa v štalco!« je spet rekla.

»Koza si ne more postreči sama, Trobi si kdaj pa kdaj privošči kako miš, čeprav je len za lov, bolj komot je, če kaj prileti z mize, tudi Brinkinega mleka se ne brani.«

Pod napuščem si je nataknila cikle in Trobi se ji ni nehal smukati pod nogami:

»No no, pazi, da ne padem! Že tako sem pozna in nič še ni reva dobila. Le kaj si misli ubogo živinče?« je bila nejevoljna.

Koza je meketala in butala v vrata.

»Ne bodi tako nestrpna, Brinkica!« je rekla z mehkim glasom, ko je odpirala vrata štalce. Z eno roko je pograbila posušeno zelno veho in začela mahati pred njenim gobčkom, z drugo pa vleči seno iz bale. Ugotavljala je, da ga je bilo lani manj kot leto prej in upala, da ga bo dovolj, če ga koza ne bo zmetala pod noge in pomendrala. Brinka se ni zmenila zanj, preveč dela je imela z zeljno veho.

Vrgla ji je še sena, a obrnila se je vstran. Ni se zganila, dokler je ni spet pobožala zdaj po glavi, zdaj po oringeljčkih na vratu.

»Sedaj pa je dovolj božanja,« je rekla, »pojej seno, drugače ne bo mleka!«

Vzela je stolček, sedla nanj, jo prijela za vime, umila seske in začela molsti, medtem ko se je koza le lotila še sena. Nemirno se je prestopala, kot da ji pravi:

CVETKA PESTIČEK

»Ne moreš počakati?«

Nehala je in čez čas spet potegnila za sesek, koza je odskočila, Terča se je ustrašila in padla s stola.

»Še tega je bilo treba!« se je oglasila, »saj sem rekla, da ne bo nič dobrega danes.«

»Vidiš, Brinka, kaj si naredila?« je jezno rekla in se hotela pobrati.

»Za božjo voljo,« je ponavljala, ko je tako nebogljenost ležala na tleh. Še bolj jezna pa je bila nase, da je že tako zanič. Skobacala se je na kolena in prijemaje se Brinke vstala.

Še enkrat je postavila stolček k njej in sedla.

»Sedaj stoj pri miru, drugače ne bo nobenega priboljška več,« jo je trdo prijela. Polno vedro je odložila v kot, z grebljo potegnila vstran Brinkine iztrebke, ji na novo nastlala in stopila k oknu. Dež je pojenjal, zapihal je veter in jezno bičal veje bližnjega oreha, iznad drevja se je kazalo medlo sonce. Ko je odprla vrata, se ji je zdelo, da diši po pomladi. Odločno je stopila v hišo in Trobiju, ki se je še vedno vrtel okoli nje, nalila mleka.

II.

Hiška je stala sredi majhne goličave pod bregom, obdanim z gozdom, ki se je spuščal do potoka. Zidana je bila, a majhna. Pred vrati je bil zagrajen napušč, ki je bil ščit pred dežjem. Polovico hiše sta zavzemali kuhinja in shramba, drugo polovico pa izba. V izbi sta stali postelji, manjša omara in komoda z ogledalom. V kuhinji je stala ovalna miza s štirimi stoli, štedilnik in majhna kredenca.

Pa kaj bi potrebovala še več, je mislila, človek potrebuje le toliko, da ima kam leči in ognjišče, drugo pa je vse nečimrnost. Drugače pa je bilo takrat, ko sta bila še Bolfenk in Lojzek. Takrat je bilo skoraj pretesno.

»Lojzek! Lojzek!« se je raznežila, solze so ji stopile v oči in misli so se ji začele prepredati kot pajkova mreža.

Vedno je bil tako drobcen in krhek, zvalil ga je svet, podal se je čez veliko lužo.

»Bog vedi, kako mu je?« je glasno vzdihnila in šla z rokami čez čelo.

Tako mlad je še bil. Rekel je, da gre na potovanje, a vedela je, da ni tako. Naveličal se je strganih žepov in tudi tista nesrečna ljubezen mu ni dala spati. Slutila je, da se ne bo hitro vrnil, tako jo je objemal, in tisti pogled! Šel je že, pa je spet postal, se obrnil in še dolgo tako stal in jo gledal. Že nekaj časa ni več glasu o njem in tudi Bolfenk je že šel na pot brez vrnitve.

»Ja, Bolfenk in Lojzek!«

Bila sta kot ogenj in voda. Bog daj dobro Bolfenku, naredila je križ na čelo. Lojzka sicer ni tepel z rokami, ampak z besedo. Kadar ga je pičilo, ni bil nič vreden. Njen oče je večkrat rekel:

»Več se jih pomori z besedo kakor z mečem.«

»Ja ja, besede so hujše kot nož.«

Najbrž ubogi revež sam ni imel kaj prida otroštva. Pravijo, da tako gre to potem naprej iz roda v rod. Fant je bil sprva kot kako jagnje. Potem ko je malo zrastel, ga je Bolfenk enkrat res udaril po licu, pa se je samo smejal in krilil z rokami. Bolfenk se je samo zastrmel vanj in fant je nehal.

Nekoč je Bolfenk nerodno pograbil stol in z njim udaril Lojzka, ki je stal blizu, tako nesrečno po glavi, da je revež omedlel. Bog je priča, ni ga hotel udariti, bila je nesreča.

»Otroka si mi ubil!« je zakričala.

Fant se je hitro ovedel, ko je tako vpila.

»Jaz neumnica pa, namesto da bi mu bila dala na glavo mrzli obkladek, sem še kar naprej godla,« si je rekla.

Bolfenk je molče spustil stol in odšel. Pod napuščem je snel s klina sekiro, slišalo se je udarjanje in trske so letele na vse strani. Potem se je z mehkim obrazom vrnil s svežnjem drv v naročju.

Od takrat naprej se je spravljal nanjo, kadar je imel svoje dneve. Tepel je sicer ni, bila pa je, kaj se ve kaj vse, največkrat govedina.

CVETKA PESTIČEK

Seveda samo takrat, ko je bila luna v polnem, drugače je bil miren in tih. Včasih si je mislila, le kje se ga je tako nalezel, saj nikoli nikamor ne gre. Doma pa tudi niso imeli alkohola. Ni verjela, da je bil revež sploh kdaj v gostilni.

Potem je imela mir, nihče več se ni spravljal nanjo. Kadar je pomislila na Bolfenka, je vedno zakoprnela:

»O, ko bi kje le še bil Bolfenk! Če drugega ne, bi mi krajšal čas, četudi bi samo sedel v svojem kotu. Ni še tako dolgo, ko je zaspal, a se več ne spomnim, ali je škilil na levo ali desno oko.«

Pa kaj bi ugibala, si je mislila, tamle zgoraj na kredenci so zataknjene slike. Stopila je na stol, da bi jih potegnila izza stekla. Ko je sestopala, se ji je zvrtilo kot na vrtiljaku in buš je bila na tleh kot snop. Še sreča, da se je Trobi pravi čas umaknil. Stemnilo se ji je, bila je ujeta kot v breznu, iz katerega se več ne rešiš sam. Zastokala je, najraje pa bi bila zaklela, ker je bil ta dan očitno rogač na delu. Pa ni, iz njenih ust je privrela goreča prošnja za božjo pomoč. Pri duši ji je bilo bridko.

»Joj, joj! Še kurje čorbe si ne bom mogla nikoli več skuhati in tudi meso se mi bo usmradilo,« je nebogljeno vzdihovala. Tudi če bi bila kričala, je nihče ne bi slišal in ji pomagal. Človeka bi lahko pobralo, pa nihče ne bi niti vedel za to.

Staro Sodračo so našli šele tedaj, ko je reva že zaudarjala.

»Ko sem bila mlada, je bila vedno polna hiša ljudi, kar ponujali so se, da bi pomagali. Nisem marala za to, večino stvari sem naredila sama, če ne jaz, pa Bolfenk,« je pomislila.

»Danes takoj priletijo, če kaj nucajo in če imajo kako korist.«

Večkrat je od koga pred cerkvijo, ko je bila še bolj korajžna, slišala, kako skrbijo za stare. Morda že res tu pa tam in za tiste, kjer vidijo, da je kaj vzeti. Če pa nimaš nič, pa si rajši zatisnejo ušesa. Pri meni še nihče ni potrkal na vrata in vprašal: »Terča, rabiš pomoč?«

Ne bi se bila spomnila na kurjo čorbo, če je ne bi pošteno stiskalo v želodcu in če je ne bi objemal mraz. Tudi na tleh ne bi ležala kot povožena mačka, če bi imela telefon. Poklicala bi na pomoč.

Očitala si je, da je sama kriva, da se ni pravi čas pobrigala za telefon. Tudi za Lojzka ni dobro skrbela.

To je zdaj kazen. Ne bi smela poslušati Bolfenka, poiskati bi si bila morala službo, lažje bi jim šlo. Lojzek najbrž ne bi odšel od doma, a prav gotovo ne, če ga tista deklina ne bi tako razočarala. Njeni gotovo niso držali pištole na njenem vratu, ko so ji ga branili. Prereven je bil Lojzek za njo. Tudi oni se niso kopali v bogastvu. Imel je vsaj lep poklic, kaj pa ona? A tudi ona revica potem ni imela sreče.

Ko je Lojzek pred časom prišel na dopust, ji je kupil telefon, takega prenosnega, in ji rekel:

»Mama, mamica, vidiš telefon?« in ga držal v roki, »tale nam bo služil prav tako kot hišni.« Bil je lep, rdeč, ličen telefon, na njem je pisalo Nokia.

»Večkrat te bom poklical,« je rekel.

»Ja, kam pa spet nameravaš, da me boš poklical, saj te vsak dan vidim,« je rekla.

»No tako, če bi slučajno res spet kam odšel,« je rekel.

Ni bila vesela, spet so ji privrele solze, potisnila mu je telefon nazaj v roke in rekla:

»Bejži, taka reč, saj ne znam rokovati z njim.«

Hitro po tistem je odšel in jo res nekajkrat poklical. Tako se je slišalo, kot da bi stal poleg nje. Nekaj časa je telefon še delal, potem pa mrknil.

Če Bog da, da bom kdaj še mogla v mesto, bo prva skrb kartica za telefon, takole nepripravljene me več ne sme dobiti, si je mislila in si brisala solze.

Minute, ki so se sprevrgle v ure, so bile strahotno dolge, ko je skoraj že ugasnilo upanje, da jo bo kdo iztrgal iz objema mraza na

CVETKA PESTIČEK

mrzlih tleh in ji podal roko. Potem pa je potrkalo na vrata. »Bog me le ni zapustil,« si je oddahnila. Še enkrat je potrkalo in slišati je bilo moški glas:

»Je kdo doma?«

»Kdo je?« se je oglasila.

»Poštar! Podpisati morate, odprite!«

»Au, au, ne morem vstati!«

»Kako pa naj potem pridem do vas?« je vprašal.

»Vrata štalce odprite. Za letvijo nad vrati je rezervni ključ, vzemite ga in odprite,« je rekla slabotno.

Slišala je korake, kako se oddaljujejo, potem pa je bilo vse tiho. Dolgo ga ni bilo nazaj, bog ve, kje je kolovratil.

Potem je le zaškrtalo v ključavnici in vrata so se odprla. Pred njo je stal velik debelušen hrust s poštarsko torbo na rami:

»Kaj pa ste počeli, za božjo voljo, mamka?«

»Sam Bog vas je poslal, bilo bi po meni, če ne bi bilo tako.«

Stegnila je roko, on pa jo je dvignil, z nogo odrinil vrata sobe in jo položil na posteljo, kot da bi bila peresce. Z roko si je zakrila obraz, da ne bi videl rose v njenih očeh.

»Sedaj pa počijte malo, čeprav mislim, da bi bilo dobro, da vas vidi zdravnik,« je rekel in vprašal, koga naj pokliče. Potem je nadaljeval:

»Pokvaril se mi je moped, zato sem danes pozen, poldan je že zdavnaj odbilo.«

»Bo že,« je rekla tiho.

»Tule podpišite! Sedaj pa bodo dolarji,« je rekel smeje.

»Lojzek, Lojzek,« je spet rekla, ne več s tako slabotnim glasom, oči so ji oživele in srce ji je začelo močno biti. Pa ne zaradi dolarjev, ampak zaradi Lojzka.

Ni več videla črne usode, ki doleti več ali manj vsakogar, ko otroci odidejo, sopotnik umre in se malokdo še spomni nate. Toda nekdo le

ni pozabil nanjo. Trobi je skočil na posteljo, ji zlezel na noge in začel prestiti.

Vedno, kadar ji je bilo hudo, je prišel k njej in težke misli so brž izginile, ko se je privil k njej. Nič ni spletkaril. Tako pristna je bila ta njegova mačja ljubezen, le kaj bi ona brez njega.

Še vedno je imela pred očmi večer, ko je Lojzek našel malega Trobija. Bila je deževna temna noč, ravno takšna kot sinočnja, ko je zaslišal medlo mijavkanje v grmovju ob potoku, ki je bilo vedno manj slišno. Ni odnehal, dokler ni potegnil izpod podrastja napol mrtvega revčka. Bila ga je sama glava in drobcen životec. Več kot teden dni se je trudil noč in dan in ga hranil po kapljicah, tako sočuten je bil Lojzek. Mucek je postal pravi mačkon, ki mu iz oči sije hvaležnost, pa tako po senu diši, je pomislila.

V zamaknjenosti ni opazila, da se je veter polegel in da se je dan prevesil v tihi večer. V prijetno večerno tišino so tam od daleč rezali posamezni žvižgi sov. Ni verjela vražam, da sove oznanjajo smrt, a kljub temu jo je stisnilo pri duši. Strah je ni bilo, ob njej je bil Trobi. A vseeno so se ji po glavi podile vse mogoče misli, kot drobne snežinke so ji legale na dušo, niso ji dale zaspati. Dopovedovala si je, da bo nov dan prijaznejši, lepši.

III.

Jutro je kukalo skozi okno, ko je Trobi skočil s postelje, odšel k vratom in dolgo mijavkal. Poskušala je vstati, da bi mu odprla vrata. Ko ni zmogla, se je spomnila, da prejšnji dan ni ničesar zaužila. Noben žakelj ne stoji prazen pokonci, si je mislila, če ne zaradi sebe, moram vstati vsaj zaradi Lojzka, saj si je vendar obljubila, da mora začeti misliti nase. Že se je videla, kako se zadovoljna vrača iz mesta, verovala je v to, da za dežjem posije sonce. Vstala je, z bolečino, a ta ni bila nič v primerjavi s tisto, da jo je zapustil ves svet, ko ni bilo glasu od Lojzka. Opravila in pomolzla je kožo, nalila mleka Trobiju.

CVETKA PESTIČEK

Hitro je opravila še sebe, da spet ne bi bila prepozna. Le kaj bi oblekla, je mislila. Iz omare je potegnila že staro ponošeno bluzo, ki je zaudarjala po vlagi, jo oblekla, si nadela še telovnik, plašč, ki ji je segal do sredine meč, se pogledala v ogledalo, si nadela še mašno ruto na glavo in odšla proti avtobusni postaji. Zemlja je bila razmočena od dežja, ponekod se je videla še kaka krpica snega. Vrane so prišle prav do ceste in krakale, od daleč se je slišal pasji lajež. Bilo je čudno, da na postaji ni bilo nikogar. Vsaj kakega šolarja bi morala srečati. Dolgo je tako stala. Že zdavnaj bi bil moral pripeljati avtobus, pa ga ni bilo od nikoder. Mimo je prišla mlada Škrinjarca, vse je vedela, nič ji nikoli ni ušlo, babnici.

»Kaj pa ti, Terča?« je vprašala, »zaman čakaš na avtobus! Danes ne vozi,« je rekla.

»Kaj pa blebečeš,« si je mislila Terča, nič ni odgovorila. Škrinjarca je rada drezala vanjo, mislila si je, da je nadvse pomembna, saj je bil njen mož rubežnik. Ni vedela, ali naj ji verjame, zato je čakala dalje. Ko ga še vedno ni bilo, je rekla:

»Malo več kot ura, pa bi bila v mestu. O bog,« je zavzdihnila, »le kje so tisti časi, ko sem še zmogla.«

Ni vedela, kako naprej, vedela je le, da mora za vsako ceno v mesto.

Že je res hotela vzeti pot pod noge, ko je mimo pripeljal kombi, ki je prevažal kruh. Ustavila ga je.

»No, mamka, kaj bo dobrega?« je rekel šofer.

»V mesto moram, avtobusa ni bilo.«

»Le pohitite!« je rekel moški srednjih let, ji podal roko, da je zlezla v kabino, in nadaljeval:

»Danes je težko, nekaj prog so ukinili. Vsak se rajši pelje s svojim avtom, pa še ceneje ga pride,« je rekel.

»Ja, ja,« mu je pritrdila, »to delajo tisti, ki imajo polno rit vsega. Ne pomislijo na tiste, ki nimamo avtomobilov, ali pa na ostarele, ki ne

morejo več voziti avtomobilov.«

Ne dolgo tega, je rekla, da je slišala pred cerkvijo, kako so se pogovarjali, da stari tako niso več sposobni za volan. Ona pa je prepričana, da so mladi tisti, ki divjajo in povzročijo več nesreč, saj jih je videla, kako jih nese čez ovinke, potem pa tulijo sirene. Tako je danes, res vsak gleda na svojo rit in na dobiček. Ni ji ugovarjal, bog vedi, kaj si je mislil. Vozil je počasi, pred vsakim ovinkom zavrl, si popravljal dolge lase s čela in včasih vzdihnil. Ona pa si je želela, da bi jo odložil čim bliže kraju, kamor je bila najprej namenjena.

»Kje vas pa odložim?« je rekel, ko sta prispela v mesto.

»Najprej grem k zdravniku, končno mi je uspelo priti do sem,« je rekla.

Odložil jo je na glavnem trgu. Na ulici je vrelo ljudi. Mahnila jo je po zakotni ulici do zdravstvenega doma. Čakalnica je bila skoraj prazna, mislila je, da ta dan nihče ne dela, stopila je do vrat ordinacije svoje zdravnice.

Potrkala je, čeprav je pisalo: »Ne trkaj!« Odprla ji je sestra in jo vprašala:

»Kaj bo dobrega, gospa Ponci?«

»Zdravnica ne dela?« je vprašala.

»Ste naročeni?« je bila radovedna.

»Kako naročena?« je odvrnila. »Od kdaj pa se naroča?«

»O, že precej časa, potem vas res že dolgo ni bilo,« je spet odgovorila in nadaljevala:

»Danes imamo tako gužvo, da vas res ne moremo sprejeti, če niste naročeni,« je rekla odrezavo.

»Pa res ne bi mogli narediti izjeme?« je prosila.

»Ne,« je bila še bolj odločna, »če je kaj nujnega, pojdite potem k dežurnemu.«

Mislila si je, kakšen drenj le, če nikjer ni videti nobenega pacienta. Le kaj bom pri dežurnem, rekel bo, da še nisem za umret, in me bo

CVETKA PESTIČEK

odpravil z napotitvijo k mojemu zdravniku, in smo spet tam, si je mislila in jezna odšla z dolgim nosom.

Počasi je odkrevsala proti občini, odprla težka vrata in stopila na hodnik. Na vratih, kamor je bila namenjena, je pisalo: »Zaradi bolezni danes ne uradujemo.« Odpravila se je do drugih vrat in potrkala.

»Naprej!« se je oglasil ženski glas. Vstopila je, za pisalno mizo je sedela dolgolasa plavolaska in telefonirala. Ko je odložila slušalko, je vprašala:

»Kaj bo dobrega, gospa?«

»Prosim, pomagajte, pri sosednjih vratih je zaprto, prišla sem od daleč in zaradi tega ne morem še enkrat v mesto, tudi prepozno bo!«

»Res vam ne morem pomagati,« je rekla, »počakati boste morali, da se vrne kolegica, ki je reševala vašo zadevo. Če pa želite zvedeti še kake podrobnosti, pa jih boste našli na spletu, na naši spletni strani [www.si ...](http://www.si...)«

»Kdo bi se spoznal na take reči,« je rekla, ježno zamahnila z roko in spet odšla z dolgim nosom.

»Gotovo bom imela več sreče z nakupom nove kartice za telefon,« je rekla naglas. »Vse pa res ne more iti v franže, brez nje se ne morem vrniti, že zaradi Lojzka ne.«

Krenila je do prve samopostrežne trgovine, poiskala blagajno, kjer je bila najkrajša vrsta, potegnila telefon iz torbice in rekla:

»Prosim, dajte mi kartico za tale telefon!« in ji pomolila rdečo Nokio.

»Kakšno kartico pa, gospa?« je vprašala prodajalka.

»Ja, kako mislite, kako kartico, tako vendar, da bo ta telefon delal, sedaj je gluha,« je bila zgovorna.

»Gospa, kartico katerega operaterja, vas sprašujem.«

»Oh, to pa ne vem, to pa mi Lojzek ni povedal,« je presenečeno izdabila.

Vzela mi je telefon iz rok, nekaj pobrskala po njem in rekla:

»Sedaj pa pojdite k Telekomu, tam vam bodo gotovo pomagali.«
Res je zavila do poslovalnice Telekoma, bila je za vogalom ulice. Za pultom so stali trije mladeniči, stopila je do prvega in mu razložila, kaj želi. Prijazno ji je vzel telefon, potegnil iz njega kartico in rekel:

»Ja gospa, to pa vam je že poteklo, napolniti bi si ga bili morali do določenega datuma.«

»Kaj naj zdaj naredim?« je vprašala.

»Novo sim kartico si morate kupiti, ta pa je kar nekaj več kot 10 evrov, bolj se vam splača, da kupite kar nov telefon,« je rekel fant.
»Če pa želite kaj več izvedeti o naši ponudbi, pojdite na našo spletno stran, tam piše vse.«

Mislila si je: »Piš me v uho, pa ta vaša tehnika!« in se obrnila.

»Vi mladi ste s tem gor rasli, kaj pa mi?«

Nič ne mislijo na stare ljudi.

»Če tega ne obvladam jaz, ki jih imam komaj nekaj več kot sedemdeset, kaj je šele s tistimi, ki jih imajo osemdeset in še več, pa živijo sami v kakem še bolj zakotnem kraju. Vsi nimajo otrok, vnukov in pravnukov, da bi jim lahko bili v pomoč pri takih novotarijah. Pa kaj blebečem,« je rekla, »tudi če so pri hiši mladi, ti živijo v svojem svetu, s svojimi obveznostmi, še svoje komaj dohajajo, ne da bi se ukvarjali še z nami, starimi. Mislijo si: 'Kaj bodo ti stari, oni so tako samo še za v dom.'«

Slišala je od Fujsejevega Brina, kako se je pritoževal: »Hišo in grunt sem trikrat preplačal, toliko me zdaj pride dom za starega, pa mislijo, kaj sem dobil.« Tak si mislijo ti mladi.

»Kaj bi si še s tem belila glavo,« je rekla, »če sem prišla zaman v mesto, je boljše, da se kar poberem nazaj v Brinovje, tako pravimo našemu kraju po domače, najbrž zaradi brinja, ki raste tam od takrat, ko so posekali gozd, in si skuham kurjo čorbo, da se mi meso res ne usmradi.«

CVETKA PESTIČEK

„Bejži, bejži, pa take novotarije,« je rekla in zamahnila z roko.
»Od tega me sedaj zraven vsega še glava boli.«

Odpravila se je proti avtobusni postaji in vsa izmučena strmela na majhno tablico, kjer je bil z majhnimi črkami napisan vozni red.

»Še ta veliko tablo z voznim redom, s tistimi velikimi črkami, da si videl prebrati, so sneli,« je rekla vsa prepadena.

»Tudi očal nimam, a čeprav bi jih imela, ne bi mogla prebrati tako majhnih črk na voznem redu.«

Dolgo je čakala, da bi prišel kdo in ji povedal, kaj se skriva na tistem listu. Potem se je spomnila, da ji je bilo rečeno, ko je odhajala v mesto, da avtobus več ne vozi.

»Jaz tepka pa nisem poštudirala, da če ne vozi v mesto, tudi iz mesta ne vozi. Kar peš jo bom mahnila, mogoče bom imela srečo, da me spotoma kdo pobere.«

Krevsala je počasi, lica so ji postala skremžena od bolečine ne samo tiste telesne, tiste tam notri. Koraki so postajali vse trši, a ni še popolnoma obupala.

V Brinovju se je že od daleč slišalo meketanje Brinke in Trobi ji je prišel že naproti. Niti pomislila ni, da ta dan spet ni še ničesar zaužila, prva sta bila Brinka in Trobi. Ampak bila je tako utrujena od dolge poti, da si je rekla:

»Samo malo počijem potem pa v štalco.« Legla je, Trobi je žalostno mijavkal, mijavkal.

Nasledne juro je prišel poštar, potrkal na vrata, nihče se ni oglasil, prijel je za kljuko. Ni bilo zaklenjeno, čudno se mu je zdelo, stopil je naprej in zagledal Terčo na postelji.

»Gospa Ponci!« je poklical.

Odgovoril mu je molk. Njene odprte oči so gledale v strop, njeni

CVETKA PESTIČEK

redki lasje so bili v neredu razprostrti okrog glave, njena brada pa je kljubovalno štrlela v zrak. Zazdelo se mu je, da mu je govorila:

»Trapasto. Telefon ni delal.«

~ *** ~

Memi Pizzulin

Rojena je 10. maja 1967,
po izobrazba
ekonomistka. Uživa, ko
domišljijo lahko izlije na papir.
Svoja dela je objavila v različnih
revijah. Za članek v Naši ženi Iz
bolnišnice v novo življenje je bila
tudi nagrajena, Pisanje zgodb ji je

sprostitutev in zabava pa tudi izziv.

~ *** ~

Potres

Vvasi je potres in orkan preživel umetnik. Na sredi počene, udrte in neprehodne ceste si je postavil slikarsko platno in začel risati razdejanje.

Nebo nad njim je sivo. Nad glavo se mu podijo umikajoči se nevihtni oblaki. Ozračje je naelektreno od bliskov in groma. Nad vasjo sta se združila blisk in grom in ustvarjala za prebivalce grozne občutke. Za nekoga, ki bi to gledal od daleč, bi bili to čudoviti prizori. Čez črno nebo so švigale močne rdeče, rumene ali bele električne strele. Več strel skupaj je v trenutku razsvetlilo ozračje tako močno, kot da bi takrat za trenutek posijalo sonce. Grom je bil tako glasen, da nisi slišal niti samega sebe.

Pred nevihto je vas stresel močan potres. Prvi potresni sunek je bil tako močan, da so se stresle hiše, v kuhinji so iz omar popadali na tla kozarci in žvenketanje črepinj je sporočilo njihovo razbitje. Ljudje so začeli kričati in se zatekati pod podboje vrat. Ko se je prvi sunek umiril, so ljudje zbežali ven iz hiš. Takoj za tem je stresel vas drugi, še močnejši sunek. Zaslišalo se je žvenketanje razbitih oken, odpadanje opek s strehe, kričanje bežečih, prestrašenih ljudi. Toda zemlja se še ni umirila. Tla so se še kar tresla in tresla.

Skozi vas je potekala lepa vaška cesta. Ob cesti so rastla drevesa. Vaščani so cesto zelo lepo vzdrževali. Preko potoka so zgradili trden most. Potres je iz ceste naredil pravo razdejanje. Cesta je popokala in se ugreznila. Most čez potok je potres zrušil in razdražena, razburkana, divja voda ga je odnesla. Cesta se je končevala s prepadom v temno, razburkano globino.

Drevesa, za katera so vaščani zelo lepo skrbeli, je potres tako močno stresel, da so padla čez uničeno, razpokano cesto. Močan veter med nevihto je drevesom odnesel vso listje.

Gospodar kmetije si je zgradil iz kamna obokan vhod, podprt s stebrom. Gospodinja je imela na okenskih policah zelo lepe rože. Skrbno jih je zalivala, da so vse poletje imele zelo veliko lepih in košatih cvetov. Pred vhodom so si naredili teraso iz črnih in belih tlakovcev, ki spominjajo na šahovnico. Nad vhodom je bil dimnik krušne peči. Po potresu je ostala samo še velika luknja v strehi. Del zgradbe je potres čisto podrl, da se vidi samo še kamni, iz katerih je zgrajena stara kmečka hiša.

Na začetku ulice slikar poskuša ujeti na platno to razdejanje. Le zakaj se je on znašel v tem trenutku tukaj?

Začel je razmišljati o tem vprašanju. Svoje življenje enači s razdejanjem, ki ga gleda in skuša naslikati. Kot otrok je živel v urejeni družini. Starša sta lepo skrbela zanj. Imel je še mlajšo sestro, ki jo je oboževal. Ko je bil v najstniških letih, pa ga je doletela katastrofa. Odšel je na likovni tabor v drugo deželo. Medtem ko ga ni bilo, je potres, ki se je zgodil ponoči, podrl hišo njegove družine in pokopal pod sabo starše in ljubljeno mlajšo sestro.

On se je znašel v zavodu. V njegovi duši je bilo razdejanje, ki ga ni mogel urediti. Spominjal se je življenja s svojo družino, odraščanje mlajše sestrice. Nobenega ni bilo, s katerim bi se mogel o tem pogovoriti. V zavodu se je zaprl vase. Oče in mati sta bila edinca, tako da bližnjih sorodnikov ni imel. V zavodu je nadaljeval šolanje. Pred

MEMI PIZZULIN

nesrečo je bil zelo dober učenec. Po nesreči se ni mogel več zbrati in ocene so drastično padle. S svinčnikom v roki je samo risal razdejanja v naravi. Sedaj pa se je znašel pred takim razdejanjem. Pot pred njim je razpokana in na koncu odsekana. Hiše so prave razvaline, drevesa ležijo na tleh brez listov in so kot ovire po poti naprej. Toda kaj, ko ta pot ne vodi nikamor ... Samo še v prepad ponorelega potoka. Oblaki nad njim so črni in se podijo sem ter tja.

Po potresu se dolgo ni vrnil v domači kraj. Potres je bil tako močan, da je hiše praktično zravnal z zemljo. Imel je veliko srečo, da ga takrat ni bilo tam. Vendar si je večkrat želel, da bi bil. Potem bi tudi on umrl in ne bi tako trpel v življenju. Ni se zavedal, da nam kdaj take nesreče postanejo izzivi, kako drugače preživeti. V tem se ni znašel.

Začel je razmišljati o letih v zavodu. Spomnil se je, da se je nekdo želel pogovarjati z njim, on pa mu ni odgovarjal. Svojih občutij ni znal izraziti z besedami. Samo risal je podrti drevesa, stare razmajane hiše. Ni se zavedal, da na ta način izliva na papir svojo pretreseno, žalostno, prestrašeno dušo. Ta človek pa ni znal iz slik razbrati, kako bi mu lahko pomagal. On je samo bežal od resnice. Ni je znal sprejeti. V mislih se je pogovarjal z mlajšo sestro. Velikokrat ji je naslikal lepe slike, v ozadju je sijalo sonce, deklica in deček sta se igrala na zeleni travi, se pogovarjala. Sestra je te slike lahko razumela. Po nesreči je zaklenil svoje srce za vse dobro. Bežal je od samega sebe.

Po izgubi družine v šoli ni več napredoval. Ocene so postale zelo slabe, tako da ni dokončal gimnazije. Svetovali so mu poklicno šolo. Vpisal jih je kar nekaj, toda nobene ni dokončal. Ni se znašel v življenju brez svoje družine.

Bežal je od urejenih življenjskih razmer. Ni se znal sprijazniti z izgubo družine. Begal je iz enega zavetišča v drugega, kdaj prenočil tudi v zaporu. Na platna je izlival svoja pretresena, žalostna, zatrta čustva, toda nikogar ni bilo, ki bi ga razumel.

Sedaj se je znašel na robu življenja. S svinčnikom v roki skuša narisati hišo, ki jo je tudi uničil potres. Sprašuje se, kako in zakaj se je

spet znašel v potresu. Razmišljati je začel o pogovorih s psihologi, učitelji, ljudmi ki so mu želeli pomagati. Spodbujali so ga, da naj živi naprej. Toda bolečina ob izgubi je bila tako močna, da se ni več znašel.

Sedaj je spet pred enim takim razdejanjem, kakor ga je pustil potres ob izgubi družine. Razmišljati je začel o izkušnji v mladosti. Spoznavati je začel, da je samo bežal pred težavo – izgubo družine, varnosti v družinskem okolju, odgovornosti do mlajše sestre.

V tem potresu se je znašel, da te občutke, občutek krivde do mlajše sestre, slovo od staršev razčisti pri sebi. Izgube ni mogel preprečiti. Za potres ni odgovoren on. Za to je odgovorna Narava. Kljub takemu znanju in raziskovanju človeka, je človek proti Naravi še vedno nemočen. Storiti, preprečiti ni mogel ničesar.

Slikarska kolonija mu je rešila življenje, on pa ga je tako zapravil. Še en potres mu je šele začel razjasnjevati svojo krivdo. Za potres on ni kriv. Kriv pa je, da se ni znal spopasti s težavo. Izguba družine je res velik šok. Toda imel je pomoč psihologov, ki jih ni niti poslušal. Samo bežal je pred vsem.

Toda pred sabo ne moreš pobegniti. Težave, ki jih imaš lahko rešiš samo, če se poglobiš v sebe in se poslušаш. Ta potres mu je pokazal samo njegovo reševanje težav. Zabredel je še in še. Sedaj bo moral začeti reševati sebe.

Sprijazniti se z izgubo družine je zelo težko. Kolikokrat je želel povedati svoja doživetja, izkušnje mlajši sestri, pa je ni bilo. Ugotovil je, da bi bilo mogoče zanimivo vse te izkušnje povedati kar sebi. Tisti tihi notranji glas, ki ga je slišal samo, ko se je čisto umiril, mu je to svetoval.

Ob porušenih hišah in podrtih drevesih, razpokani cesti si je začel govoriti svojo zgodbo. Govoril je naglas, da se je slišal. Ko si je povedal svoje življenje, je začel razmišljati, kaj bi odgovoril prijatelju, ki bi mu tako opisal svoje težave.

»Ja, daleč si zabredel,« bi mu rekel. »Si se kdaj vprašal, kaj si

MEMI PIZZULIN

sploh želiš v življenju?» To vprašanje pa je vredno razmisleka. »Kaj si želim? Ne vem. Slikati. Imeti družino. Ženo, ki bi jo ljubil in bi sprejemala mojo drugačnost – mojo umetniško dušo, sina ali hčer, ki bi jih lahko vzgajal, jim dal svojo ljubezen, spremljal njuno odraščanje, pomagal pri svetovanju reševanja težav. Rad bi razvijal svojo umetniško žilico. Začel sem s čisto novim slogom slikanja. Morda bi bil ta slog zanimiv tudi za kritike.«

Kaj lahko ponovitev težke izkušnje prinese našemu notranjemu jazu? Ker težave ni rešil prvič, se je znova in znova znašel pred isto težavo.

Začel je razmišljati o rešitvi svojih težav. Po tako dolgem času bežanju pred sabo, izmikanju reševanja svojih težav, se je spet znašel pred potresom in nevihto. Gleda proti poti, ki ne pelje nikamor. Spet slika neko razdejanje. To je naredila narava, toda enako je v njegovi duši. Spet se ne da nikamor – samo do odsekane ceste, ki vodi v prepad.

»Morda pa se moram obrniti?« je začel razmišljati. »Po tej poti ne pridem nikamor. Začeti moram hoditi po drugi poti. Toda po kateri? Poti je veliko. Toda poslušati moram najprej samega sebe.«

»Ja, kaj bi pa rad? Ne vem. Pogrešam urejeno družino iz otroštva. Morda pa je to cilj. Pot do nje pa moram najti. Ta smer, po kateri hodim ni prava. Tu je samo neprehodna cesta, podrti drevesa, porušene hiše ...

V sebi moram poiskati pravo smer. Če se obrnem in grem po cesti v drugo smer, vidim na nebu žarek sonca. O, moja odločitev me vodi na pravo pot. Skušal bom sam sebi povedati, kaj se mi je zgodilo. Govoril bom na glas, da se bom slišal:

'Ko sem bil na likovni koloniji je bil tam, kjer sem bil doma, hud potres. Podrl je hišo, v kateri so stanovali moji starši in sestra. Vsi so umrli v potresu. Ostal sem sam. Na nobenega se nisem mogel obrniti. Vso pomoč v zavodih sem zavračal. Le zakaj?'

To je še eno vprašanje na katerega ne vem odgovora. Pa si

poskušaj odgovoriti.

»Strah me je bilo. Česa? Tega, da sem brez družine, brez nekoga, ki bi me ljubil, me razumel. O, tukaj je eden od pomembnih odgovorov. Brez nekoga, ki bi me imel rad. Pogrešal sem toplino doma, objem mame, očetov odnos, spoštovanje mlajše sestre. Tu sem se verjetno izgubil.

Toda življenjski zakon je običajno takšen, da otroci živimo, starši pa nam umrejo. Kaj pa sestra? Zelo jo pogrešam.«

Izza platna se je zaslišalo krčevito jokanje. Končno je lahko prišel do tiste točke, ko se je bil sposoben soočiti z realnostjo. Menil je, da solze niso za fanta. To je samo za dekleta. Tako dolgo je nosil to bolečino v sebi, da bil že čisto otopel od čustev. Ta potres pa je pretresel tudi njegovo bolečino, da je prišla na površje.

Sedaj bo lahko začel iskati rešitev. Obrnil se bo morda na kakšnega psihologa v katerem od domov, kjer je bival. Potrudil se bo dokončati šole. Če je bil v gimnaziji odličen učenec, se bo morda lahko zopet usedel zraven knjig, dokončal najprej gimnazijo, potem pa nadaljeval študij slikarstva.

Velikokrat je slikal slike, podobne tej, ki je pred njim. Podzavest mu je sporočala, da se po tej poti ne pride nikamor. On pa je še kar hodil in hodil v tej smeri. Ni opazil, kolikokrat je padel v prepad, ki se mu je v tej sliki tako nazorno kazal. Po vsakem padcu v prepad je samo hodil do naslednjega in naslednjega ...

Končno je ugotovil, da je na napačni poti. Obrnil se bo in šel po drugi poti. Velikokrat bo moral splezati iz prepada. To vzpenjanja, premagovanje težav bo zelo težko. Življenje nam pred nas postavlja izzive. Plezanje iz prepadov bo postal njegov izziv. Tudi če bo padel nazaj, se bo pobral in šel naprej. Ni pomembno, kolikokrat padeš, samo da vsakič vstaneš in nadaljuješ svojo pot v pravi smeri. Narobe je, da zmeraj iščeš izgovore. Ti izgovori so ga pripeljali tako daleč. Toda po drugi poti, tisti, ki ima cilj, za katerega je vredno žrtvovati svoj čas, premagovati težave, iskati rešitve tako dolgo, dokler jih ne

MEMI PIZZULIN

najdemo, je vredno iti.

»Če se obrnem, in grem po drugi smeri, pa je na sliki žarek sonca. Slediti mu moram.«

»»Drin drin drin drin««

»Ja kaj pa je to? O, budilka me je zbudila iz nočne more. Nočne more? Ne, ta slika v sanjah in zgodba moža za slikarskim platnom mi je pokazala drugo pot v življenje. Danes je nedelja. Po kosilu grem v gozd na sprehod. Usedel se bom pod drevo. Sam bom premislil svoje življenje. Začrtal si bom nove cilje in jim poskušal slediti. Začeti moram poslušati sebe. Ne bom več šel po razpokani cesti ob podrtijah, kakor sem sanjal. Odločil sem se za drugo pot. Toda pot do sebe moram šele najti. Poiskal jo bom. Prepričan sem, da mi bo uspelo.«

~ *** ~

Klementina Sambolič

Po poklicu je profesorica razrednega pouka, univerzitetna diplomirana socialna delavka in magistra znanosti, smer: zakonska in družinska terapija. Je pa tudi supervizorka s področja socialnega varstva.

Zaposlena je v šolstvu, poleg tega pa je tudi predsednica Sinergija, društva za osebno rast in izobraževanje.

Je članica Celjskega literarnega društva, ki se mu je prvič pridružila že leta 2003, kmalu po njegovem nastanku, drugič pa ponovno leta 2018. Kljub temu da je poezijo pričela pisati že v gimnazijskih letih (kasneje se je temu pridružilo še pisanje kratkih črtic v študentskih letih), je svojo prvo pesniško zbirko *Prerajena* izdala leta 2018, svoj avtobiografski roman *Na polju svobode*, ki ga je pisala istočasno, pa pol leta kasneje, leta 2019. Istega leta (2019) je izšla tudi njena druga pesniška zbirka z naslovom *V neskončnost-Infinity*, leta 2020 pa izšla njena tretja pesniška zbirka z naslovom *Očarana* – za njo je literarno recenzijo napisal književnik in literarni kritik Robert Simonišek. Letošnjo jesen, 2021, bo izšlo njeno drugo prozno delo z naslovom *Na koncu tunela je luč*.

~ *** ~

Dejavnost na literarnem področju:

Članica Celjskega literarnega društva

~ *** ~

KLEMENTINA ŠAMBOLIČ

Izdane knjige:

- 2018 - pesniška zbirka: Prerajena
- 2019 - roman: Na polju svobode
- 2019 - pesniška zbirka: V neskončnost-Infinity
- 2020 - pesniška zbirka: Očarana
- 2021 - Na koncu tunela je luč (proza)

~ *** ~

Objave v literarnih revijah:

Novi Obrazi, Litera, Hotenja, Vsesledje.

~ *** ~

Samostojni literarni večeri in dogodki:

Pekarna (Maribor); knjižnica Radeče, 'Špital za 'Prjatlje (Celje),
Knjižnica Ksaverja Meška SG, Antika Celje.

~ *** ~

Sodelovanje na predstavitevah:

Slovenski knjižni sejem, Mozaik besede in vina (Celje), Kongres
socialnega dela, literarna revija Vsesledje.

~ *** ~

OČARANA

V sako leto imam to čast,
da me omamiš s svojimi čari.
Potopim se v tvoje
modrikasto zelene lovke,
pomežiknem v pozdrav
tebi in tvojemu ognjenemu prijatelju,
da me zazibaš nežno ali sunkovito.

Moje večno MORJE!

Vsako leto
imam ta privilegij,
enim dan,
a drugim daljne sanje.
Užijem te krepko,
ko se potopim v to,
kar zame raj je.

Moje MORJE!
...
Pogled,
ki ruši moje zidove
in iz srca
odklenja mi okove.

Meja ni,
do koder seže mi oko,
le beli trikotni,
ki se vzpenjajo,
da segli bi v nebo.

Umirjajo se
valovita tla pod njimi
in se bleščijo v soju
tisočih zrcal.

A nekaj jim ne da miru,
kot včasih meni,
da pljuskejo čez rob
njihovih obal.

...

PREDALEČ

KLEMENTINA ŠAMBOLIČ

seže naše oko
v globine duš,
ki se ne čutijo.

Preveč ČUTIMO tisto,
kar bi morali
in česar nam ni treba.

Preveč BOLIJO krivice,
s katerimi nas žvečijo
in tiste,
ki se dogajajo vsem drugim.

PRETANKA
je naša povrhnjica,
da bi razvila bolj »debel podplat«
in preveč PROSOJNA
naša čista duša,
da bi jo zakrili.

PRELEPA
so za nas čudesa,
da jih ne bi omenili.

In PRESTVAREN
je ta svet za mnoge,
ki so v njegovem žrelu utonili.
PESNIKI ...

~ *** ~

*Dnevnik 18/II***7.1.2021***(Iz (nastajajoče) knjige Na koncu tunela je luč)*

Kako zaključiti knjigo o doživljanju virusa Covida-19, ki mu ni in ni videti konca! Malo nam »nagaja« tudi matematika, ali pa logično sklepanje, bi jaz rekla! Vsi imamo že poln kufer omejitev gibanja, zaprtih trgovin (no, roko na srce, tega tako blazno niti ne pogrešam. Že prej sem v njih prebila maksimalno minimalno možnega časa), šol, knjižnic, kavarn, savn ...

Sama letos prvič v vseh letih, kar imam ritual, da se dobim oz. obiščem prijateljice v Šaleški regiji okrog novega leta, da si voščimo, pojemo skupaj kakšen božično-novoletni domači piškot in spijemo čaj, ki diši po cimetu, jim podarim obvezen izvod svoje najnovejše pesniške zbirke ... No, hočem reči, letos, pardon, lani, sem se vsemu temu morala odreči, saj smo imeli samo pičila dva dni prosta za obiske sorodnikov in prijateljev v drugih regijah; pa še to na božič in novo leto, ko gredo vsi k svojim sorodnikom. Domov k mojim, da sva z mami spekli najbolj njami božične piškote kadarkoli, je že šlo, ampak drugam si nisem upala! Nekako bi me plačilo 400 eur globe kar dobro »speklo po žepu« in resnici na ljubo jih imam za porabiti za kaj pametnejšega.

Prazniki so minili lepo, a realnost nas je ponovno treščila po glavi! Okrog 33 % pozitivnih testov vseh testiranih pove svoje! Že dolgo načrtovano odprtje šol je ponovno preloženo in tej sagi, daljši od vseh mehiških ali turških nadaljevank, ni videti konca! Se mi pa rahlo dozdeva, da smo obtičali v logiki predšolskih otrok, ki ne znajo prav dobro še seštevati; ali pa vsaj ne vedo, da je $1+1=2$. Namreč vsi bi si neskončno želeli odpravo tega virusa, ki ga res že imamo pol kufer

(mimogrede jaz sem za novoletno voščilo na družbena omrežja prijateljem napisala: Srečno, srečno, srečno, naj bo čimmanj tečno!), a nekako nimamo čisto ideje, kako priti tja. Verjamem, da trpi socialno življenje mnogih, ki si na skrivaj dajo duška z druženji »v zidanicah«, kot jih je zašpecal vladni govorec; skratka mnogim so med prazniki dobro puščali ventili in jasno je, da nihče ne zdrži tako dolgo v izolaciji, kot naj bi! Pa vendar; radi bi šli nazaj v šole, a testirali, ali smo sploh usposobljeni (beri: zdravi) za odhod tja, se ne bi! Radi bi živeli mirno, svobodno, kot smo prej, a kako, če bomo (spet) lahko fasali Covid, cepiti pa se nečemo! Sama menim, da je očitno bilo še premalo hudega, vsaj pri mnogih, da sploh čutijo, da imajo po vsem shitu, ki smo ga preživeli v preteklem letu sploh še možnost izbire, kaj bi in česa ne! Očitno bi moral virus napasti prav vsakogar, da bi na lastni koži izkusil, kako se je z njim soočati vsakodnevno, kakšne so posledice in bi se potem morda »pospešeno« podvizal v boju proti njemu? Ne vem, ne razumem prav dobro te logike razmišljanja. Očitno je virus še premalo ljudi »pobral,« da bi se iz tega vsi ostali naučili kakšno lekcijo?

Ko imaš na vagi strah ali boš zbolel za (še) težjo obliko virusa, pristal v bolnici, na ventilatorju in se morda celo soočal s smrtjo, na drugi strani pa strah pred morebitnimi in nedokazanimi posledicami cepiva, potem odločitev ni težka!

Mati narava nas kaznuje tudi z naravnimi katastrofami, ki jim ni videti konca na Hrvaškem! Mesto Petrinja se je v enem od potresnih sunkov dobesedno porušilo! Ljudje so ostali brez domov, »živijo« v avtomobilih, a kljub temu ponosno sporočam, da je ogromno pomoči prispevala Slovenija (tudi sama sem darovala simbolni prispevek)! Ljudje, ki jih poznam, so se usedli v avtomobile, šli na kraj dogajanja, pomagali po svojih močeh ... Srce mi je jokalo ob prizorih glav lutk v razbitih izložbah, pa žrtvah, ruševinah ... tako blizu nas! Za nameček se je smrtno ponesrečil še prostovoljec, ki je nudil pomoč in padel s strehe. In mesto se še kar ne neha tresti!

Potem je tu še dovolilna ameriška tragedija, v kateri so Trumpovi privrženci prileteli v zgradbo, kjer je potekala potrditev Bidna za predsednika in v katerih je s strelom v prsi končala neka protestnica. Mister T. pa še kar ne neha podžigati in »verglati« svoje teorije zarote o ukradenih volilnih glasovih! Noro, res! Včasih imam res občutek, da človeštvo toliko katastrof naenkrat ne bo preneslo in da bo svet, kot ga poznamo, porušen do temeljev! Da bodo naslednje generacije lahko pričele graditi nove temelje, brez bolezni, z na novo zasajenimi drevesi, gozdovi, obdani z neonesnaženim morjem.

Kam gremo? Tole ni videti dobro! Kot da se je mati narava na nas ne le razjezila, ker smo tako mačehovsko ravnali z njo, pač pa razbesnela! Medtem ko mi naivno pričakujemo boljše leto 2021! Pa ja!

In mimogrede, bili naj bi že pred 3. valom okužb s Covidom-19! Ampak mi bomo to že vehementno in stojično zdržali, pri tem, da ne bomo spremenili in naredili prav nič, kajne? Vem, da mi seka cinizem, ampak ne morem si kaj! Če na družbena omrežja objavim zdajle ta zapis, pa me bo najmanj glasnejša polovica prebivalstva dobesedno linčala!

~ *** ~

Justina Strašek

Justina Strašek, roj. Feužer dne 27.07.1950 v Kravjeku, današnji Spodnji Jernej, in to materi gospodinji in očetu kvalificiranemu gozdnemu delavcu Jožefu, kot najmlajša od petih otrok. Prve štiri razrede OŠ je obiskovala na Jerneju in druge štiri v Ločah.

V Mariboru končala Srednjo kmetijsko šolo in nato Višjo agronomsko šolo.

Za branje in pisanje jo je navdušil oče, ker je v dolgih zimskih večerih bral otrokom knjige, ki so izhajale pri založbi »Sinji galeb«.

Njena prva služba je bila pri Agrokombinatu v Mariboru, nato na Občini v Slovenskih Konjicah in kasneje na Upravni enoti v Slovenskih Konjicah, kjer se je leta 2007 tudi upokojila.

Je članica Celjskega literarnega društva. Piše zgodbe, pesmi, pravljice in skeče, ki jih tudi igra. Nekaj njenih pesmi je uglasbenih. Svoja dela objavlja v raznih zbornikih, na spletu pa na Pesem.si, Literarni val in Locutio. Na Radio Maribor in radio Ptuj je nastopala z monologom »Lizika izpod Pohorja«. Dvakrat je bila izbrana na srečanju Starejših avtorjev. S svojo zgodbo »Suho sadje« je zasedla tretje mesto in je bila objavljena v reviji »Mentor«. V samozaložbi je izdala dve knjigi: roman z naslovom Iana in zbirko smešnih zgodb in anekdot z naslovom Nasmejte se z mano.

Kulturni center Maribor ji je leta 2020 izdal pesniško zbirko, ki jo je posvetila svojemu pokojnemu možu z naslovom »Moji ljubezni«.

Ukvarja se tudi s slikanjem. Včlanjena je v Likovno društvo. Udeležuje se slikarskih delavnic Rudolfa Španzla in Janeza Kovačiča. Sodeluje na raznih razstavah. Ob predstavitvi svoje zadnje knjige je imela tudi slikarsko razstavo.

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

KORONA

Najslabši čas za svet
je ukraden čas,
je korona,

so maske,
prepovedi,
testi,
zaprt kraj,
zapet z oblaki,
oblečen v meglo,
drget obraza,
trepetanje ustnic,
samota.

Sence z mirovanjem teles,
beli presledki praznih cest,
prekrižane sanje mirovanja,
nenehna nevidna pot.

Nosimo vsak svojo puščavo.

Sprašujemo se:

»Kdaj bo konec?«

~ *** ~

VSAKO DELO JE ČASTNO

Vsako delo je častno.
Vzameš v roke škarje
ali motiko, žico ali vrv,
vezico ali lopato.

Včasih zardiš.

Ko te sodelavka pošlje v p.m..

Veš, da ne misli nič slabega,

to je le pogovorna fraza.

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

Veš, da obstajajo tudi knjige,
računalniki in pisarne,
v kateri si delal
skoraj štirideset let.

Če nisi bil v pravi stranki
s pokojnino le životariš.
Delaš doma ali tujcu,
vsako delo je častno.

V tujini pade več cvenka
in nihče te ne vpraša
v kateri stranki si
in koliko let imaš na grbi.

Temveč to, kaj znaš
in koliko narediš.
Vsako delo je častno
in včasih zardiš.

~ *** ~

VINO

Zeleni griči so življenje.
Vanje se tvoj duh izpareva.
Čudenje je in strmenje.
Neznanka je, ki skrivnost razodeva.

Tvoje spočetje je molitev,
želja po okusu, harmoniji.
Tvoje zorenje je daritev,
darovana v evforiji.

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

Tvoje rojstvo- martinovanje,
cvet, ki zraste iz brežine.
Pesem soncu, praznovanje.
Rojeno, da oživi spomine.

Tvoje rojstvo se začinja,
ko sok zori v sodih,
oče zemlja, mati sonce, nič ne jenja,
je kletar usoda- vino v sodih.

~ *** ~

FIGURA

Tudi naslednje leto
bosta štorklji gnezdili
na obcestni svetilki,
ko bodo prvošolčki zopet prvič sedali v klopi
in bodo kukavice znesle jajca v tuja gnezda.
Jaz bom tudi takrat slišala
najlepšo pesem v pozni jeseni?
Ko bo
grozdje zorelo v vseh vinogradih
in toča ne bo več oklestila jablan.
Si bom
tudi takrat natočila čistega vina
in ga zlila na šahovnico po poslednji figuri.

~ *** ~

Milena Šimunič

Zelo zgodaj je izražala težnjo po ustvarjanju. Bilo je več smeri želja, a le nekatere so ostale do današnjih dni.

To sta predvsem pisanje in slikanje. Izvajanje enega in drugega jo dopolnjuje in navdihuje. Ko piše poezijo ali

kakšno kratko zgodbo, v sebi čuti potrebo, da to isto misel ali izpoved, prelije z oljem na platno. Tako nastajajo slike, ki jih pokaže na različnih razstavah, doma in v tujini.

Leta 2014 je izdala prvenec poezij, v letu 2016 pa zbirko »Prepletanje«, kjer pokaže vsakega nekaj, v bistvu pa od poezije, kratke zgodbe, do fotografij in nekaj njenih slik. V letu 2021 je izšla »Pesniška pobarvanka« za otroke, ki vsebuje otroške pesmice in ilustracije oz. slike, ki jih je sama naslikala.

Ta njena potreba po ustvarjanju še ne zamira, saj pripravlja kratke zgodbe za mladino, v nastajanju pa je tudi nova zbirka poezij, ter zgodba o Titi.

~ *** ~

BESEDA

Beseda v tisočerih odtenkih
kot listje v jeseni,
pod soncem osvetljeni,
ostaja v srcu in pleni.
Ostaja nepozabna,
v dobri nameri,
včasih ožge in pusti te,

v popolni pozebi.
Beseda je nepozabna,
razveseljuje in včasih,
močno zaboli,
a to je življenje,
ki te razžira in krepi.

~ *** ~

VARUŠKA

Renata je Tito odpeljala domov in jo predstavila svojemu možu, ki se je predstavil kot Janez. Odpeljala jo je v otroško sobo, kjer je stala otroška posteljica, v njej je ležal njun sin Domen. Bil je živahen fantič, star leto in pol. Živahno je mahal z ročicami in nožicami ter se oglašal z samo njemu znano govorico. Tita ga je takoj vzljubila. Spominjal jo je na Sanjo, ko je bila iste starosti. Ob spominu na njo jo je stisnilo pri srcu. Na srečo je Renata ves čas govorila in ji vse mogoče razlagala tako, da ni imela časa, da se predaja spominom. V sobici je stal kavč, majhna mizica in stol, ter omara za oblačila. Sobica je bila lepa in svetla. Na velikem oknu so visele svetlomodre zavese. Titi je bila soba takoj všeč. »Tukaj na kavču ti bom postlala, stvari pa imaš tako malo, da jih lahko imaš kar v kovčku«, je razlagala Renata. »V omari so Domnove stvari, zato ničesar svojega ne zlagaj v njo!« »Lahko koristiš našo kopalnico in stranišče, ki ju moraš redno čistiti.« »Ob nedeljah boš jedla z nami, v kuhinji in takrat moraš kuhinjo tudi pospraviti!« »Janez dela samo ponoči, zato moraš biti čim tišja čez dan, kadar bo spal. Midve bova delali v izmenah, ko bom jaz v službi, boš ti doma in obratno.« Tita je samo pokimala. Bila je vesela, da bo imela kje živeti, delo pa je tako ali tako obvladala.

Življenje pri Renati se je Tita hitro privadila. Skrbela je za Domna, ga previjala in hranila, ter mu pela uspavanke. Kopala ga je Renata sama. Vsak dan je hitela domov, da ne bo Domen sam. Na hitro se je ustavila le v trgovini, da si kupi sendvič za kosilo in jabolka, za

večerjo pa pašteto in kruh. Hrano za Domna je pripravljala v kuhinji, nikoli ni pomislila, da bi vzela kakšen grižljaj zase, čeprav je bila velikokrat lačna. Denarja, ki ga je imela pri sebi, je zmanjkovalo, zato si ni mogla privoščiti kaj več kot sendvič na dan in tu in tam, kakšno malenkost za večerjo. Do prve plače v tovarni je bilo še pol meseca. Toplo hrano je jedla le ob nedeljah pri Renati. Bila ji je zelo hvaležna za te obroke hrane. Kuhal je predvsem Janez. Renata se je pritoževala nad utrujenostjo, zato je doma počivala. Janez je vse postoril kar sam. Tita je bila presenečena, vendar tega ni pokazala. Ni se marala vmešavati v njun odnos. Bila je zadovoljna s toplim obrokom ob nedeljah. Z veseljem in z novo energijo je vsakokrat pomila posodo in počistila kuhinjo, medtem ko sta Janez in Renata, odpeljala Domna na sprehod. Med tednom sta se z Renato srečevali pri vratarnici tovarne, ena v službo, druga domov. V tem času je Domen spal, zato sta bili obe mirni glede njega, pa tudi Janez je bil doma, za vsak slučaj, če bi se med tem časom slučajno prebudil.

Ko je bila Tita v dopoldanski izmeni, ji je Renata vedno bolj pogosto naročala, da pospravi stanovanje, še posebej, da pomije posodo in pospravi kuhinjo, ker ona ni imela časa. Sčasoma je to postala stalnica in Renata ji ni več naročala, ker je bilo samo po sebi umevno, da bo Tita vse uredila. Tita se ni pritoževala, bila je navajena težkega dela in je ob skrbi za otroka postorila še vse ostalo. Zvečer je od utrujenosti hitro zaspala. Ob neki priložnosti jo je nagovoril Janez in se ji zahvalil za pomoč v gospodinjstvu. Povedal ji je, da mora drugače vse sam postoriti, ker pride Renata zelo utrujena iz službe in mora počivati. »Takšna je, od kar imava Domna,« je še dodal. »Sedaj sem se že navadil in po nočni službi niti ne potrebujem veliko spanca,« je nadaljeval Janez. Titi se je Janez, ki je bil zmeraj prijazen do nje, zasmilil. Včasih ji je ponudil kakšen sendvič ali kaj drugega. Z veseljem ga je vzela in pojedla. Nikakor ni razumela, da moški vse sam postori v gospodinjstvu, česa takšnega še ni videla niti slišala. Rada mu je pomagala. Ko je bila hudo utrujena, vsaj ni čutila lakote,

ki jo je vedno bolj pestila. Ko je dobila prvo plačo, je najprej šla v lokal, ki se je nahajal blizu tovarne in si tam naročila enolončnico. Najedla se je do sitega. V lica se ji je povrnila barva in v sebi je čutila val energije. Renata ni zahtevala denarja za najemnino, ji je pa zato nalagala še več dela. Skoraj eno leto je že minilo, kar je živela pri Renati. Domen je shodil, zato ga je morala še bolj paziti. Renata in Janez sta ob sobotah hodila k prijateljem na obiske ali na kakšno slavno rojstnega dneva. Tita je morala ostati doma in paziti Domna, ter pospraviti stanovanje.

V službi je delo teklo po ustaljenih tirnicah. Sodelavci so Tito velikokrat spodbadali, da se jih izogiba. Vabili so jo v njihovo družbo, kar si je tudi Tita želela, vendar ni imela časa. Bila je mlada in željna druženja in zabave. Do sedaj je poznala samo obveznosti in delo. Nekega dne se je opogumila in vprašala Renato, če sme na druženje s sodelavci. Renata ji je obljubila, da se bosta nekako že uskladili. Po premisleku ji je Renata sporočila, da se lahko dogovori za druženje enkrat na teden. Tita se je zelo razveselila in takoj povedala sodelavcem, da bo prosta eno popoldne v tednu. Dogovorili so se, da se dobijo v bližnjem lokalu, prav v tistem, v katerem je jedla topli obrok. Tita je bila presenečena, ko jih je zagledala v lokalu. Združili so tri mize in posedli okoli njih. Bili so vesela družba in po nekaj kozarčkah pijače se je v lokalu že razlegala pesem. Tita ni pila alkohola, le sok, kar pa ni bila ovira za njeno dobro voljo. Peli so zelo ubrano in Tita ni dolgo oklevala, ko je tudi sama zapela z njimi. Bili so navdušeni nad njenim petjem in so jo pohvalili, da ima izredno lep glas. Navdušena pa je bila tudi Tita, saj si ni niti približno predstavljala, da je lahko tako lepo in sproščujoče v njihovi družbi. Dobivali so se vsak teden in prepevali do večera. Veselila se je teh srečanj, saj je najbolj uživala v petju.

Tita je opazila, da je Renato začelo motiti njeno dobro razpoloženje. Začela je tarnati, kako je utrujena in da ne more vse sama postoriti, medtem ko se Tita zabava. Da bi se izognila Renatini

MILENA ŠIMUNIČ

slabi volji, je naslednje srečanje s sodelavci odpovedala. Renata je bila zadovoljna, sodelavci pa so začeli pritiskati na Tito, da se jim pridruži. Tita je zelo pogrešala trenutke druženja s sodelavci . Manjkala ji je sprostitvev in petje, ki ga je imela tako rada. Bila je žalostna in ni vedela, kaj naj stori. Med željo in možnostjo ni videla povezave. Po dolgem razmišljanju in tehtanju možnosti se je odločila, da si poišče stanovanje. Po dobrem meseci dni ji je uspelo. O tem je obvestila Renato, ki ni bila prav nič navdušena. Tita se ji je zahvalila za možnost bivanja pri njih, objela in poljubila je malega Domna in odšla.

~ *** ~

Ivan Šokič

Ivan Šokič je soustanovitelj in odgovorni urednik spletnega portala Znanstvena fantastika - spletnega portala za spekulativno književnost ter pomočnik odgovornega urednika revije Supernova. Njegove objavljene znanstvenofantastične in fantazijske kratke zgodbe lahko najdete v edini slovenski reviji za fantazijsko književnost – Supernova, društveni reviji Celjskega literarnega društva

Vsesledje, NMN reviji 2017, na spletnem portalu Znanstvena fantastika, tedniku Demokracija ter mesečniku Življenje in tehnika. Njegov glavni namen je prepričati prihajajoče generacije, da lahko dobro spekulativno književnost najdejo tudi v slovenskem jeziku, namesto da bi takoj posegali za angleškimi prevodi. Da bi se to lahko uresničilo je potrebno tako brati kot pisati spekulativno književnost v slovenščini.

~ *** ~

Dan, ko je Troja obstala

Po desetih letih neprestanega vojskovanja pred mestnimi vrati si je Troja končno oddahnila. Vest o zapuščenem grškem taboru je razneslo po mestnih ulicah hitreje od najhujšega požara. Matere so objemale hčere in skupaj točile solze radostnice, očetje pa so trepljali sinove in polnili ulice z vzkliki sreče. Vojne je bilo konec.

Enej se je stežka prebijal skozi množico, ki se je gnetla na mestnih ulicah. Svoje može je potrpežljivo vodil proti mestnim vratom in se z vrha s cvetovi okrašenega žrebca nasmihal ljudem, ki so ga oblegali z vseh strani.

Z ene od streh so mu vzklikali fantiči z lesenimi meči v rokah. Pomahal jim je in videl, kako so njihovi obrazi zažareli ob spoznanju, da jih je opazil sam trojanski junak. Lahko si je bilo predstavljati, kako bodo o tem pripovedovali še v pozni starosti, z vnuki, zbranimi okoli domačega ognjišča.

Z vrha trojanskih zidov se je slišal zmagoslavni spev Apolonovih salping, ki je naznanjal kraljev nagovor ljudstva pred mestnimi vrati.

Kralj Priam je vstal iz nosilnice in se z eno roko oprl na zlato sprehajalno palico, medtem, ko ga je z druge strani podpirala kraljica Hekuba. Deset let nenehnih skrbi je pustilo pečat na starem kralju. Njegove oči, nekoč modre in jasne, so postale motne in težke.

Množici ni bilo mar, kralja so pozdravili z divjim rjoventjem, kakršnega mesto ni slišalo, vse odkar je Hektor prvič odbil napad Ahajcev.

Za kraljevim parom je stala Helena, vir vseh trojanskih nadlog, v družbi svojega novega moža, Parisovega brata Delifoba.

Enej je še vedno obžaloval, da ni trdneje nasprotoval, ko jo je Paris pripeljal v mesto, da je pustil Kasandro samo. Še bolj ga je težilo, da ni vztrajal, da bi Heleno po Parisovi smrti vrnili Menelaju, njenemu zakonitemu soprogu v očeh bogov. Obljubil si je, da ne bo nikoli več dopustil, da bi bila še kdaj prelita ena sama kaplja trojanske krvi zaradi njegove neodločnosti. A vse to je bilo brez pomena, zmagali so.

»Zmagali smo.« je zaključil Priam in se sesedel na stol pod obzidjem.

Klici »naj živi kralj Priam« so se mešali z vzkliki Eneju in v spomin padlemu Hektorju. Začuda ni bilo nobenih vzklikov pokojnemu Parisu, čeprav je sam pokončal Ahila, največjega od Ahajcev.

Ponovno je zaigral zbor salping, ki je naznanjal, da je napočilo obdobje miru. Mestna vrata Troje so bila po desetih letih spet odprta.

Vojščaki z Enejem na čelu so vodili zbor proti zapuščenemu grškemu taboru. Kjer je še pred nedavnim stal mogočen tabor, so bile samo še sledi zогlenelih palisad in zapuščenih tabornih ognjev. Sredi

tabora se je v nebo dvigovala ogromna lesena struktura, ki je spominjala na konja.

Pod vznožjem veličastnega konja je sedel osamljen Grk.
»Pozdravljeni, sinovi Iliona, naj vam bo Apolon vekomaj naklonjen!«
je zaklical zbrani množici.

Enej je z izdrtim mečem prijahal bližje. »Kdo si, Ahajec? In kaj počneš tu, ko pa so tvoji odpluli že sinoči?«

»Po tvojem jasnem licu in odločnem glasu vidim, da si božanske krvi in mil bogovom.« Grk se je odkašljaj in nadaljeval. »Sem Sinon, sin Sizifa, princ Epira. Tu nisem po lastni krivdi, ampak po krivdi svojega očeta.«

Enej je spodbodel konja in se Grku približal z druge strani. »Kako to misliš? Govori!«

»Žrec je mojim rojakom prerokoval, da če si želijo varno plovbo domov, morajo za sabo pustiti kri najbolj mrzkega bogovom. Tako je zaradi mojega očeta kazni doletela mene.«

»In kam praviš so odpluli Ahajci?« ni odnehal Enej.

Sinon je skomignil z rameni. »Domov, vsak v svoj pristan. Kralji niso imeli kaj dosti besede, po desetih letih bojev pred vrati Iliona so možje želeli nazaj domov k svojim ženam in otrokom.«

Med množico, ki se je nabrala okrog visokega konstrukta se je razlegel val odobravanja.

»Uvideli so, da se, vse odkar sta umrla največja med Grki, ne morejo kosati z junaki, kakršni so Enej in Priamovi sinovi.«

Ljudstvo je vzklikalo.

»Prosim odpuščanja, a moji rojaki so sklenili, da ni vredno umirati v stotinah samo zaradi ene žene. Na koncu so še Lakedaimonci prisilili Menelaja v vrnitev domov.«

Grk si je s spretnim govorjenjem pridobil naklonjenost ljudstva. Eneju to ni bilo niti najmanj všeč. »In tole?« je vprašal Enej in pokazal na konja, ki so ga zgradili Ahajci.

»Daritev zaščitnikom Iliona. Moji rojaki se niso želeli zameriti

bogovom. Ta konj naj bo večni opomnik nepremagljivosti ilionskih zidov.«

Slišati je bilo mrmranje. »V mesto z njim!« je zaklical glas iz množice. »Na glavni trg! V mesto!« je povzela množica.

»To bi bilo imenitno.« se je pridružil predlogu Ahajec.

Skozi množico se je s pomočjo sinov v ospredje prebil razjarjen Pozejdonov svečenik Laokont. »Bojte se Ahajca in njegovih darov!« je vpil. »Konja moramo darovati bogovom.«

Iz množice je bilo slišati neodobravanje.

Sinon je hitro poskočil. Enej je bil prepričan, da je na njegovem izrazu ujel strah. »Kaj bi res rad užalil bogove, Laokont? Moji rojaki so to darilo posvetili Troji. Bogovom niso po godu daritve iz druge roke.«

Laokont se je s prezirom zazrl v Sinona. »Ne bom dopustil, da Troja propade zaradi lahkomiselnosti in igračkanja z bogovi. Ti, Sinon, bi to moral razumeti bolje od nas vseh.« je rekel in zapičil kopje v lesenega konja.

Množici ni bilo všeč, kako svečenik govori z Ahajcem. Kričali so na starca in ga zmerjali z bogokletnežem, pogumnejši so vanj metali sandale.

»Spomnite se Kasandrinih besed!« je vpil nanje Laokont, kakor jezen učitelj na svoje učence.

Množici ni bilo do potrpežljivosti. Enej je dvignil roke, da bi pomiril ljudstvo, a brez uspeha. Kralj Priam je nemočno opazoval dogajanje, ni imel moči, da bi naredil karkoli. Leta vojne so ga izčrpala.

Stari svečenik se ni pustil. Vztrajal je pri svojem in rjoval na množico, naj mu prisluhne.

Množica je nazadnje onemela. Laokont je začel pozivati Trojance, naj premislijo. Naj ne bodo predrzni v zmagi in se zamerijo bogovom.

Enej je hitro ugotovil, da množica ni utihnila zaradi vztrajnosti Laokonta.

Sledili so kriki in kaos.

Okoli prednjih nog lesenega konja sta se vzpenjali dve ogromni kači, zapičenega kopja ni bilo več. Kači sta planili na Laokonta, ki jima je kazal hrbet. Njegova sinova sta nemudoma pohitela na pomoč očetu, a sta ju kači ukleščili v svoj železni primež.

Ljudje so se v paniki, ki jih je zajela bežali stran, dokler ni v prerivanju, ki je sledilo, marsikateri Trojanec obležal na tleh.

Enej je nemo opazoval dogajanje. *Niti kaplja trojanske krvi*, se je spomnil obljube, nato pa z izdrtim mečem planil na kači, ki sta dušili svečenika in njegove sinove. Sekal je po nabreklem mišičastem tkivu, dokler od dveh kač niso ostali samo razmesarjeni kosci. Utrujeno je zapičil meč v lobanjo še migetajoče mrtve pošasti in pomagal svečeniku na noge.

»To je znak!« je še vedno hlastajoč za zrakom zavpil svečenik.

»Daritev Ahajcev pripada bogovom!«

Vojaki, ki so stali v bližini so se nemirno prestopali.

Laokont je povlekel Eneja k sebi: »Bogovi zahtevajo žgano daritev, ta konj ne sme nikoli stopiti v naše sveto mesto.«

Enej je nemo prikimal.

Sinon je že začel ugovarjati.

Enej mu je s pestjo zaprl usta, da se je Grk sesul na tla. Pomignil je vojakoma, naj ga zvezeta. »In ne pozabita na usta!«

Leseni konstrukt je zgorel v krikih neodobravanja množice. Sinon je neutolažljivo točil solze za konjem, ki je bil namenjen Troji, a je pristal v rokah bogov. Kasandra je stala poleg svečenika in jokala. Enej pa se je šele zdaj zavedal teže svoje zaobljube. Pokljanje lesa se je mešalo z zvoki divjih dajmonskih krikov. Bogovi so sprejeli žrtveno daritev.

~ *** ~

Vanja Tajnšek

Je avtorica priljubljenih knjig za otroke *Zaspančki* – zakaj se ti ni treba bati teme (tudi v angleškem prevodu) in *LiliLulí* – navihana čarovniška najstnica, je izdala tudi dvojezično knjigo *VANJA RAW*; skozi oči fotografa - kritičen pogled na svet, ki nas obdaja, izguba moralnih vrednot, motivi, ki dajejo misliti ... a tudi pozitiven duh in humor, v kateri

lastne fotografije dopolnjuje s pisano besedo.

Pred kratkim pa je izšla tudi njena prva zbirka kratkih zgodb - **Kotaleče se frnikole**.

»Zgodbe tvorijo zanimiv in zgovoren mozaik sodobne vsakdanjosti, z vsemi skrbmi, strahovi, dvomi, prepričanji, izkušnjami, predsodki, sanjami, užitki, miselnimi akrobacijami in dogodki, še pomenljivejši pa so premolki, pazljivo posejani po besedilih, ki še poudarijo tisto, na kar namigujejo že besede, ali pa bralca spodbudijo, da ponovno premisli o prebranem in se vpraša, ali ni morda česa spregledal.« (*dr. Andreja Jezernik*).

»Kotaleče se frnikole je spretno spisana zbirka zgodb, ki Tajnškovo izpostavi kot avtorico z občudovanja vredno pozornostjo na detajle ter tendenco k razgaljanju bolečih slik našega vsakdana.« (*recenzija Vid Šteh*).

Nekatere od zgodb so bile tudi nagrajene in objavljene v različnih literarnih revijah.

~ *** ~

Metulj

»N ocoj sem sanjala o metuljih. Več jih je bilo, ampak vsi, razen enega, so bili rjavkasti,« je prekinila neprijetno jutranjo tišino. »Velikih kril. Res velikih. Kot tiste ogromne večče, ki jih v avgustovskih jutrih s kljuni pobijejo vrabci, da od njih ostanejo le v jutranji sapi poplesujoča krila,« je še dodala in nato utihnila, ker se je zbala, da bi jo govoričenje moglo dekoncentrirati in bi polila sveže kuhano kavo, ki mu jo je pravkar nalivala v skodelico.

Ni komentiral njenih sanj. Rezal je pečeno slanino in si jo v koščkih natikal na vilice, kjer je bila za družbo grižljajem umešanih jajc. Še preden je prekinila curek vroče črne tekočine, je že segel po skodelici in si jo ponesel k ustom.

Zadržala je dih – stara navada – in upala, da mu bo kava všeč. Ni maral sladke kave. Kaj šele mleka ali, bog ne daj, smetane v njej. Glasno je srknil, jo malček povaljal po ustih in odložil skodelico.

Oddahnila si je – bil je tiho.

»Aja. Vsi razen enega so bili rjavi,« je nadaljevala s pripovedovanjem, kot da bi ne bilo pravkar kratkega predaha, v katerem se ji je komaj opazno zatresla roka. »Eden, najlepši, pa je bil rumen. Ampak najprej sploh nisem vedela, da bo rumen. Pravkar je lezel iz zapredka in še sploh ni razprl kril.«

Segel je po zadnji rezini kruha. Za vsak slučaj jih je že prej narezala in skrbno zavila v laneno servieto, na katero je pozimi izvezla IHS. V majhno pleteno košarico – kupila jo je neko nedeljo na sejmu – je zdaj, v vzorcu ribje kosti, zložila kose koruznega kruha in jo položila predenj, na levo stran krožnika.

Sama ni nikoli zajtrkovala. Med dlanmi je stiskala keramični lonček, na katerem je bil napis *Verjamem*. Vsaka črka je bila drugačne barve. Vesel napis, bi se lahko reklo, le veliki V je bil že malce obdrgnjen in je kazil podobo. A nič zato, imela ga je rada.

»Si vedel, da mora metulj sam predreti ovoj in si nekako napolniti krila, da lahko potem poleti in ...«

»Gosenice je treba pobit!« jo je grobo prekinil.

Za nekaj trenutkov sta se spogledala in napetost v zraku je bila otipljiva. Čisto lahko bi jo prijel, a bi te spekla, udarila, ti za hip ustavila srce. Strah ji je zamrznil izraz in gube okrog ust so se poglobile, oči pa razširile v dve veliki beli krogli s črnima pikama. Še vedno se ga je zbala, ko je grozeče zarobantil, a ni se ga več bala kot nekoč, pred leti; in on je to vedel.

Njun zakon je bil malodane dogovorjen, vsem samoumeven. Družila sta se namreč od malih nog – bil je sosedov. Nikoli ga ni prav zares marala, saj je bil pretepaški fakin, in izza žive meje je znal vanjo metati kamenje, ko je obešala sveže oprano perilo. Kadar je zgrešil in je kamen pristal v beli rjuhi, je pustil grd madež, ki ga je morala zagovarjati pred strogo mamo, saj je bila ta prepričana, da je bila pri obešanju nepazljiva. V popoldnevih, po šoli, je po dvorišču lovil kokoši, vse dokler tega početja ni prekinilo dretje njegovega ali pa njenega očeta, naj vendar že neha preganjati upehane kokoši, saj bodo drugače nehale nesti jajca. Uboge kokoške je proti večeru, ko so se reve prestrašene odpravile proti odprtini, ki je bila izdolbljena v hlevska vrata, pričakala z dodatno pestjo pšenice, in tu pa tam je katero celo vzela na krilo in jo z božanjem tolažila, da je zaspala kar v njenem naročju.

Z leti je zrastel v postavnega mladega moškega, na katerem so se rade ustavile dekliške oči. Rad je plesal, objemal dekleta okrog pasu in si stiskal k prsim njihove jedre dojke. Tudi sama se je rada zavrtela in zaradi nje so si fantje včasih celo skočili v lase. Dokler ni enega takega krega prekinil on sam, ko je stopil ob njo, ji preko ramen pokroviteljsko položil roko in rekel: »Ta je moja!«

In je postala. Njegova.

Njun zakon je bil povsem zgleden. Bila je celo presenečena nad pozornostjo, ki ji jo je namenjal. Vozil jo je na tržnico, v trgovino, da njej ni bilo treba nositi težkih vrečk, pa na pokopališče in ob nedeljah

v cerkev; celo k zdravniku, *da ji bo v oporo*, je rekel. Veliko je delal na zemlji in okrog hiše opravkov nikoli ni zmanjkalo, a zanjo je vedno našel čas. Bila mu je hvaležna za skrb, zato se je tudi sama trudila biti dobra žena. Vstajala je pred njim in poskrbela za zajtrk, kosilo je bilo vedno pravi čas na mizi, srajce zlikane na rob in nikoli mu ni rekla *ne*.

Potem pa je nekega dne sedla na kolo in se odpeljala v pekarno.

Ugotovila je, da nima kvasa – sicer je kruh prav rada pekla sama, ker mu je bil njen, v krušni peči pečen, najslajši. Uživala je v vetru, čeprav ji je vozal lase, medtem ko je poganjala pedale, da so se škripajoče-cvileči glasovi izmenjevali kot v poskočnem notnem zapisu. Iz papirnate vrečke, ki jo je položila v košaro pred sabo in jo pazljivo založila s črnim šalom, ki ga je krasil rob drobno vezenih belih cvetk, je kupal krajec sveže pečene štruce in ni se mogla upreti – kar med vožnjo je odtrgala košček hrustljave skorje in si jo stlačila v usta. Bil je slasten, *skoraj bolj kot moj*, je pomislila. Na členke prstov, ki so objemali desni ročaj, s katerega je – bog ve, kdaj – odpadel košček črne plastike, je nenadoma sedel metulj. Od presenečenja je najprej zajela sapo, nato pa se ji je iz grla izvil tako zvonek smeh, da je sosedov šekasti maček radovedno privzdignil glavo nad travnate bilke.

Bila je tako srečna.

Stopila je v kuhinjo in klofuta, ki jo je zadela, jo je zbila po tleh.

»Prasica! Kod si se gonila?!«

Sploh ni vedela, kaj se ji je zgodilo, le vprašanja so se z neskončno hitrostjo zaletavala ob stene razuma in zahtevala odgovore in pojasnila. Postavila se je na vse štiri in poskušala doseči štruco kruha, ki se je skrila pod prevrnjen kuhinjski stol. Ni je dosegla.

Po tistem se je vse spremenilo. *Postal* je drug človek, tak, ki je vsak najmanjši razlog izkoristil za poniževanje, in klofute so postale nekaj vsakdanjega. Še najbolj varno se je počutila, kadar je šel od doma, pa čeprav se je nemalokrat vrnil pijan in nasilen. Imela je vsaj

VANJA TAJNŠEK

kako uro zase, kako uro, ko je lahko svobodno zadihala in razmišljala, ne da bi ji strah kratil tok misli. Še danes se sprašuje, od kod ji pogum, ampak nekega dne, ko se je zopet razkoračil pred njo – bila je skoraj pol metra nižja od njega – in še preden bi ji udarec odpihnil zadnji atom želje po upor, je skočila v zrak in usekala. Obstala sta v šoku. V tišini. Njemu je iz zevajoče rane na prebiti ustnici tekel potok krvi in kapljal z brade na brezhibno zlikano srajco, njej je kri tekla iz prebitega členka drobne, pogumne peščice.

»O! Saj se pa tebe tudi prime!« je rekla, in skoraj bi se zasmejala ob lastni domislici.

Zavedla se je, da stiska zobe, zato je popustila pritisk. Srknila je jutranji čaj. Bil je vroč, a nič zato. *Danes moram prezračiti in pospraviti spalnico. Morda se potem celo odpeljem po sveže kruh.*

Odprla je omaro in pred njo so se, lepo viseči na obešalnikih, zvrstili vsi odtenki od umazano bele do črne. Z dlanko je nežno pobožala rokave in čutila različnost materialov. Siva satenasta bluza za v službo, tkan svetlo siv kostim za v mesto in cerkev, jekleno siva jopica z velikimi črnimi gumbi na štiri luknje za vsak dan, modrikasto siva obleka, na kateri se je iskrila pozlačena broška, za edino službeno zabavo na leto, črn volnen zimski plašč in pod njim ... pod njim je bila njena mala skrivnost, ki je čakala na pomlad.

Enkrat je na spletu, med množico reklam, zagledala manekenko v čudovitem suknjiču. Všeč ji je bil ovratnik. Rada je imela stoječe ovratnike, ki so se lepo prilegali liniji vratu, in njena je bila dolga in prav elegantna. Kliknila je na črna in si ga ogledovala. Morda pa je res že čas, da si kupi nov suknjič, ki ga bo lahko nosila tako h krilu kot k hlačam. In črna gre odlično zraven sive.

Ampak, rumena tudi!

Klik.

~ *** ~

Nada Tržan Herman

Nada Tržan-Herman, rojena v Celju leta 1950. Po končani gimnaziji je končala študij farmacije in kasneje magistrirala v Londonu (City university). Zdaj, ko je v pokoju, spet živi v Celju in je prostovoljka v hospicu in na telefonu v duševni stiski (Sopotnik). Ima čas, da igra klavir in skrbi za vrt in ko dobi

navdih, napiše kakšno pesem.

Med službenimi papirji se je tudi nekoč našel kakšen verz. Močno pa jo je navdahnila poezija Andreja Brvarja. Zazdelo se ji je, da bi lahko pisala bolj svobodno, pripovedno in v posebno lepem spominu ji je ostal njegov nastop leta 2017, ko je prejel Zlatnik poezije.

Druženje v Celjskem literarnem društvu je prijetno in marsikdaj dobi idejo za pesem prav v iskrivem pogovoru na delavnicah in drugih prireditvah.

~ *** ~

ANGELI LJUBEZNI

Ljubezen je proces resnice.
Težko spoznati je resnico!
Še težje vedeti, kaj je ljubezen,
ker ta zasidrana je v srcu, ne v umu.

Težko prenesti je spoznanje,
kdo si v jedru – v resnici!
Težko živeti je ljubezen,
če ta ves čas odzvanja v srcu.

NADA TRŽAN-HERMAN

Ta zven, ta pok, to hrepenenje,
to čustvo, ki želi si Minotavra,
da nežno liže solze poželenja.

Ljubezen pa včasih je kakor bolezen,
napolni človeka s sladkim prividom:
na nebu so angeli ... tako kot v Berlinu ...

~ *** ~

TAMARISKA

Je dan, ko kričal bi v solzah
in hkrati pel od silnega veselja!
Ozrem se tja čez cesto, na livado,
kjer so posekali mi tamarisko.

Vejice zelene tkale so pomladno mrežo,
puhasti cvetovi kot metulji v zraku!
Kako veliko volje do življenja!
Kako velika krošnja v enem letu!

Potem pa mine vse v trenutku.
Brez upanja, brez možnosti vrnitve,
da štor bi spet pognal k nebu.

V mislih nemogoče je mogoče;
v brezupu lastnem se rodi hotenje,
da zasadim prav tako tamarisko.

~ *** ~

ČUDEŽI

P ostojska jama – lepa, zagonetna! Čudež?
Seveda ne – vse pojasni nam kemija:
kako raztaplja se apnenec s časom,
kako nastajajo kamniti stalagmiti ...

Je kroženje breztežno okoli Zemlje čudež?
Seveda ne! Zakone fizike poznamo!
Geostacionarno točko zračunal je Noordung
in danes je mravljišče satelitov.

Je čudež, da našla sva se v objemu?
Seveda je, dokler se ne dokaže,
da zvezdni prah smo v objemu Gaje ...

Da sva neznatna delca energije,
da s svojim umom padla sva iz časa
in dala možnost času iz vesolja.

~ *** ~

SANJARJENJE

T la cvetijo od ljubezni, kadar v mislih me objemaš.
Postelja diši po školjkah, kadar v mislih me objemaš.
Kostanji rdeči zacvetijo, vlak spominov jih prinese,
v vlaku raste iluzija, kadar v mislih me objemaš.
Raziskuješ ... presežek sanj v sebi iščeš ...
Koplješ v srce, v možgane, kadar v mislih me objemaš.
Kožo slečeš, čas ustaviš ... telo duhovno, duša pa telesna ...
Postavljaš si vprašaj, klicaj, kadar v mislih me objemaš.
Fascinantni so strasti otoki - dva v enem sprejmejo kot biser.
Ljubezen si nadene še en biser, kadar v mislih me objemaš.

~ *** ~

Marko Vitas

Marko Vitas se je rodil 23. marca 1966 v Ljubljani. Po maturi na Srednji kemijski šoli v Ljubljani se je vpisal na Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo, kjer je leta 1990 diplomiral na Oddelku za kemijo in kemijsko tehnologijo, smer kemija. Leta 1995 je uspešno zaključil magistrski študij biokemije na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo. Med podiplomskim izobraževanjem ga je pot zanesla tudi

na strokovno izpopolnjevanje na University of Sheffield, Velika Britanija. Po letu 1995 je nadaljeval s študijem in znanstveno raziskovalnim delom. Leta 1999 je uspešno ubranil doktorat znanosti s področja biokemije in molekularne biologije na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. S sodelavci je objavil več strokovnih in poljudnih člankov doma in v tujini, ki so bili večkrat citirani. Poleg naravoslovja so njegove velike strasti književnost, filozofija in zgodovina. Do sedaj je izdal leposlovne romane *Vetrovi stepe* (2010), ki predstavlja literarizirano biografijo legendarnega kralja Atila, erotičnega trilerja *Prometheus* (2011, psevdonim Živko Ivančič), znanstveno fantastične distopije »2084« (2012) in zgodovinske povesti *Rimska cesta* (2016), ki obravnava dogajanje v Karnioli v času upora Ljudevita Posavskega, ter zbirki kratke erotične proze *Pozna trgatev* (2013) in *Ledena trgatev* (2017).

~ *** ~

BELO IN ČRNO

(Apolon in Dioniz)

Bela je bela, svetloba je bela,
zvezde so bele, Mlečna cesta,
bela je muza, o moj bog Apolon.

Zrem v gorsko jezero zaspanih meglic,
a sanjam duh kruha iz krušne peči
črna prst zagrne nebesni svod
na obzorju demon iz temine - Dioniz.

~ *** ~

Zarečene sanje

od: natasa@teleport.com
za: nina.zupanc@vozelj.net
datum. 15. oktober, 2020, 13:44
zadeva: Zarečene sanje

Draga Nina,

Minilo je že dosti časa in preteklo mnogo vode, odkar sva zadnjič kofetkali, se slišali ali si izmenjali elektronska sporočila. Pred nekaj dnevi oziroma nočmi sem imela grešne sanje, ki jih moram nekomu izpovedati, seveda najraje tebi, ki si moja najboljša prijateljica. Takole je bilo v mojih sanjah:

Stala sem pred avtomobilom, neke nedoločene znamke. Težilo me je, da se zarečenega kruha pač največ poje. Že na prvi pogled me je prevzela njegova zapeljivost čistih linij, popolna blesteča apolinična lepota. A ker je po Nietzscheju celostna umetnina sestavljana tudi iz dionizičnega dela, ki z apoliničnim tvori neločljivo celoto, se odločim,

da ga preizkusim in odkrijem še njegovo dionizično domeno. Vsaka zmenkarija se začne oziroma ima svoj prvi zmenek. Sesedem se za volan. Zahrumi galop kakih dvesto živahnih konjičev, ki me čvrsto priklenejo v školjkasto oblikovan sedež. V mojih sencih dionizično zazveni več sto cerkvenih zvonov. Dih in izdih. Drvim po vrhniškem klancu. Za seboj puščam počasnele. Predajam se pišu zraka. Na Uncu zapustim avtocesto in se podam po Kačjih ridah. Igram se z orjaškim navorom in preizkušam, do kam smem. Podvozje se izkaže za čvrsto in hkrati dovolj mehko, da požira neravnine, kot bi me gladila čvrsta, a hkrati nežna moška roka, ki vedno znova in znova zahteva čedalje več. Potem srebam kavico in se sladkam s torto v enem izmed opatijskih lokalov. Ponovno grešim, tokrat s slastnimi kalorijami. Nazaj pa čez Knežak, kajpada. Drvenje po serpentinah je ena sama vesela trgatve. Malo manj vesela postanem, ko me na Šembijah na laser ujame policist. Nataknjena ima temna, refleksna sončna očala, tako da ne morem vedeti, kam natančno motri. Napiše mi kazen ter me pospremi z opominjajočimi besedami: »Naj ti bo to v poduk, da ne boš več podila, kjer je hitrost omejena!« Potem me neusmiljeno prebudi na budilko naravnan prenosni telefon.

Draga Nina, ne vem, kaj pomenijo te tako silovito doživete sanje, ki sem ti jih pravkar zaupala. Po spletu sem iskala na straneh, posvečenih psihoanalizi, za morebitno razlago, pa nisem ničesar našla. Le na strani s sanjskimi bukvami sem našla navedbo, da avto nekako simbolizira našo osebnost. Kaj misliš? Ali bi ti morda imela kakšno razumno razlago za moje sanje?

Imej se karseda lepo, Nataša.

PS: Za zmenek ob kavici me vedno lahko pokličeš.

~ *** ~

Branko Zupanc

Branko Zupanc se je rodil 30. marca 1950 v Migojnicah pri Žalcu. Po poklicu je pravnik.

Izdal je pet pesniških zbirk:

MODRE SENCE (1987), **TIŠINA SAMOTE** (1989), **SIPINE ŽIVLJENJA** (2002), **PADAJOČI VETER** (2004) in **V NEKEM TIHEM ČASU** (2008)

Napisal je preko 250 besedil za narodno-zabavne ansamble. Med

njimi so uspešnice:

Jesen ihti, Mamina ruta, Zdaj več ne morem domov (izvaja ansambel Braneta Klavžarja), **V vetru je tvoj nasmeh, Kaj bi brez prijateljev** (izvaja ansambel Franca Žerdonerja), **Za češnjevo mizo** (izvaja ansambel Vagabundi), **Čakam te, pomlad** (izvaja ansambel Alpski kvintet) ... Prejel je veliko nagrad, festivalnih in drugih, med njimi tudi Nagrado Marjana Stareta za dolgoletno kakovostno ustvarjanje besedil in Souvanovo nagrado za življenjsko delo za zakladnico slovenskih besedil.

Za plesno skupino IGEN je napisal glasbeno baletno pravljico **POTOVANJE V MODRO** in **SMEŠKO MED ČRKAMI ALI PLESNA ABECEDA**, ki jo je posnela TV SLOVENIJA. Songe prepeva Neca Falk, uglasbil pa jih je profesor Jani Golob.

Leta 2010 je izdal knjigo **NOČ PADA NA DOBROVLJE**, s tematiko iz druge svetovne vojne (spomini njegovega očeta, Ludvika Zupanca – Iva, prvoborca, na partizanska leta 1941-1945 na Štajerskem in v Savinjski dolini.

V mesecu avgustu 2011 je izšla njegova druga knjiga- roman **RDEČI SNEG NA IGRİŠAH**, v katerem opisuje družino Hribar od leta 1901 do 1946. Glavni poudarek je na času druge svetovne vojne in tragediji, ki se je zgodila na Igrışah v noči s 7. na 8. marec 1943, ko so Nemci pobili skoraj vso družino. Padli so trije partizani in štirje domači, glavno junakinjo romana, Mimiko, pa so Nemci odgnali v zloglasni celjski Stari pisker in nato v mariborske zapore. Preživela je Auschwitz, Ravensbrück, Siemensstad, Spandau ... Roman se konča z njeno poroko leta 1946.

Leta 2012 je izšla njegova tretja knjiga **ŠE SO TISTE POTI**, prav tako s tematiko iz druge svetovne vojne, v drugem delu knjige (V IZGNANSTVO) pa je opisana družina Pavelšek iz Migojnic, ki jo je okupator izgnal leta 1941 na Hrvaško, od koder so se vrnili leta 1945.

Leta 2015 je izdal knjigo **PO POTI USODE**, v kateri opisuje usode treh slovenskih družin. Joštove iz Kompolj pri Boštanju, ki so jo Nemci izgnali leta 1941 v Nemčijo. Družino Bratina je okupator izgnal iz Celja septembra 1941 na Hrvaško, Pavlinove pa iz Senošet pri Krškem leta 1941 v Nemčijo.

V knjigi **PREHODI**, ki je izšla decembra 2015, je dvajset resničnih zgodb slovenskih pripovedovalcev, tudi avtorjevih, ki so doživeli neverjetna doživetja in sanjali preroške sanje, ki so se kasneje v celoti uresničile.

Meseca marca 2017 je izdal knjigo **LJUDJE Z DEŽELE**, v kateri opisuje tudi nekoliko na šaljiv način resnične zgodbe petih pripovedovalcev.

Meseca avgusta 2017 je izdal knjigo **OČETOVE PESMI**. Po očetovi smrti mu je med drugim ostala v spomin očetova knjižica, v katero je zapisoval pesmi, ko je bil v partizanih. Prva pesem ima naslov Pesem partizanov in jo je oče napisal 5. avgusta 1941. Vse očetove pesmi so v knjigi skenirane in še dodatno pretipkane zaradi boljšega branja, v knjigi pa je veliko spremnih besedil in fotografij.

Novembra 2018 je izdal knjigo **SPOMINI MED BRŠLJANOM**. Knjiga je posvečena mestu Celju. V verzih opisuje 35 starih zgradb, od

Zgornjega Celja, Knežjega dvorca do Zgornjega Lanovža in Joštovega mlina. V knjigi je zelo veliko barvnih fotografij. Uvodno besedo je napisala mag. Marijana Kolenko.

Junija 2019 je izdal knjigo **JESEN IHTI in druga izbrana uglasbena besedila**. V njej je 140 uglasbenih besedil od skupaj 270, veliko fotografij, zgodb in anekdot s srečanj z glasbeniki in besedilopisci. Uvod je napisal znani slovenski pisatelj in besedilopisec, mag. Ivan Sivec.

Je član Celjskega literarnega društva, še vedno ustvarja in piše besedila za narodno zabavno glasbo, lotil pa se je tudi novega knjižnega dela.

~ *** ~

MEŠKOV STUDENEC

*N*ebo poletno znova je umito,
z nevidnim čopičem je vedno več modrine,
zadnje kaplje padajo v korito.

Spet bodo zvezde in polno mesečine.

Grem skozi park proti Petričku,
Savinja nosi v dalj spomine;
nad mano cerkvica na gričku
in park poletni poln je tišine.

Včasih po Savinji pluli so splavarji
(kot bi v sopari bližal se v prividu *flos*)
v soncu, dežju, med viharji ...
Lep dan je, pred mano skače črni kos.

V daljavi Alpe koničaste sivijo,
v hribu bukve in divje race v reki,

BRANKO ZUPANC

ki ob bregu plavajo in se hladijo
v popoldanski avgustovski pripeki.

Pod hribom curek hladen žubori,
k njemu v senco vodi me korak;
pramen vode kristalno se srebri,
pada droben slap v mrak.

Sklonim se, veter nosi mi v obraz
hladne kapljice pršeče
in kot bi slišal Meškov glas,
zdrobljen v curku mavrice šumeče.

Studenec Seidlov, bister vir,
ob njem je Novačan rad posedal
v tišini, ko bil je naokrog le mir.
Tam je bil in čez Savinjo gledal.

Slišim le studenca žuborenje
in žvižg kanje nad menoj;
za mano reke je šumenje
in grad, ki zre na Celje pod seboj.
Nad zidom divja vrtnica cveti,
avgust je, vroč poletni dan,
v mislih v park smo štirje šli:
Seidl, Meško, jaz in Novačan.

Studenca curek pada v korito,
vanj pomočim potno dlan;
poletno je nebo umito,

nad škarpo zeleni bršljan.

~ *** ~

Branko

(Odlomek avtozgodbe iz knjige Ljudje z dežele)

Pisalo se je leto 1950

T*o je bilo leto, ko je Indija postala republika, na Kitajskem pa so se predale zadnje sile Kuomintanga. Bila je prva dirka v zgodovini Formule 1 za veliko nagrado Velike Britanije, na daljnem vzhodu so severnokorejske sile zasedle Seul, kitajske sile pa so zasedle Tibet.*

In pri nas?

V Črnomlju so zabeležili najvišjo do danes izmerjeno temperaturo na območju Slovenije: 40,6 stopinj Celzija. Umrli so: Alma Karlin, slovenska popotnica, akademik Franc Kidrič, Prežihov Voranc ..., na svet pa so prijokali Janez Drnovšek, politik in državnik, Polona Vetrih, slovenska igralka, alpinist Viki Grošelj ... To je bil čas, ko so po cestah vozili: Olimpie na tri prestave, »dekaveji«, Puchi, znameniti hrošči pa tu in tam kakšen Mercedes, vsi pa skoraj tradicionalne črne barve.

Brankovo rojstvo se je zgodilo v četrtek, 30. marca, nekaj minut čez deseto uro dopoldne, v majhni sobi kmečke hiše v Migojnicah, v kateri se je dve leti prej rodila tudi njegova sestra Tjaša. Zraven te sobe je bila spalnica, v kateri je spala samo Marija, njegova babica, čeprav je bila poročena, vendar z Antonom že dolgo nista spala skupaj v zakonski postelji. In zakaj ne? Morda boste mislili, da sta bila skregana, pa ni bilo tako. Njen mož je bil samotar, ljubil je mir in tišino, zato ga je vedno motil glasen hrup in direndaj. Čeprav se je vedno držal bolj zase, se je vseeno poročil. Z Marijo sta si pred vojno ustvarila družino in zgradila majhno hišo v Migojnicah. Napisal sem že, da je bil rad sam, zato se je pogosto zadrževal pred kletjo pod parno. Sedel je za staro mizo in počasi žulil *kriegl* jabolčnika. Ko se mu je leta 1935 rodila druga hčerka, je v spalnici naredil križ in jo

zapustil. Ženi je kar naravnost povedal, da otrok ne želi imeti več in zato ne bo več spal v zakonski postelji, celo v hiši ne! Za vsak slučaj! Na parni si je uredil sobico z majhnim *gašperčkom*, v katerem je lahko zakuril v hladnih dneh. V sobi je bila omara, stara lesena postelja in čevljarska miza, za kaj več pa ni bilo prostora. Kljub temu, da se je odselil iz hiše, je vanjo čez dan še vedno prihajal in jedel v kuhinji. Po večerji je v sobi, kjer je bila krušna peč, z Marijo poslušal še radio, potem pa ga je vzela noč. V izbi na parni je prespal vse noči, Marija pa sama v zakonski postelji v hiši. Tako je bilo in nič drugače, življenje je teklo naprej in vsi so se takšnega njunega zakonskega odnosa tudi navadili. Razlika ponoči je bila le v tem, da je imel Anton v svoji izbi puško in naboje, ker je bil lovec, Marija pa je bila v hiši brez orožja. Je pa imela pod posteljo debelo gorjačo, če bi slučajno hotel kdo nasilno vstopiti. Mož je bil namreč predaleč, da bi ga doklicala, zato se je kasneje še bolj »oborožila«. Zraven gorjače je pod posteljo ležala še debela gumijasta cev. Kje jo je dobila, tega nikoli ni povedala.

Pa še nekaj je bilo: ni se bala noči in nikogar. Iz sobe, v kateri je spala, so vodila ena vrata v sobo s krušno pečjo, druga pa na vrt, ob katerem je rastla brajda. V toplih poletnih nočeh ni

nikoli zaklepala zunanjih vrat, še celo rahlo odprta so bila. Kadar je spal pri njej Branko, ga je bilo vedno strah priprtih vrat. S tesnobo se je ponoči zbujal in vedno z grozo pogledal skozi široko špranjo na vrt. Vedno je imel občutek, da se bo zdaj zdaj priplazila skozi režo temna senca in ga zgrabila za vrat. Odmikal se je s svoje postelje proti ležišču, kjer je spala babica in se stiskal k njej, ker se je tako počutil bolj varnega.

V času Brankovega rojstva je oče služboval v Ljubljani. Bil je oficir v jugoslovanski armadi s činom kapetana. Telegram o sinovem rojstvu je prejel 1. aprila. Ko ga je odprl, je bil na papirju napisan samo en stavek: *Dobil si sina*.

»No, pa se je le posrečilo,« je pomislil, ker si je želel sina, saj sta

pred dvema letoma že povila hčerko. V komandi je izprosil tri dni dopusta, kupil nekaj plenice, modre copatke in modro majčko, saj je za dojenčke moškega spola modra barva, in se s paketom odpravil iz Ljubljane v Migojnice. Bližal se je domači hiši, ko je pod brajdo obstal.

»Čakaj, Ludvik,« ga je nenadoma nekaj prešinilo. »Kaj pa, če so te potegnili za nos? Kaj pa, če si 1. aprila, na dan vseh lažnivcev, prejel telegram, da si dobil sina, v resnici pa je spet hčerka?«

Ne, najprej se bo sam prepričal, kaj je res, in šele potem bo prinesel v hišo paket.

(slika babica in dedek)

Skril je zavoj pod pušpanov grm pri brajdi in vstopil v kuhinjo.

»Dober dan,« je pozdravil.

Tašča Marija ga je vesela objela, tast Anton pa je bil kot po navadi pod parno pri *kevdru*.

»Kje je Vida?« je vprašal Ludvik.

»V zadnji sobi. Te že čaka.«

Narahlo je odprl vrata. Žena je spala, ob njej pa je bila zavita majhna štruca.

»Pa ne, da sem res dobil sina,« je vprašal in jo poljubil.

»Res. Kaj pa si mislil, da smo se ti zlagali?«

Nič ni odgovoril, čakati pa mu ni bilo treba dolgo. Plenice so bile polne in otroka je bilo treba umiti in previti. Takrat se je dokončno prepričal, da je res dobil sina. Odšel je skozi vrata na zadnji strani hiše in prinesel v sobo paket, ki ga je prej skril pod grm.

Oče je bil aktivni oficir do leta 1953. S činom kapetana I. razreda je zapustil aktivno služenje, ker mu je počasi presedalo, da se je moral kar naprej preseljevati: v Postojno, Bohinjsko Belo, Ljubljano, v kraj Matulji pri Reki, pa spet v Ljubljano ... Leta 1953 se je z družino preselil v Celje, leto kasneje pa sta z ženo kupila hišo na Aljaževem hribu nad Celjem. Vedno pa so se vsi radi vračali v Migojnice, kjer sta živela mamika Marija in atek Anton.

Branko je že kot otrok imel rad živali. Najraje se je smukal v hlevu pri kravi Rumenki ali pa v svinjaku, kjer je krulil pujs Marko. Takšno imel mu je dal atek. Pujs se je obnašal kot pes. Večkrat je zlezel k njemu v svinjak in ga malo počohal po ščetinasti glavi. Takoj se je ulegel in mu na prigovarjanje tudi odgovarjal s kratkim kruljenjem.

»Branko, pridi sem!« ga je poklical atek. Dal mu je staro pločevinasto skodelo, polno koruznega zrnja in odprl svinjak.

»Pelji Marka v hosto, da se bo najedel želodov!«

In sta šla, spredaj Branko, za njim pa je počasi krevsal pujs. V gozdu je ril z rilcem po zemlji, hrustal želode in neizmerno užival. Kadar je bil preveč zatopljen z iskanjem priboljškov, se mu je Branko skril za drevo. Pujs je nekaj časa ril in glodal, potem pa se mu je nenadoma le zazdelo, da je sam. Začel je glasno godrnjati in iskati fantiča, ko pa ga je našel, je kazal odkrite znake veselja. Čez kakšno uro sta se odpravila proti domu in če je pujs preveč zaostajal, mu je Branko natresel na pot nekaj koruze. Pujs jo je pohrustal in potem v upanju, da bo še dobil kaj zrnja, hitreje stopil za njim. Ko sta prišla na dvorišče, je kar sam odšel v svinjak.

Atek Anton je bil lovec, velikokrat pa je *jagal* brez puške. Branka je rad jemal s seboj, da sta nabirala gobe pod Bukovico in skoraj vedno ju je spremljal jazbečar Ago. Takoj ko je atek vzel puško, je pes že vedel, da gresta na lov. Če sta kaj uplenila, je bil pes silno ponosen. Rep je držal kvišku kot sabljo, da so domači ja vedeli, kako je pomagal pri lovu. Kadar pa sta prišla domov praznih rok, je ves nesrečen legel pod klop pri krušni peči in ga do večera niso priklicali ven. Tam je čepel ali pa ležal, dokler ga ni minila žalost.

Prvemu jazbečarju, ki ga je imel njegov ded, je bilo prav tako ime Ago. Ta pes je bil res pravi jazbečar. Izbezal je jazbeca iz luknje, pa če bi bilo treba kopati tudi tri dni. Ni in ni odnehal. Enkrat pa se je slabo končalo, tako slabo, da je siromak plačal z življenjem. Zavohal je jazbeca v rovu in se splazil vanj. Anton je s puško čakal pri vhodu v jazbino in poslušal, kako sta se zagrabila. Pes in jazbec sta se borila na

smrt in življenje. Po nekaj minutah je vse utihnilo. Anton je pripravil puško za strel, ko je nenadoma pritekel iz rova jazbec, stekel mimo njega in izginil. Anton je bil tako presenečen, da niti ustrelil ni. Čakal je pri jazbini, kdaj se bo prikazal Ago, pa ga ni bilo. Odšel je domov po lopato in kramp ter kopal tako dolgo, dokler ga ni našel. Bil je mrtev. Jazbec ga je pokončal v rovu. Anton ga je odnesel domov in ga zakopal pod jablano *ciganko*, ki je spomladi od vseh jablan vedno najlepše cvetela.

Imel je tudi udomačeno srako, ki ga je spremljala na obhodi. Včasih je zagledala kakšno svojo *žlahtnico* in se ji pridružila, vendar samo za nekaj minut, potem pa takoj odletela h gospodarju. Imela pa je eno slabo lastnost. Pravzaprav dve: kradla je, zato pa pravijo ljudje nekomu, ki ima bolj dolge prste, da krade kot sraka, rada pa je ljudem sedala tudi na glavo. Nekoč sta se sprehajala ob gozdu, blizu je bila široka njiva, na njej pa je ženska okopavala korenje. Globoko je bila sklonjena in ni opazila lovca s srako na rami. Opazila pa jo je sraka in poletela k njej, ji sedla na glavo in zašklepetala s kljunom.

»Joj! Sveta Marija!« je zakričala kmetica, odvrгла motiko in se prijela za glavo.

Prestrašena je gledala za kričečo ptico, ki je prav tako prestrašena odletela k Antonu in mu sedla na ramo.

»No, to te bo menda izučilo, da boš opustila grdo navado in ne boš več sedala ljudem na glavo,« ji je dejal lovec, pa ni nič pomagalo. Že čez nekaj ur je pozabila na srečanje s kmetico.

Tudi mlado veverico je prinesel iz gozda in jo udomačil. Bila je popolnoma prosta, zvečer pa je odšla spat v rokav starega suknjiča. Včasih, ko so domači bedeli dolgo v večer in poslušali po radiu Oddajo za pomorščake, je večkrat pogledala iz rokava in zagodrnjala, češ, dajte mir, rada bi spala.

Branko je bil čisto drugačne narave kot njegova sestra Tjaša. Rad je hodil k babici in dedku v Migojnice in tam preživiljal počitnice. Proti koncu osnovne šole, ko babice ni bilo več in se je dedek preselil k njim v Celje, ker so domačijo prodali, pa je preživiljal poletje na Gozdniku pri Petrovčevih, kjer je živela očetova teta Angela z možem Antonom. Nekaj poletij je preživiljal počitnice tam, nabiral borovnice in vozil s konjem seno z Igriških travnikov. Imenitno se mu je zdelo, ko mu je Anton zaupal koso, ga naučil mahati z njo in je smel sam proti večeru nakositi za *prilast* in ga potem odnesti zvrhan koš v hlev.

Ko je prišel mesec junij in je končal 6. razred osnovne šole, je oče vprašal Branka in Tjašo, kaj si želita za uspešno izdelan razred.

»Rada bi imela poletne čevlje, takšne z nizko peto,« je dejala Tjaša.

»In ti, Branko?«

»Bata škornje! Takšne črne, gumijaste, da bom lahko v njih šel v hlev. Samo ne vem, če imajo tako majhne številke.«

In so šli v mesto. Sestra je dobila lične nizke čevljice, Branko pa prave gumijaste škornje.

Že ob koncu tedna se je odpeljal z avtobusom v Žalec. Od tam pa je šel peš do Migojnic, skozi Zabukovico in proti Gozdniku, potem pa po strmi poti navzgor do Petrovčevih. Do tiste majhne in skromne hišice, v kateri so živeli skromni in pošteni ljudje, ki so med vojno dajali zavetje tudi partizanom. Bila je stara in skoraj vsa lesena, zgrajena takrat, ko je France Prešeren štel komaj pet let. Blizu hiše je stala lesena kašča, tram nad vrati pa je nosil letnico 1802. Stare hiše in kašče ni več, namesto njih stojita novi, ena lesena, v zidani pa prebiva najmlajši sin Jože ali Pepi. Še vedno pa stoji hlev in kozolec na šest štantov, ki ima vsekano letnico 1798. To je bila domačija, obdana s širokimi gorskimi travniki in širokimi polji, s starimi češnjami in jablanami. To je bila domačija z dišečimi senenimi kopicami in z dišečim senom na kozolcu. Oče, mati, Branko in sestra so včasih v poletnih nočeh prespali na tistem senu, ko so zunaj goreli ognji okoli

širokega polja s krompirjem, da ne bi divji prašiči rili po njem. Ob polni luni in v soju mesečine so jih gledali, kako so prišli iz gozda. Sedem, osem jih je v gosjem redu stopalo proti njivam, kjer so rili in krulili, kadar niso goreli ognji.

In da se ne bi tja znova in znova vračal? Saj so bili to njegovi sorodniki.

»Tukaj sem,« je dejal Gizeli in Antonu, in tam ostal vse poletje.

Bilo je v začetku avgusta, ko se je nekega dne prikazal Petrovčev Miro.

»Branko, v Celju sem srečal tvojega očeta. Naročil mi je, da pridi domov, ker si že predolgo tukaj.«

»Zakaj? Saj še ni šole?«

»Tako mi je naročil. Le ubogaj ga in pojdi domov.«

Branku ni preostalo drugega, kot da je naslednjega dne odšel domov. Bata škornje je pustil pri Petrovčevih, saj jih v Celju ni potreboval.

»No, si le prišel,« je dejala mati, ko je pozno popoldne stopil v kuhinjo.

»Saj si postal že pravi kmet. Kaj ti ni nič dolgčas za nami in za tvojimi prijatelji?«

»Eh, vsak dan sem se spomnil na vas. Pa kaj, če sem tako rad v tistih hribih, kjer kosim travo, krmim konja Arka, grem kdaj s Kotnikovim Milanom na Kal ali pa se odpeljem s Tonetom na lojtrniku do trgovine v Zabukovici, kjer kupiva in naloživa na voz vse, kar še potrebujejo doma.«

Minil je en teden, še vedno je bila prva polovica avgusta. Sonce je vroče sijalo, iger s prijatelji na Kalvariji se je naveličal, tudi bazen ob Ljubljanski cesti ga ni več vabil.

»Nazaj grem,« je nekega jutra po zajtrku dejal materi.

»Kam? Pa menda ne spet na Gozdnik?«

»Samo še za nekaj dni. Pa bata škornje moram prinesiti domov.«

In je šel. Ob 13. uri se je odpeljal z Rojnikom, avtobusnim voznikom v Zabukovico, od tam pa jo je peš mahal proti Gozdniku in v zgodnjem mraku že stopil v Petrovčevo hišo. Šele po dobrem tednu se je vrnil domov, ker ga je šola že počasi klicala.

Potem pa so prišla leta, ko ni bilo več časa preživljati lepih dni na Gozdniku pri Petrovčevih ali Piseljčevih, kot se je reklo po domače. Avgusta 1967 se je začel učiti za avtomehanika v podjetju SIP v Šempetru. Postal je vajenec, tri leta je moral ubogati muhaste pomočnike. Nekateri so bili pravi fakini, namazani z vsemi *žavbami*. Že v prvih mesecih učne dobe je doživel marsikaj neprijetnega, a tudi on ni bil navadna reva in je včasih vrnil pomočniku milo za drago, vendar na lep način in nikoli z nesramnostjo. Učil se je za mehanika osebnih vozil, popravljali in servisirali so vse, kar se je pripeljalo k njim s ceste. Delavnice so bile za tiste čase kar lepo urejene: oddelek za osebna vozila, tovorna vozila in traktorje, tam je bila tudi orodjarna, kleparski in ličarski oddelek, motorni oddelek, električarski oddelek, malo dlje pa sta bili še dve veliki stavbi. V eni so bili varilci, v drugi pa strugarji. Zraven je bila še kovačnica, ob vhodu v vratarnico pa lepa poslovna zgradba. Pa še nekaj je bilo čisto blizu podjetja: bencinska črpalka z bifejem in avto trgovina.

Povedal sem že, da so bili nekateri pomočniki včasih kar preveč nesramni do vajencev.

»Branko, tukaj imaš dvajset dinarjev, pojdi na črpalko in kupi kilogram kompresije. Pa gosto naj ti dajo, ne redke!«

Pomočnik mu je dal dvajset dinarjev in odšel je na črpalko po kompresijo. Čudno pa se mu je zdelo, da mehanik to stvar kupuje s svojim denarjem. Saj je bilo v delavnici tudi veliko skladišče z rezervnimi deli! No ja, morda pa je trenutno nimajo na zalogi.

»Dajte mi kilogram kompresije. Pa gosto, ne redko.«

»Kaj bi rad?« ga je začudeno vprašal črpalkar.

»Kilogram goste kompresije.«

»Ti, fant, kako dolgo pa se že učiš za mehanika?«

»Tri mesece.«

»Se mi je kar zdelo, da si začetnik, drugače bi že vedel, kaj je kompresija,« se je nasmehnil črpalkar, ki je bil nekdaj tudi sam avtomehanik.

Pa mu je v nekaj besedah strokovno razložil, da je kompresija volumsko razmerje med začetnim vstopom mešanice goriva in zraka, ko je bat v spodnji legi, in končnim volumnom vstopne mešanice, ko je bat v zgornji legi. Posledica tega gibanja pa je pritisk ali dvig tlaka.

»Aha, takšna je torej stvar,« je pomislil Branko, potem pa odšel v bife in si za denar, ki mu ga je dal pomočnik, kupil čokolado.

»Kaj je, si prinesel kompresijo?« ga je vprašal pomočnik in se mu nesramno režal pred odprtim pokrovom motorja.

»Sem. Vse do danes nisem vedel, da se čokoladi reče tudi kompresija,« mu je odvrnil Branko, ugriznil v temno slaščico ter mu vrnil preostanek denarja.

Pomočnik je nekaj zaklel in mrmral o predrznosti vajenca, kaj drugega pa ni mogel. Če bi ga zatožil obratovodji, da mu je vajenec zapravil nekaj denarja, tudi ne bi bilo najbolje, ker je bil pameten in razsoden mož in ni pustil izživljanja nad vajenci.

No, kakor kdaj. Vedno je bilo kaj, zdaj to, zdaj ono in še vedno se je dogajalo, da so se s kakšnim fantom, ki je bil šele začetnik, poigrali. Vajence v drugem letniku, še posebej pa v zadnjem, mehaniki niso mogli več vreči na finto, kot na primer tistega reveža Mirana, ki ga je pomočnik iz oddelka osebnih vozil poslal v tovarnega po *tehanir cajg*.

»Miran, pridi sem!« ga je poklical mehanik Rado.

»Tukaj imaš marko za orodjarno in prinesi *tehanir cajg*!«

Dal mu je okroglo pločevinasto ploščico. Takšne so imeli mehaniki, kadar so potrebovali posebno orodje, ki je bilo samo v orodjarni. Z njo, na kateri je bila vgravirana številka mehanika, je lahko prevzel orodje. Če ga slučajno ne bi vrnil, bi orodjar takoj vedel, kateri mehanik je zadnji prevzel to orodje.

Orodjarna je bila majhna kamra v tovrnem oddelku, v njej pa je bi mojster *Malora*. Star je bil že najmanj sto let, vsaj tako se je zdelo mladim vajencem. Vedno je čepel le v orodjarni, kadil kot Turek in kaj brkljal ob delovnem pultu. Ampak v svoji orodjarski rezidenci je imel vse na svojem mestu. Orodja so bila čista in lepo zložena ter obešena po stenah. Se je takoj videlo, da je bil možakar še iz generacije *Wiener Schule*! Pravo ime mu je bilo Jaka, ker pa je bila njegova vsaka druga beseda »malora«, se ga je prijelo to ime.

»*Malora*, vrnil sem orodje,« mu je na primer dejal mehanik.

»Ja, malora, zakaj pa ga nisi bolje očistil?«

»Tega boš pa ti, *Malora*, saj imaš čas!«

Jaka je nekaj godel o čistoči, ki je za mehanike španska vas, in vseeno vzel orodje in mu vrnil marko.

Pa se vrnimo k Miranu, ki ga je pomočnik poslal po *tehanir cajg*. Vajenec je bil šele nekaj mesecev, ko je odšel z Radovo marko v orodjarno. Potrkal je na steklo, *Malora* mu je odprl in ga vprašal, kaj bi rad.

»*Tehanir cajg* mi dajte.«

Jaka je zakašljaj, potem pa poklical nekega mehanika iz tovrnega oddelka.

»Fant, takšnega velikega orodja pa nimam tukaj. Ti ga bo Joža dal.«

Mehanik, ki je takoj spoznal, da gre za mladega in zelenega vajenca, ki še ni imel niti malo znanja o orodjih, mu je pomignil, da je stopil z njim v kot delavnice.

»Tole je *tehanir cajg*!«

»Tole?«

Ubogi Miran je odprl oči, ko je zagledal v kotu velikansko hidravlično nogo od traktorja kopača. Pomočnik pa je bil še toliko »prijazen«, da mu je težko nogo naložil na hrbet in ubogi vajenec se je z njo odpravil v oddelek za osebna vozila. Kar zanašalo ga je med potjo, pred vrati v oddelek pa je moral še čakati tako dolgo, dokler jih

ni nekdo slučajno odprl. Saj jih sam ni mogel, ker je z obema rokama moral držati dolgo in debelo jekleno cev.

»Hej, kaj pa si to privlekel?« ga je začudeno vprašal mehanik Rado.

»To, kar ste mi naročili,« je odgovoril Miran in vrgel na tla kovinsko nogo, da je glasno zazvonilo.

»Nisi pravega prinesel. To je predolg *tehanir cajg*. Moral bi prinesiti kratkega. Odnesi ga nazaj in prinesi pravega!«

»Ne morem. Tega ne morem nesti več nazaj,« je zjavkal vajenec.

Pristopil je mojster, ker je takoj pogruntal, da so jo spet zagodli kakšnemu novincu. Je bilo preveč mehanikov in starejših vajencev na kupu, ki so se smejali siromaku.

»Kaj je zdaj to?« je zarohnel. »Alo, delat!«

Starejšemu vajencu je ukazal, da je iz kovačnice pripeljal ročni voziček in je Miranu pomagal naložiti težko kovinsko nogo, nato pa sta jo skupaj odpeljala v tovarni oddelek. Drugega *tehanir cajga* Miranu ni bilo več treba pripeljati.

Pa še enega posebneža so imeli - Florjana. Tudi pisal se je nekam čudno: Svet. Svet Florjan. Ni imel nič skupnega s svetnikom Florjanom. Še manj, saj je rad kar pogosto pogledal v kozarec in je na delo prišel včasih omamljen od alkohola. Imel pa je to srečo, da je delal v tovarnem oddelku in se je lahko skril v kakšen tovarnjak, ki je že nekaj tednov čakal v kotu, ker ni bilo zanj rezervnih delov.

Pozimi je bilo. Snega je nametalo čez noč in delavci so ob šestih zjutraj najprej odkidali do delavnic, traktor, na katerem je bil montiran plug, pa je očistil še vsa dvorišča. Šele potem se je začelo delo. Florjan je prišel iz garderobe neprespan in s suhim grlom. V glavi mu je šumelo in brnelo, pred tovarnim oddelkom se je na dolgo odkašljeval, potem pa pljunil v sneg in odšel v delavnico. Malo se je razgledal naokoli, nato pa se zavlekel v kabino starega Fapa. Obe roki je položil na volan, nanju še glavo, oči so mu malo plavale skozi umazano steklo

in po kabini, nato pa ga je počasi začelo nagibati na stran, dokler ni obležal na sedežih. Samo malo bo zadremal. Samo malo ... Dokler ga ni objel trden spanec.

Fantje, ki so delali v oddelku, so opazili, da je Florjan izginil v kabino tovornjaka, ven pa ni več prišel. In so si ga privoščili kot že večkrat. Eden mu je konec vrvi zavezal okoli levega gležnja, drugi konec pa za drog volana. V levi žep delovne uniforme so mu zlili najmanj pol litra starega črnega olja, potem pa zaprli kabino. Florjan je trdno spal že kakšno uro, ko je prišel v oddelek mojster in ga začel iskati.

»Florjan! Florjan!«

Hodil je po delavnici in ga klical.

»Ste kaj videli Florjana?«

»Florjana? Meni se zdi, da je v tistem tovornjaku,« se je oglasil mehanik.

Mojster je odšel k Fapu, prijel za kljuko in odprl kabino.

»Florjan!«

Glasno ga je poklical, tako glasno, da se je speči prestrašeno prebudil in hotel skočiti iz kabine. Pa ni šlo. Vrv ga je zadržala, omahnil je navzdol in z nosom pobrisal tla delavnice. Sledil je krohot in kletvice mojstra. Kot že večkrat ni bil Florjan tega dne za nobeno rabo. Sem in tja je hodil, včasih stopil iz delavnice na hladen, svež zrak in komaj čakal, da bo zatulila sirena in oznanila konec dela. Po *šihu* so fantje odšli v garderobo in se preoblačili. Iz kota oblačilnice se je zaslišalo preklinjanje, kletvice so letele pod strop in na vse strani. Florjan je zmerjal prav vse: tiste, ki so si ga tega dne tako grdo privoščili in tiste, nič krive. Fantje so postali radovedni. Na pol oblečeni so prišli pogledat, kaj strašnega se mu je zgodilo. Imeli so kaj videti. Florjan je stal pred omaro v dolgih spodnjicah, črnih in mastnih od odpadnega olja, ki se mu je scedilo iz žepa bandure, ko je spal v tovornjaku.

Ne, to je bilo preveč! Slekkel je spodnjice in še s čistim delom za silo obrisal mastno kožo, potem pa oblekel hlače kar čez golo rit. Kaj pa je hotel drugega. Med žuganjem in preklinjanjem je zapustil garderobo.

~ *** ~

Mia Žuža

Rojena je bila v bivši skupni državi Jugoslaviji, sedaj živi v Sloveniji.

Poučevaje angleščino in italijanščino. Najprej v osnovni šoli, nato na srednji šoli in nazadnje na univerzi za tretje življenjsko obdobje.

Z izborom poklica je imela srečno roko, saj ji je bil le-ta tudi v veselje.

Pesmi piše že zelo dolgo, vendar bolj stihijsko, kadar imam kaj povedati.

~ *** ~

Zoper uroke

pojdi

izgini

ven

raz besedo

v razprto vibo

navpik

raz misel

v težke vode sočutja...

odidi

raz slutnje

v melišče modre ribe

v pokončno zbranost

njenega trebuha

raz ikre

nazaj

skozi telo

čez vrtnčasto izničen nič...

pojdi izgini nazaj

~ *** ~

Ecce homo

Tu sem
na sledi dneva
preboden z nočjo
ne glejte me

prodajalci otrok

ribiči

lovci

ne glejte me

jedci sanj

MIA ŽUŽA

pivci časa
klavci svetlobe
NE
prihajam zase

Pity the busy monster manunkind not / Cummings/

*polne prsti za nohti
lovim informirane lovke
omasovljene hobotnice
škrjanca perot
škržata kril
šklata ne rabim
zaman med brezami
iščem večnost
polne prsti ustom
klonskih struktur
lastnih seskov
ponujam odrešitev
z ljubeznijo*

~ *** ~

MLADO VSESLEDJE

Julija Jagodič

~ *** ~

Novo prijateljstvo

Vloge:

Princ Christopher Aberny IV.

John Rish

Princesa Amelia Aberny

Kmetova hči Lilly Crais

Grajska čarovnica

Olivia Reynolds

Kraljica Anne Aberny

James Rish

Kralj Christopher Aberny III.

Butler Mike

~ *** ~

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

(Velikanska dvorana, z mizo, polno jedi. Za njo sedijo kralj, kraljica in princesa Amelia. Iz daljave se slišijo koraki).

1. prizor

AMELIA: *(šepetajoče)* Mami, bo kmalu?

KRALJICA: Da.

PRINC CHRISTOPHER: *(čez nekaj časa)* Dobro jutro.

AMELIA: Vse najboljše. Je že šestnajstka!

KRALJICA: Vse najboljše!

KRALJ: Enako želim tudi jaz. Zdaj si dovolj star, da lahko hodiš ven iz kraljestva in gradu, kadarkoli hočeš.

PRINC CHRISTOPHER: (ga objame) Hvala.

AMELIA: *(šepetaje Christopherju)* Vzameš še mene s sabo ven po zajtrku?

PRINC CHRISTOPHER: Da.

AMELIA: *(navdušeno)* Jes!

KRALJICA: Tišina pri mizi, prosim. Amelia. *(Jo pomenljivo pogleda).* Dober tek.

2. prizor

(Amelia in Christopher hodita po poti. Za njima se vidi grad).

AMELIA: *(poskakuje)* Kako lepo. Razen na grajskem dvorišču in v kočiji še nisem bila zunaj. Pa še, tam ni toliko lepih rož.

CHRISTOPHER: *(malce nestrpno, a tudi on je očaran)* Amelia, snemi krono in se obnašaj kot normalna oseba. Če koga srečava, pa se predstavi kot Mia.

AMELIA: Zakaj, bova šla skozi mesto?

CHRISTOPHER: Ja, no.

AMELIA: *(si sname krono)* O, nekdo pa ne govori samo da ono, da tisto. Je to samo zato, ker ni mame?

(Christopher ji ne odgovori. Sta že prispela do mestnih vrat).

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

3. prizor

(Princ in princesa hodita po mestnem trgu. Okoli njiju je zelo živahno, predvsem ob stojnicah. Nenadoma do njiju pride sedemnajstleten fant.)

FANT: Živijo.

CHRISTOPHER: Živijo. Jaz sem Chris.

AMELIA: Hej, sem Mia. *(Gleda samo fanta)*.

FANT: Pozabil sem. James. James Rish.

CHRISTOPHER: Živijo, James.

JAMES: Chris, zdiš se mi zelo znan.

CHRISTOPHER: (V zadregi) Ja mmmogoče enkrat semm.....

AMELIA: *(še vedno z očmi na fantu)* Nekaj časa nazaj je nastopal naneki predstavi. Ne spomniva se več.

JAMES: (Christopherju) Potem si vaju delati. Bi mi mogoče pomagal pri naši kmetiji? Staršev ni doma in z bratom sva sama.....

AMELIA: (hitro vskoči) Lahko jaz! Tudi jaz sem pomagala pri predstavi.

JAMES: Ok. *(Videti je, da je malce navdušen nad Amelio. Pogleda jo in se ji nasmehne)*.

AMELIA: *(Chrisu)* Se dobiva kasneje pri mestnih vratih. Baj! *(Gre za Jamesom)*.

CHRISTOPHER: Amelia! Čakaj! A, kako sovražim to trmoglavko.

4.prizor

(Christopher in Amelia stojita na robu odra pred vhodom v grad.)

CHRISTOPHER: Amelia, bi mi prosim razložila, zakaj si že celo pot tako vesela?

AMELIA: Ne zdaj, če ne bodo vsi vedeli. Zvečer v moji sobani.

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

Dober večer, butler Mike.

5.prizor

(Amelia je v svoji sobani. Ko nekdo potrka, gre na rob odra.)

AMELIA: Hej, Chris, jutri pride moj fant James in pripelje svojega brata Johna. (Že želi oditi, a Christopher jo zadrži).

CHRISTOPHER: Kaj? Fanta imaš? Kaj bosta rekla na to mami in oči?

AMELIA: Ta stvar pripada meni. *(Na ustnicah se ji poigrava nasmešek, ki se ga princ kar malo ustraši).*

6.prizor

(Jutro je. Kralj in kraljica že sedita za mizo).

KRALJ: Kje misliš, da je? Obira se. *(Amelia sede za mizo).*

Princese ne zamujajo, Amelia.

AMELIA: Oprosti, očka.

KRALJICA: Kaj si nama želela povedati, ljubica?

AMELIA: Poznata Risheve?

KRALJ: Da. Res so primerni za kraljevsko družino. A mlajši se ne obnaša najboljše.

AMELIA: Hodim s starejšim, Jamesom. Pride na kosilo. Nasvidenje opoldan.

KRALJ: AMELIA.....

KRALJICA: *(mirno)* Ni vredno truda. Bova videla pri kosilu.

7.prizor

(Amelia in Christopher sta v Amelijini sobani. Oba sta videti razburjena).

AMELIA: John bo prišel na kosilo v tvoje sobane in bo jedel s tabo, Chris. Jamesa pa bom lepo predstavila staršem, saj jima John očitno ni všeč.

CHRISTOPHER: *(Dvomljivo)* Mmm, ne vem, malo tvegano. Ali sploh vesta, da si princesa, jaz pa princ in....

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

AMELIA: *(Ga prekine)* Ja, no.

BUTLER MIKE: Neka gospodiča James in John sta prišla.

CHRISTOPHER in AMELIA: Takoj! *(Se spogledata)*.

8.prizor

(John in princ Christopher sedita za mizo v prinčevi sobani.)

JOHN: Moj brat je cel večer pravil, kako počaščen sem lahko, da hodi s princeso. H, pa ja. O, oprosti, nisem te hotel užaliti.

CHRISTOPHER: Ne zamerim ti. Si imel kdaj občutek, da si želiš nekaj, kar ima tvoj bližnji?

JOHN: Amelio in Jamesa misliš, kajne? *(Slišijo se bližajoči koraki)*. Jutri ponoči pridi na naše dvorišče.

AMELIA: Hej, Chris, mami in oči te kličeta. Pravita, da moraš priti v plesno dvorano s prestoli.

CHRISTOPHER: Adijo, John. Adijo, James. Se vidimo. John, velja.

JOHN: *(kriči za njim)* Ok, Chris! Čao!

9.prizor

(Na svojih prestolih sedita kralj in kraljica. Vsa sta resna. Chris sedi na stolu pred njima.)

KRALJ: Sine, nekaj pomembnega ti morava povedati. Čez čas se boš poročil.

CHRISTOPHER: Kaj? Mislim, kako prosim?

KRALJICA: Veva, da si presenečen, a že vnaprej imaš dogovorjeno poroko s princeso Olivio Reynolds. To je to, kar sva želela. In Mike, danes želim za večerjo nekaj ribjega. *(Mike pokima)*.

10.prizor

(Christopher sedi v svoji sobi. Amelia potrka in Chris ji odpre).

CHRISTOPHER: Kar naprej. Nujno potrebujem tvojo pomoč. No, ponoči jo bom.

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

AMELIA: Izbruhni.

CHRISTOPHER: Mami je rekla.....ah, pozabi. Zvečer zamoti starše, ven se grem dobit z Johnom.

AMELIA: Pa saj greš lahko kadarkoli ven. Še oči je tako rekel. Samo bodi čimbolj neopazen. Jaz bom pa za vsak slučaj zamotila mami in očija. Zmenjeno! *(In Amelia odide iz njegove sobane).*

11.prizor

(Chris stoji na tujem dvorišču).

CHRISTOPHER: John! John!

JOHN: (pri hlevu) Ššš, tu sem. Prihajam.

CHRISTOPHER: Kaj je?

JOHN: Želel sem ti pokazati nekaj, za kar vem samo jaz. Hodi za mano in pazi, da se ne potopiš v mlaki. Ne vidi se je.

12. prizor

(Princ in njegov najboljši prijatelj sta v temi. Komaj se ju vidi. John nenadoma vklopi svetilko. Osvetli celoten travnik detelje. Mnogo je štiriperesnih.)

CHRISTOPHER: Čudovito.

JOHN: Kajne? O, ne, iti moram. Toliko je že ura. Pridi, greva.

13.prizor

(Christopher gleda punco pred njim, ki opazuje nebo. Sedi zraven revne kočice. Princ pristopi k njej).

CHRISTOPHER: Živijo.

PUNCA: (Nezaupljivo, začudeno) Živijo, sem Lilly.

CHRISTOPHER: Christopher.

LILLY: Podobno ... o, ne, ne. Si princ? *(Se odmika proti hiši)*

CHRISTOPHER: Ne, mislim ja, ampak nič ti nočem.

LILLY: Ne misli preveč. Nisem za princa. *(Prestrašeno gre v kočico, Chris pa z odra).*

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

14. prizor

(Princ leži v postelji in razmišlja).

CHRISTOPHER: Ne vem, mislila je, da mojim staršem ne bi bila všeč, ker je tako.....revna. Ampak z Olivio se ne bom poročil, pa če sva že na pol zaročena. Za Lilly živim. Oh, grajska čarovnica! *(Poskoči iz postelje).*

15. prizor

(Christopher sedi na stolu pred čarovnico. Videti je vesel).

CHRISTOPHER: Torej samo nabere štiri peresne detelje in si to zaželim štirikrat ter to naredim ob polni luni.

ČAROVNICA: Ja. A pazite, naberite 4 štiriperesne deteljice. Oh, in vaša mama bo jezna, če ne boste govorili kraljevske. Vzravajte se. Čas je za moje in tvoje kosilo. Nasvidenje. *(Pomaha v smislu šc, šc. Princ zamišljen odide).*

16. prizor

(Chris trka na vrata Johnove hiše. Zelo je nestrpen).

CHRISTOPHER: John! John!

JOHN: *(pride izza hleva)* Šššš, tu sem. Kaj pa je?

CHRISTOPHER: Danes ponoči greva spet tja. Končno sem našel to, kar sem iskal. Pomembno je, ampak ti kasneje razložim.

17.prizor

(Princ plane v Ameliino sobano).

AMELIA: Kaj je, Chris?

CHRISTOPHER: Amelia, dolžna si mi. Imam ljubezen. Bolj revna je. Lilly.

AMELIA: Starši so prvi problem. Vsekakor ti bom pomagala. Samo povej ji, da tudi če si kraljevske krvi, da nimaš prijateljev in jo vprašaj, če bi bila tvoja prijateljica. To je prvi del, potem pa nadaljujeva. Zdaj pa adijo, James pride.

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

18. prizor

(John in princ Christopher stojita pred hlevom in se razburjeno pogovarjata).

JOHN: Si rekel, da ji je ime Lilly?

CHRISTOPHER: Ja, ampak ne vem, kako jo bom našel, nimam njenega priimka.....

JOHN: Živi blizu mestnih vrat? Rjava hiša z rdečimi vrati? Desetka?

CHRISTOPHER: Ja, kot jaz vem. Lahko že enkrat.....

JOHN: To so oni. Craisovi.

CHRISTOPHER: GREVA ŽE! *(Se hitro zave svoje napake in je vidno skesan)* Oprosti.

JOHN: Nič hudega. Samo pohitiva. *(Gresta)*.

19. prizor

(Christopher nabira deteljo. John živčno gleda Chrisa).

JOHN: Pohiti.

CHRISTOPHER: Samo malo. Zdaj me ne smeš motit.

(Mrmrajoče): Želim si, da bi bila Lilly zaljubljena vame.....želim si, da bi bil Lilly všeč ... želim si, da bi bil zaljubljena vame ... želim si, da bi ji bil všeč ...*(Chris vstane, pokima Johnu in s hitrimi koraki odideta)*.

20. prizor

(Princ se približa Lilly, ki plete. S hrbotom je obrnjena proti njemu).

CHRISTOPHER: Hej!

LILLY: Prestrašil si me.....oh, ti si. Glej, oprosti, ker sem se zadnjič obnašala tako grdo. Kot sem že rekla, nisem za princa.

CHRISTOPHER: To, da sem kraljevske krvi, še ne pomeni, da imam veliko prijateljev. Bi bila moja prijateljica?

LILLY: *(se zasmеji)* Ja. Paziti morava. Vsak večer se dobiva

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

ob istem času. Zmenjeno?

CHRISTOPHER: *(Lilly mu ponudi roko in Chris seže vanjo).*
Oh, in kliči me Chris. Sovražim biti Christopher.

LILLY: *(Se zasmеji)* Ok, Chris. Se vidiva. *(Odide).*

CHRISTOPHER: *(Ko Lilly odide)* Nekega dne bo moja. *(Tudi on gre).*

21. prizor

(Amelia in James sedita na klopi ob travniku in se pogovarjata. Za drevesom blizu njiju se skriva John, a ga očitno ne vidita).

JAMES: Veš, da je moja sestrična stara šestnajst, pa je šele zdaj začela hoditi v šolo. No, res pa je, da so njeni starši zelo revni. In ...

AMELIA: Kaj? Zakaj bi me to sploh.....

JAMES: Saj še nisem prišel do dela, ki bi te zanimal. Lilly je šolanje omogočila tvoja mati. Kraljica.

AMELIA: Lilly? Si rekel Lilly?

JAMES: Ja...

AMELIA: Kako se piše?

JAMES: Crais. Zakaj?

AMELIA: Nič. Samo vprašam.

JOHN: *(Šepetaje, da ga ne slišita)* Chris! *(Gre iz odra).*

22. prizor

(Kralj, kraljica in princ sedijo za mizo v dvorani).

KRALJ: Jutri greš spoznati princeso Olivio. Jaz s tabo ne bom mogel, zato gresta s tabo Amelia in Anne. Mike, sporoči to Amelii.

23. prizor

(Vidimo Chrisovo sobano. Princ leži na postelji. Nenadoma noter plane John. Za njim pride butler Mike).

CHRISTOPHER: Aaa!

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

JOHN: Samo jaz sem.

BUTLER MIKE: Oprostite, princ. Nisem ga mogel ustaviti.

Kar pridrvel je v grad.

CHRISTOPHER: Nič ni.

JOHN: (Zajedljivo) Lahko rečeš svojemu Majkiju, da gre ven?
Nekaj pomembnega je.

CHRISTOPHER: Mike, ven. (*Mike odide*) Kaj?

JOHN: Lilly Crais je moja sestrična. Po mojem lahko izveva,
če si ji všeč.

CHRISTOPHER: Ti lahko izveš. Mene jutri ne bo.

JOHN: Ok. Adijo, se vidimo jutri.

CHRISTOPHER: Adijo, John. (Vsak na svoji strani odra si pomahata in gresta).

24. prizor

(*Vidimo princeso Olivio, ki v svoji sobi prestavlja najrazličnejše stvari. Ko v sobano pride princ Christopher*)

OLIVIA: (Se prikloni in princ ji vrne poklon). Pozdravljeni.
Kar naprej.

CHRISTOPHER: Glejte, ne želim vas užaliti, a ne mislim se poročiti z vami. Mimogrede, tikajte me.

OLIVIA: Tudi ti mene, prosim. Mene je oče prisilil v poroko.

CHRISTOPHER: Saj se nama ni treba poročiti. No, tudi mene so nekako prisilili, a na lep način.

OLIVIA: Ko bi očetu vsaj lahko pobegnila.

CHRISTOPHER: Kako?

OLIVIA: Vem, da princese tega ne delajo, a sem že poskusila.
Ne gre.

CHRISTOPHER: Rabiš pomoč?

OLIVIA: (*Si obriše solze*). Bi mi pomagal?

KRALJICA ANNE: Ja, Christopher, ji boš res?

CHRISTOPHER: Mami? Kaj delaš tukaj? Koliko si slišala?

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

KRALJICA ANNE: Dovolj, da vaju razumeva. Amelia!
(*Amelia pride v sobano*).

AMELIA: Jaz in mami bova zamotili kralja, Chris, ti pa spravi Olivio v kočijo. Dobimo se čez pol ure. Če naju ne bo pojdita in povejta Jamesu, da hočem, da me raztrosijo po grajskem dvorišču.

KRALJICA ANNE: (Osuplo) Amelia! (*Amelia in Anne gresta iz odra v eno smer, Olivia in Chris pa v drugo*).

25.prizor

(*Olivia in Christopher sedita za mizo in čakata na postrežbo. Sta v Chrisovi sobani.*)

OLIVIA: Hvala ti za pomoč.

BUTLER MIKE: Tu je vaša večerja.

CHRISTOPHER: Malo masla še, prosim. (*Butler gre*). Ni za kaj. Z veseljem sem pomagal. Glede na to, da si osamljena, bi si delila sobano z mojo sestro ali bi bivala v sobi za goste?

Predvidevam, da boš ...

OLIVIA: (*Se nasmehne*). Z Amelio. Smešna je.

CHRISTOPHER: Ja, a včasih me prav s tem spravlja ob živce.

BUTLER MIKE: Tu imate maslo. Neki John vas je prišel obiskat.

CHRISTOPHER: Spusti ga noter in ga pripelji sem. Oprosti, Olivia

OLIVIA: Nič ni.

JOHN: Chris ... (*opazi Olivio*) Hej, kdo pa je tvoja prijateljica?

CHRISTOPHER: To je princesa Olivia Reynolds. (*Johnu šepetaje*) Si zaljubljen?

JOHN: Ja...Chris, jutri ponoči pri mestnih vratih. Olivia, ti je tole dobro oponašanje Chrisa: ljubim te (*ga skuša oponašati*).

OLIVIA: (*Se zasmеji*) Tudi jaz tebe.

JOHN: Čakaj, kaj?

MLADO VSESLEDJE - JULIJA JAGODIČ

CHRISTOPHER: Me že ni več. John, Zmenjeno. *(Gre)*

26. prizor

(Princ čaka pri mestnih vratih in tiho kliče Johna. Za hrbtom se mu približuje Lilly. John se skriva za hišo).

LILLY: Si kaj videl Johna?

CHRISTOPHER: Živijo. Ne. Tudi jaz ga iščem.

OBA: Rekel ja, da se dobiva danes zvečer ob mestnih vratih.

(Lilly se obrne s hrbtom proti Chrisu in gleda polno luno. John to izkoristi.)

JOHN: (oponaša princa) Veš kaj, Lilly? Ljubim te.
(Christopher gleda okoli sebe. Oba sta začudena).

LILLY: John! Povedal je. Glej, tudi jaz.

CHRISTOPHER: Prosim?

LILLY: Vem, da ti je John povedal, da si mi všeč. Nisi se dolžan pretvarjati.

CHRISTOPHER: Tega nisem rekel, a drži.

LILLY: Prosim?

CHRISTOPHER: Ja. *(Jo objame čez ramo in oba odideta iz odra)*

27. prizor

(John in Olivia prideta na travnik detelje iz ene strani, Christopher in Lilly iz druge).

VSI: Hodiva! *(Se zasmējijo. Nenadoma prideta Amelia in James).*

AMELIA: Sva kaj zamudila?

CHRISTOPHER: Včlanitev v našo družčino. *(Se spet zasmējijo)*

JAMES: Dobiva še eno možnost?

CHRISTOPHER: Seveda. Ste srečni? Ker sem jaz najbolj srečen šestnajstletnik na celem svetu.

~ *** ~

*Izdelava mehko vezane
knjige že v 48 urah.*

POLEG TISKA UREDIMO TUDI:

PRETIPKAVANJE

OBLIKOVANJE

PRELOM KNJIGE

LEKTORIRANJE

Vse pod eno streho!

GA ZALOŽBA
GRACER

Naslov: Lava 7b, 3000 Celje
Telefon: +386 3 5452 666
E-Mail: info@grafika-gracer.si
možnost 5% DDV

»Pesem je izrekanje neizrekljivega.«

(Stéphane Mallarme)

